

EDUFACT RAPPORT 7

Archeologiebeleid & Onderzoeksagenda Sluis 2017

Eerste herziening

N.J.G. de Visser

25 januari 2017

Colofon

Titel	Archeologiebeleid & Onderzoeksagenda Sluis 2017. Eerste herziening. (EDUFACT rapport 7)
Auteur	drs. N.J.G. de Visser
Status rapport	Definitieve Versie
Datum	25-01-2017
Projectcode	2014EDU094
Projectleider	drs. N.J.G. de Visser
Projectmedewerker(s)	H. Pape MA
Opdrachtgever	Gemeente Sluis
ISSN	2352-6629

Autorisatie	Naam	M. van Gerwen en J.L.H. Gerrits
	Datum	30 januari 2017
	Paraaf	

Edufact - Advies in Erfgoed

Postbus 331

4330 AH Middelburg

T 06 23284662

E nathaliedevisser@edufact.nl

W www.edufact.nl

© Edufact - Advies in Erfgoed 2017

Edufact! Advies in Erfgoed aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van het hierin verwoorde advies.

Inhoud

Inhoud.....	5
Administratieve Gegevens	9
1 Inleiding.....	11
1.1 Opdracht	11
1.2 Uitvoering.....	12
1.3 Verantwoording.....	13
1.4 Woord van Dank	14
2 Archeologiebeleid.....	15
2.1 Inventarisatie	15
2.2 Herziene archeologiebeleid	17
2.2.1 Inwerkingtreding.....	17
2.2.2 Vrijstellingen in oppervlakte.....	17
2.2.3 Vrijstellingen in diepte.....	21
2.2.4 Stads- en dorpskernen	21
2.2.4.1 Aardenburg	21
2.2.4.2 Breskens.....	24
2.2.4.3 Cadzand-Dorp	24
2.2.4.4 Cadzand-Bad.....	25
2.2.4.5 Draaibrug	25
2.2.4.6 Eede	26
2.2.4.7 Groede	26
2.2.4.8 Heille.....	27
2.2.4.9 Hoofdplaat	27
2.2.4.10 IJzendijke	27
2.2.4.11 Nieuwvliet	28
2.2.4.12 Nieuwvliet-Bad.....	29
2.2.4.13 Oostburg	29
2.2.4.14 Retranchement	29
2.2.4.15 Schoondijke.....	30
2.2.4.16 Sint Anna ter Muiden.....	31

2.2.4.17	Sint-Kruis	32
2.2.4.18	Sluis.....	32
2.2.4.19	Waterlandkerkje.....	34
2.2.4.20	Zuidzande	35
2.2.4.21	Conclusie.....	35
2.2.5	Archeologische vindplaatsen/terreinen van archeologische waarde.....	35
3	Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis (GOAS).....	37
3.1	Onderzoek en methodiek	37
3.2	Vindplaatsenanalyse.....	38
3.3	Thema's GOAS	38
4	Format onderzoeksmethodiek	46
	Bronnen	50
	Verklarende Woordenlijst.....	54
	Bijlagen	62
Bijlage 1	Tijdstabel.....	63
Bijlage 2	Archeologische Beleidskaart Sluis	65
Bijlage 3	Catalogus van de gemeentelijke archeologische vindplaatsen in de gemeente Sluis (gebiedsdekkend) en bijbehorende vindplaatsenkaart	67
Bijlage 4	Overzicht kernen vrijstellingsgrenzen.....	131
Bijlage 5	Kaartbeeld van de begrenzing van de gewaardeerde kernen (Categorie 3).....	133
Bijlage 6	Lijst van wettelijk beschermde archeologische monumenten in de gemeente Sluis....	150

Administratieve Gegevens

Onderzoeksvorm	Beleidsdocument
Projectnaam	Archeologiebeleid en Onderzoekagenda Sluis 2017. Eerste herziening.

Locatie

Provincie	Zeeland
Gemeente	Sluis

Opdrachtgever

Naam	Gemeente Sluis
Contactpersoon	Dhr. M. van Gerwen en dhr. J.L.H. Gerrits
Adres	Postbus 45, 4500 AA Oostburg
Contactgegevens	T 0117 457000 E mvangerwen@gemeentesluis.nl

Bevoegde Overheid

Naam	Gemeente Sluis
Contactpersoon	Dhr. J.L.H. Gerrits
Adres	Postbus 45, 4500 AA Oostburg
Contactgegevens	T 0117 457250 E Jgerrits@gemeentesluis.nl

Uitvoerder

Naam	Edufact Advies in Erfgoed.
Contactpersoon	Mevr. drs. N.J.G. de Visser
Adres	Postbus 331, 4330 AH Middelburg
Contactgegevens	T 06 23284662 E nathaliedevisser@edufact.nl

Onderzoeksgegevens

Uitvoeringsperiode	Januari 2016- januari 2017
--------------------	----------------------------

1 Inleiding

1.1 Opdracht

In opdracht van de Gemeente Sluis heeft Edufact! Advies in Erfgoed¹ in 2016/2017 in het kader van het tot stand komen van een paraplubestemmingsplan archeologie voor de gemeente Sluis met als onderdeel een gemeentelijke onderzoeksagenda archeologie voorliggend rapport opgesteld. Dit rapport bevat een korte samenvatting van alle tot nu toe opgestelde beleidsstukken, waarin een voorstel tot herziening van het archeologiebeleid 2013² is opgenomen. De Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis (GOAS) maakt deel uit van het archeologiebeleid van de gemeente Sluis en heeft tot doel de thema's die in de agenda staan leidend te laten zijn in het nog uit te voeren onderzoek in de gemeente. Deze thema's worden meegenomen bij de advisering voor wel of niet uit te voeren onderzoek, in de plannen van aanpak en programma's van eisen in uit te voeren onderzoeken in de gemeente en bij advies over fysiek behoud, planaanpassing en planinpassing. De GOAS heeft als gevolg dat onderzoek beter ingezet kan worden zodat zowel op wetenschappelijk vlak als maatschappelijk vlak winst geboekt kan worden.

De herziening van het archeologiebeleid haakt in op de vele veranderingen in het archeologisch bestel zoals de inwerkingtreding van de nieuwe Erfgoedwet op 1 juli 2016. De Monumentenwet komt hierbij te vervallen. Een aantal taken zijn in de Erfgoedwet geregeld en een aantal zaken zullen pas in de Omgevingswet worden geregeld.

In deze herziening van het archeologiebeleid worden nieuwe zaken uit de Erfgoedwet opgenomen en wordt het beleid uit 2013 geëvalueerd. De afgelopen jaren hebben geleid tot voortschrijdend inzicht waardoor in het herziene beleid de nodige aanpassingen zijn verricht, dit onder het motto "Soepel waar het kan en streng waar het moet". De oppervlaktevrijstellingen voor de lage verwachting in het buitengebied is nu volledig vrijgesteld, waardoor dit meer overeen komt met de vrijstellingen van de andere gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen. Hierdoor zijn de regels vereenvoudigd en versoepeld, hetgeen ook zorgt voor een snellere doorloop bij de gemeentelijke organisatie.

Om tot voorliggend stuk te komen, werd in een aantal overleggen met de gemeente een onderzoeksstrategie bepaald. Deze is als volgt:

1. Inventarisatie bestaande beleidsstukken
2. Inventarisatie bekende archeologische vindplaatsen en vindplaatsanalyse. Het product is een database die gekoppeld is aan een GIS-bestand dat de gemeente gemakkelijk en direct kan importeren in de eigen bestanden
3. Opstellen van een gemeentelijke onderzoeksagenda aan de hand van thema's

¹ Vanaf 1 juli 2014 is de adviestak van Artefact! officieel afgesplitst onder de naam Edufact! Advies in Erfgoed.

² Visser, N.J.G, 2013. Archeologiebeleid gemeente Sluis & Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis. (ARTEFACT rapport 18)

4. Bepalen onderzoeksmethodieken en ontwikkelen van een format voor advisering aan de hand van de GOAS

De gemeente kan met de aan GIS-gekoppelde database de resultaten van het nieuw uitgevoerd onderzoek direct invoeren in het systeem zodat de informatie up-to-date blijft. Op deze manier is een evaluatie van de GOAS elke 5 jaar een kleine oefening. Niet alles hoeft dan opnieuw bekeken te worden.

1.2 Uitvoering

De herziening van het archeologiebeleid en onderzoeksagenda gebeurt volgens de eerder beschreven strategie. Er vindt geen veldonderzoek plaats in kader van deze opdracht. Alle informatie wordt gehaald uit de informatie die voorhanden is bij de gemeente, de archieven in Zeeland (waaronder het Zeeuws Archeologisch Archief), landelijk (Archis 3.0) en grensoverschrijdend (Brugge, Gent). Ook worden vrijwilligers geraadpleegd om hun kennis, maar deze fungeren niet als klankbord. De GOAS kan aansluiten bij de landelijke en provinciale onderzoeksagenda's, maar zal zich op het gemeentelijk niveau toespitsen en aanhalen wat voor de gemeente Sluis specifiek van belang is.

De GOAS is in eerste instantie een wetenschappelijke benadering die door de bestuurders van de gemeente Sluis zal worden bekeken, omdat het maatschappelijk belang ook een rol zal spelen.

Edufact! doet hierin een voorstel aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Sluis. Voorliggend rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

1. *Inventarisatie bestaande beleidsstukken (Hoofdstuk 2)*

De bestaande beleidsstukken bestaan uit :

- Beleidsadvieskaarten kernen Aardenburg, Sluis, Oostburg en IJzendijke (ADC Heritage 2006)
- Archeologiebeleid gemeente Sluis (Vestigia 2011)
- Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Sluis (2012)
- Archeologiebeleid en Onderzoeksagenda 2013 (Artefact 2013).
- Afspraken uit het samenwerkingsverband Archeologie gemeenten Zeeuws-Vlaanderen (2016)

2. *Inventarisatie bekende vindplaatsen en vindplaatsenanalyse (Hoofdstuk 3)*

Hier wordt verder geborduurd op de vindplaatsanalyse uit 2010 van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ). Nieuwe archeologische informatie wordt aangevuld en resultaten van recent onderzoek worden hierin meegenomen. Dit geldt voor alle vindplaatsen van AMK-terrein tot waarneming.

Het resultaat is een aangevulde database van vindplaatsen die vertaald is naar geografische informatie (polygonen) in een GIS-omgeving.

3. *Herzien GOAS (Hoofdstuk 3)*

Uit voorgaande twee stappen is het mogelijk de gemeentelijke onderzoeksagenda archeologie Sluis (GOAS) te herzien.

4. Bepalen onderzoeksmethodieken en format advisering (Hoofdstuk 4)
Omdat niet elke archeologische vindplaats of thema een zelfde onderzoeksmethodiek vereist en het gemeentelijk beleid in bestemmingsplannen vaak enkel een vrijstellingsnorm laat zien, is het verstandig om in de GOAS op te nemen bij welke ingrepen in welke vindplaatsen onderzoek noodzakelijk is en welke vorm van onderzoek. Onderzoek op vestingwerken is totaal anders van aard en opzet dan onderzoek naar een Mesolithisch jachtkamp. De advisering dient hierop afgestemd te worden, zodat een betere doorloop van advies-onderzoek-selectie door gemeente kan worden gerealiseerd.

1.3 Verantwoording

Afgezien van de wettelijke verplichtingen waaraan de gemeente zich dient te houden, kan men zich de vraag stellen: Wat levert een archeologiebeleid, de uitvoering van archeologisch onderzoek en een gemeentelijke onderzoeksagenda de gemeente in haar breedste zin op? Waarom en voor wie voeren we archeologisch onderzoek uit? Dat moet niet alleen in kader van de wetenschap en cultuur, maar ook economisch, ruimtelijk en sociaal te verantwoorden zijn.

De gemeente Sluis is een gemeente met een zeer divers landschap, een cultuurhistorisch landschap waarin resten van alle periodes vanaf de prehistorie tot op heden in de bodem verborgen zitten. Ze liggen niet alleen goed afgedekt en verscholen in het landschap, maar vele zijn ook goed zichtbaar in het landschap. Een mooi voorbeeld daarvan zijn de overgebleven resten en gereconstrueerde wallen van de Staats-Spaanse Linies. Ook de Sint-Baafskerk te Aardenburg is een monument met een rijke historie die veel meer in haar mars heeft dan die paar duizend bezoekers per jaar die het nu aantrekt. Aardenburg is de topsite bij uitstek!

Er ligt een duidelijke link tussen het archeologisch erfgoed en de toeristisch-recreatieve sector. Dat de Staats-Spaanse Linies niet op de UNESCO-lijst staan, is slechts een kwestie van tijd. Deze linie met al haar verschijningsvormen (steden, forten, schansen en dijken) leent zich goed voor de uitbouw van een toeristische trekpleister van wereldformaat. Dit gekoppeld aan al het moois wat de regio nog meer te bieden heeft, maakt dat de gemeente Sluis goud in handen heeft. De kennis die de archeologie oplevert in deze rijke historische regio is daarbij van groot belang. Mensen komen graag naar Sluis winkelen om de entourage die de stad uitstraalt. Dit zijn de historische bouwwerken, de wallen, het water en natuurlijk de horeca en winkelgelegenheden. Het kustgebied van de gemeente heeft recent een boost gehad waardoor bedrijven, hotels en de infrastructuur aanzienlijk verbeterd zijn. Ondernemers zetten in op hogere kwaliteit wat direct zichtbaar is in het landschap en wat een bepaald publiek trekt naar de streek. Dit publiek hecht grote waarde aan kwaliteit en ook kwaliteit van de omgeving waarin zij verkeert en recreëert. De gemeente Sluis heeft tal van mogelijkheden om het achterland van de gemeente (waaronder Aardenburg) goed op de kaart te zetten. Daarvoor is een totaalvisie nodig waar de archeologie onderdeel van uitmaakt. De resultaten van het archeologisch onderzoek zijn nodig om de gemeente een verhaal te geven. Het verhaal van de gemeente Sluis is een mooi verhaal in al haar verscheidenheid en diversiteit. In de erfgoedsector spreekt men over *commodificatie*. Het laten samengaan van verschillende disciplines waardoor het één het ander versterkt. Dat kan leiden tot prachtige resultaten in plaats van discussies.

De Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis (GOAS) is daar een goed voorbeeld van. Door aan te geven op welke zaken de gemeente focust en haar zinnen zet, is het mogelijk een keuze te maken waar wel en waar geen onderzoek moet plaatsvinden en op welke wijze onderzoek moet

plaatsvinden. De resultaten van de uit te voeren onderzoeken moeten passen binnen de visie en kaders van de gemeente. De gemeente kiest zelf wat zij belangrijk vindt en de gemeente maakt op slimme wijze gebruik van de resultaten. Daarvoor is een goed opgesteld archeologiebeleid nodig waarin verantwoorde en maatschappelijk gedragen keuzes worden gemaakt.

De herziening van het beleidsdocument dat voor u ligt, is een beknopt overzicht van alle beleidsdocumenten die in de gemeente bestaan, omgevormd tot één document. Het is duidelijk, overzichtelijk en to-the-point.

1.4 Woord van Dank

Het samenstellen van dit rapport werd mogelijk gemaakt door de medewerking van de gemeente Sluis, de heer J. Gerrits en de heer M. van Gerwen, de heer N.H. van Diepen van de Provincie Zeeland, de heer R.M. van Dierendonck van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, de heer F. D'hondt van Artefact!, de heer H. Hendrikse van Stichting Menno van Coehoorn, het gemeentearchief Sluis en het Zeeuws Archeologisch Archief te Middelburg.

Afbeelding 1 Middeleeuwse keramiek aangetroffen in 2016 bij archeologisch onderzoek in de Wallen van Sluis (Bron: Henk Hendrikse 2016)

2 Archeologiebeleid

2.1 Inventarisatie

De eerste stap om te komen tot een aangepast gemeentelijk archeologiebeleid is een inventarisatie en evaluatie van de reeds bestaande beleidsstukken. De gemeente Sluis heeft in het recente verleden veel aandacht besteed aan archeologie in haar ruimtelijke ordeningsproces. Hiertoe heeft zij verschillende archeologische verwachtingskaarten, beleidsadvieskaarten op laten stellen en beleid vastgesteld. Momenteel beschikt de gemeente Sluis over een archeologiebeleid uit 2013. Het beleid uit 2013 is echter niet opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied en niet vertaald in andere bestemmingsplannen. Hieronder is een opsomming gegeven met korte toelichting van de aanwezige beleidsdocumenten in de gemeente Sluis. De voorhanden liggende stukken bieden voldoende informatie om tot een gedegen herziening van het gemeentelijk archeologiebeleid 2013 te komen. Daartoe is in dit rapport een voorstel opgenomen (zie paragraaf 2.2).

- Kempen, P.A.M.M. van, & I.A. Schute, 2001. Binnenstad Sluis. Gemeente Sluis-Aardenburg. Een archeologische inventarisatie en verwachtingskaart (RAAP-rapport 718).

Dit onderzoek omvat het gebied van de binnenstad van Sluis met de buitenste contouren van de wallen zoals deze nu nog in het landschap zichtbaar zijn. Het rapport bevat kaarten betreffende een reconstructie van de ruimtelijke ontwikkeling van de stad Sluis vanaf 1300 tot 1580 en 1580 tot 1800. Alle belangrijke bouwwerken en instellingen in de stad zijn hier in beschreven alsook de vestingwerken en waterwerken. Het rapport bevat een archeologische verwachtingskaart met een catalogus van vindplaatsen. Aan deze verwachtingen zijn aanbevelingen gekoppeld. Deze informatie is duidelijk in de kaartbijlagen weergegeven. Zichtbaar zijn zaken als de stadsmuur, grachten, gebouwen, vestingwerken en het middeleeuws stratenpatroon. Ook zijn grote verstoringen weergegeven. De advieskaart is opgedeeld in zones waaraan een onderzoeksstrategie gekoppeld is. Van alle verwachtingskaarten die hierna van de stad Sluis gemaakt zijn, is deze van RAAP de meest gedetailleerde en betrouwbare.

- Wijsman, M., W.P. Brienen-Moolenaar & S. De Vos, 2005. Archeologische waarden- en beleidsadvieskaart Cadzand-Dorp (Archeomedia-rapport A04-087-H).

In opdracht van de gemeente werd een archeologische waardenkaart en een beleidsadvieskaart opgesteld voor de kern Cadzand-dorp. Het rapport is een beschrijving van de streek en de archeologische en cultuurhistorische elementen in het dorp. De beleidsadvieskaart is teruggebracht tot vier zones: zeer hoog, hoog, middelhoog en laag waaraan een te volgen onderzoeksstrategie gekoppeld is. Het is een verfijning van de toegekende archeologische waarde op de AMK.

- Nijdam, L., J. Huizer & M. Benjamins, 2008. De archeologische basis-, verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de kernen van Aardenburg, Oostburg, IJzendijke en Sluis in de gemeente Sluis (ADC Heritage rapport H 028).

De gemeente heeft voor de kernen Aardenburg, Oostburg, IJzendijke en Sluis een archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart laten opstellen waarin de kaart van RAAP van de stad Sluis werd geüpdatet. Het rapport bevat per kern een beschrijving van alle tot dan bekende archeologische waarden. Deze zijn vervat in een Basiskaart waarin alle archeologische en cartografische gegevens zijn opgenomen. Deze kaart is vertaald in een archeologisch verwachtingsmodel (kaart en beschrijving) per kern dat als basis dient voor de Beleidskaart. De beleidskaarten hebben de begrenzing en beleid van de provinciale AMK in stand gehouden, waardoor deze niet specifiek is als basis voor het gemeentelijk beleid. De beleidskaarten werden in deze evaluatie herzien op basis van recente onderzoeken en voortschrijdend inzicht. De kernen zijn nu aangepast en opgenomen in de herziene Archeologische Beleidskaart van de gemeente Sluis.

- Alkemade, M., R.M. van Heeringen & W.A.M. Helsing, 2011. Archeologiebeleid gemeente Sluis. Deel A: Beleidsnota archeologie (Vestigia-rapport V708-A). Brugman, A., R.M. van Heeringen & R. Schrijvers, 2011. Archeologiebeleid gemeente Sluis Deel B: Toelichting beleidskaart (Vestigia-rapport V707B).

De provincie Zeeland heeft in de periode 2006-2011 een subsidieregeling in gang gezet voor Zeeuwse gemeenten die een eigen archeologiebeleid willen opstellen. De 9 gemeenten die op dat moment nog geen eigen beleid hadden, hebben samen één opdracht uitgezet bij Vestigia om een archeologiebeleid met bijbehorend kaartmateriaal te leveren. De gemeente Sluis heeft voor het gehele buitengebied een verwachting per aanwezige bodemlaag laten opstellen en per kern een archeologische verwachting met daaraan gekoppeld een beleidsadvies. Het resultaat van het buitengebied was goed; deze van de kern te summier. Resultaat van het onderzoek zijn twee rapporten: een beleidsnota (deel A) en een beleidskaart (deel B). De gemeente Sluis heeft ervoor gekozen om dit beleid niet te hanteren als gemeentelijk beleid, omdat er veel tekortkomingen waren in het beleidskaartdeel met betrekking tot de kernen. Hier werd met name de begrenzing van de kern van 1830 aangehouden, hetgeen vooral bij Zeeuwse kernen niet het oudste deel betreft. Daarom heeft de gemeente in 2013 een nieuw archeologiebeleid opgesteld.

- Gemeente Sluis, 2013. Archeologiebeleid gemeente Sluis & Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis.

In 2013 werd een nieuw archeologiebeleid opgesteld omdat de gemeente Sluis het opgestelde beleid door Vestigia niet wou hanteren. Aan de ene kant (vrijstellingsgrenzen) was het beleid uit 2011 te streng en aan de andere kant waren belangrijke vindplaatsen (Romeins Aardenburg) niet meegenomen. Ook de begrenzing van de kernen was veel te ruim genomen en vaak verkeerd. Het in 2013 opgestelde beleid werd aangevuld met een gemeentelijke onderzoeksagenda waarin thema's werden opgenomen (veel gemeenten in Nederland hanteren een onderzoeksagenda). De focus ligt op deze thema's waarmee sturing wordt gegeven aan het onderzoek in de gemeente Sluis. In het beleid van 2013 werden de vrijstellingsgrenzen (oppervlakte) voor het buitengebied verdubbeld en werden enkele kernen vrijgesteld van waardering. Dit beleid wordt in dit rapport herzien met name door de lage verwachting van 2.500 m² vrij te stellen van archeologische onderzoek, door de kernen in het kaartbeeld conform het beleid te begrenzen en door het gelijktrekken met het archeologiebeleid van de gemeenten Hulst en Terneuzen. Momenteel is de noodzaak om het beleid te herzien driedig: invoering van de nieuwe Erfgoedwet op 1 juli 2016, opstellen van een facetbestemmingsplan archeologie en de samenwerking op Zeeuws-Vlaams niveau.

- Voorstellen voortkomende uit de ambtelijke samenwerking archeologie Zeeuws-Vlaanderen
In 2016 werden in het kader van deze samenwerking afspraken gemaakt tussen de drie gemeenten hoe om te gaan met archeologie in bestemmingsplannen en in het beleid. In het herziene archeologiebeleid 2017 is een groot aantal van deze afspraken verwerkt. Het doel is om het onderdeel archeologie op een zoveel mogelijk uniforme wijze in alle bestemmingsplannen in Zeeuws-Vlaanderen op te nemen.

2.2 Herziene archeologiebeleid

2.2.1 Inwerkingtreding

Het herziene archeologiebeleid treedt in werking bij de vaststelling van het beleid door de gemeenteraad in 2017.

In de volgende paragrafen wordt het herziene archeologiebeleid beschreven. Dit betekent dat al het voorgaand beleid en beleidsstukken na vaststelling niet meer van kracht zijn. Deze komen bij de vaststelling van het herziene beleid te vervallen.

Het herziene archeologiebeleid van de gemeente Sluis omvat de volgende onderdelen:

- Archeologische beleidskaart: vrijstelling in oppervlakte en diepte (par 2.2.2 en Bijlage 2 en 3)
- Gemeentelijke onderzoeksagenda archeologie Sluis (GOAS)

2.2.2 Vrijstellingen in oppervlakte

Er is een inventarisatie gemaakt van alle bodemlagen, inclusief het overstromingspakket met daarin geulen en krekens. De oudste polders hebben de grootste archeologische verwachting evenals de overstroomde oude polders. De geulen, krekens en het nieuwland hebben een lage verwachting. Per geologische laag is de verwachting op archeologische waarden bekeken en ingedeeld in categorieën van archeologische verwachting op waarden in deze laag. Een lijst met corresponderende periodes en lagen en archeologische verwachtingen is weergegeven in Tabel 1.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het buitengebied en de gewaardeerde stads- en dorpskernen, omdat de kernen specifieke archeologische waarden uit de middeleeuwen en/of nieuwe tijd bevatten die kenmerkend zijn voor een dorp of stad. Daarbij staat niet enkel de opbouw van de bodem centraal, maar vooral wat de mens met en in die bodem heeft gedaan. In de gewaardeerde kernen op de archeologische beleidskaart is met zekerheid bewoning geweest en is er vaak sprake van ophoogpakketten die door menselijk handelen tot stand zijn gekomen. De gemeente Sluis heeft in het beleid van 2013 reeds een keuze gemaakt welke kernen zij in haar beleid opneemt.

Een categorie die in principe buiten het gemeentelijk beleid valt zijn de van rijkswege beschermde archeologische monumenten (bijlage 2, rood gearceerde zones). Hier gaat het rijk over wat er aan maatregelen genomen dient te worden in het kader van een geplande verstoring/ vergunning-aanvraag. De gemeente dient contact op te nemen met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om een monumentenvergunning aan te vragen. In de gemeente Sluis gaat het om 13 terreinen (zie Bijlage 6).

Als instrument van het archeologiebeleid dient de herziene Archeologische beleidskaart van de gemeente Sluis. Deze kaart is het resultaat van het samenvoegen van de 4 Maatregelen-in-Lagenkaart uit het beleid van 2011 en 2013. De hoogste verwachting is hierbij leidend (zie Bijlage 2).

Gelaagde opbouw van het bodemarchief				
Indeling bodemarchief	Archeologische periode	Lithostratigrafische eenheid	Landschap en poldergeschiedenis	Archeologische verwachting
Laag 1	Nieuwe tijd	Formatie van Naaldwijk/ Laagpakket van Walcheren	(1-3) Polders na 1532; jongere Walcheren	Laagste categorie
	Late Middeleeuwen		(1-2) Polders 1300-1532; jongere Walcheren	Gemiddelde categorie
	Vroege Middeleeuwen		(1-1) Polders voor 1300; oudere afgedekte Walcheren	Hoogste categorie
Laag 2	Romeinse tijd	Formatie van Nieuwekoop/ Hollandveen	Veenlandschap	Gemiddelde of hoogste categorie
	IJzertijd			
	Bronstijd			
Laag 3	Neolithicum	Formatie van Walcheren/ Laagpakket van Wormer	Getijdlandschap	Gemiddelde of hoogste categorie
Laag 4	Mesolithicum	Formatie van Nieuwekoop (Basisveen Laag)/ Formatie van Oosterhout/ Boxtel	Hogere (zand)gronden/ basisveenlandschap	Gemiddelde categorie
	Paleolithicum			Hoogste categorie

Tabel 1. De gelaagde opbouw van de bodem van Sluis en de archeologische verwachtingscategorieën.
(Naar: Alkemade, M., R.M. van Heeringen & W.A.M. Hessing, 2011)

Het herziene archeologiebeleid van de gemeente Sluis is het resultaat van het samenvoegen van meerdere beleidsdocumenten waardoor de hoogste verwachting is opgenomen in het kaartbeeld. In

het kader van het Zeeuws-Vlaamse samenwerkingsverband is gekozen om Zeeuws-Vlaanderenbreed eenzelfde methodiek in beleid te voeren. Categorie 6 is volledig vrijgesteld van onderzoek.

Ook een aantal grote ontwikkelingen waar recent archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden en die middels provinciale en gemeentelijke selectiebesluiten zijn vrijgegeven, wordt op deze kaart als vrijgegeven zone opgenomen. Het betreffen de ontwikkelingen in Waterdunen tussen Groede en Breskens en de landschapsreconstructie van de buitenwallen van Sluis. Ook deze zijn in het kaartbeeld als vindplaats opgenomen (zie Bijlage 2).

Op de Archeologische Beleidskaart komen 7 categorieën voor:

Categorie 1	Wettelijk beschermd archeologisch rijksmonument (altijd monumentenvergunning aanvragen bij RCE)	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	geen
	Maximale vrijstelling in diepte	geen
Categorie 2	Terrein van archeologische waarde (vindplaatsen)	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	50 m²
	Maximale vrijstelling in diepte	0,40 meter -mv
Categorie 3	Gewaardeerde stads- en dorpskernen (vindplaatsen)	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	
	GOAS-kernen	50 m²
	Overige gewaardeerde kernen	100 m²
	Maximale vrijstelling in diepte	0,40 meter -mv
Categorie 4	Hoge archeologische verwachting	
	- Laag 1-1: Polders daterend vóór 1300 en/of Laagpakket van Walcheren (oudere fase)	
	- Laag 2: Hollandveen onder laag 1-1	
	- Laag 4: Pleistoceen/Basisveen hoger dan 2 m onder NAP	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	500 m²
	Maximale vrijstelling in diepte	0,40 meter -mv
Categorie 5	Gematigde archeologische verwachting	
	- Laag 1-2: Polders daterend tussen 1300-1532	
	- Laag 2: Hollandveen onder laag 1-2	
	- Laag 2: Hollandveen onder laag 1	
	- Laag 4: Pleistoceen lager dan 2 m onder NAP	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	1000 m²
	Maximale vrijstelling in diepte	0,40 meter -mv
Categorie 6	Lage archeologische verwachting	
	- Polders daterend ná 1532 (laag 1-2)	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	volledig vrijgesteld
	Maximale vrijstelling in diepte	volledig vrijgesteld
Categorie 7	Waterbodem	
	Maximale vrijstelling in oppervlakte	1000 m²
	Maximale vrijstelling in diepte	geen

Oppervlakte

- 0 m²** *Wettelijk beschermde archeologische monumenten.* Het betreft terreinen met vastgestelde (gewaardeerde) archeologische vindplaatsen (zie bijlage 9).
- 50 m²** *Terreinen van archeologische waarde (AMK-terreinen excl. de dorpskernen, nieuwe vindplaatsen aangemerkt als terreinen van archeologische waarde, met uitzondering van rijksbeschermde terreinen).* Het betreft terreinen met vastgestelde (gewaardeerde) archeologische vindplaatsen. Omdat hier zelfs kleine bodemingrepen schade kunnen toebrengen aan de informatiewaarde van het bodemarchief, is hier gekozen voor de laagste categorie van (omvangs-) vrijstelling die valt onder de gemeentelijke bevoegdheid.
- 50/100 m²** *Stads- en dorpskernen van een specifieke archeologische verwachting.* Bij de keuze voor deze (omvangs-)vrijstelling is een afweging gemaakt tussen de noodzakelijke ruimtelijke ontwikkeling, de maatschappelijke kosten (zowel voor de bevoegde overheid als voor de burger/terreineigenaar/initiatiefnemer) en archeologische criteria. De gemeente heeft ervoor gekozen om de kernen die vallen onder de GOAS een vrijstelling van 50 m² te geven en de overige gewaardeerde kernen 100 m² vrijstelling. Met de keuze voor vrijstelling tot 50 of 100 m² wordt in voldoende mate voldaan aan de eis van een verantwoorde archeologische zorg, ook omdat de kans dat onderzoek in kleine plangebieden 'leesbare' informatie (dus kenniswinst) oplevert hier groot wordt geacht.
- 500 m²** *Zone met hoge archeologische verwachting laag 1-1:* het betreft de oudere (afgedekte) afzettingen Formatie van Naaldwijk/Laagpakket van Walcheren met de oudste polders voor 1300;
- Zone met archeologische verwachting laag 2:* het betreft hier Hollandveen op locaties waar ook de zone met hoge archeologische verwachting van laag 1-1 aanwezig is;
- Zone met archeologische verwachting laag 4:* top Pleistoceen hoger dan 2 meter beneden NAP.
- 1000 m²** *Zones met gemiddelde archeologische verwachting (laag 1-2):* het betreft jongere afzettingen van Walcheren voor zover gelegen binnen de polders tussen 1300-1532³;
- Zone met archeologische verwachting laag 2:* het betreft hier Hollandveen op locaties waar ook de zone met hoge archeologische verwachting van laag 1-2 aanwezig is of waar geen laag 1 (meer) aanwezig is;
- Zone met archeologische verwachting laag 4:* top niet verstoord Pleistoceen/Basisveenlaag dieper gelegen dan 2 m beneden NAP.

Waterbodems

³ Het jaartal 1532 verwijst naar de jaren 1530-1532 waarin Zeeland geteisterd werd door een groot aantal stormvloeden die een groot deel van het Zeeuwse land onder water zette. Veel dorpen zijn toen verdronken. Vele voormalige grote geulen in Zeeland zijn toen ontstaan. Om die reden wordt dit jaartal gehanteerd bij de polders die voor of na deze vloeden zijn ontstaan.

vrijgesteld *Zones met lage archeologische verwachting (laag 1-2):* het betreft jongere afzettingen van Walcheren voor zover gelegen binnen de polders die dateren van ná 1532; Zones die middels selectiebesluiten van de gemeenten werden vrijgesteld.

In Bijlage 4 is een tabel opgenomen met daarin het resultaat voor de kernen met de daarbij behorende vrijstellingszones.

2.2.3 Vrijstellingen in diepte

In tegenstelling tot de gemeenten Terneuzen en Hulst, maakt de gemeente Sluis geen gebruik van een vrijstellingenkaart in diepte op landbodems. In het kader van het beleid met betrekking tot de vrijstellingsgrenzen van de verplichting tot archeologisch vooronderzoek zijn door de gemeente zeven maximale vrijgestelde oppervlaktecategorieën vastgesteld, die van toepassing zijn als een initiatief één of meerdere archeologische relevante lagen in de ondergrond dreigt te verstoren. Voor alle gebieden, met uitzondering van de wettelijke beschermde monumenten en het zeewater, geldt een vrijstellingsdiepte van 40 cm beneden maaiveld⁴.

2.2.4 Stads- en dorpskernen

Voor de stads- en dorpskernen binnen de gemeente bestaan er per kern één of meerdere beleidsdocumenten. Hierna wordt per kern beschreven welke beleidsdocumenten er bestaan en wat er in het kader van het nieuwe archeologiebeleid in deze kernen aan vrijstelling geldt op basis van hun archeologische waarden vanaf de middeleeuwen of nieuwe tijd. Een groot deel van de stads- en dorpskernen heeft op de AMK een hoge archeologische waarde. Dit is bepalend in het provinciale archeologiebeleid. De gemeenten besluiten zelf wat ze met hun eigen beleid doen. De AMK heeft om die reden geen juridische waarde. Gemeenten kunnen de AMK-begrenzing overnemen of een andere begrenzing vaststellen op basis van archeologische gegevens of een kern niet archeologisch relevant achten.

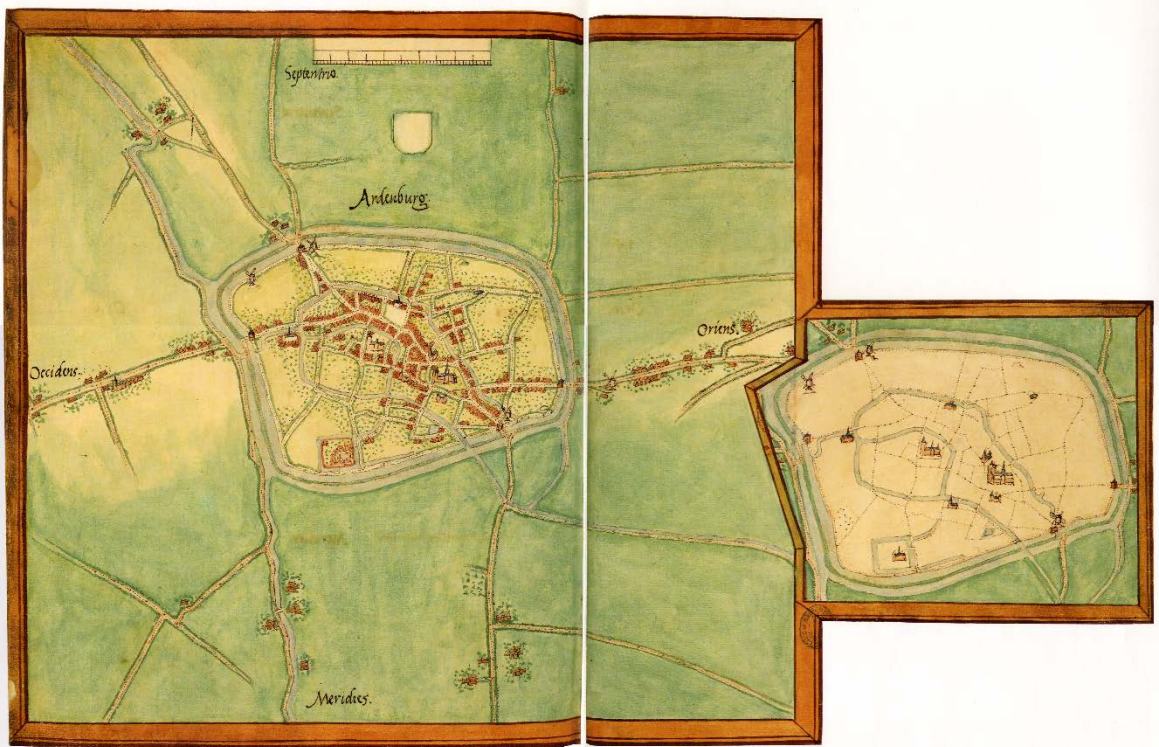
In Bijlage 5 zijn de kaartbijlagen opgenomen die in de tekst hierna vernoemd worden. Bijlage 4 is een schematisch overzicht van de vrijstellingen in het nieuwe beleid per kern.

2.2.4.1 Aardenburg

Aardenburg is een stad (in 1127 worden de stadsrechten van Aardenburg genoemd) gelegen op een hoge zandrug. Aardenburg was al vroeg bewoond in de prehistorie. In de Romeinse tijd (ca. 170-350 AD) was Aardenburg al een vesting. Bewoning continueerde ook in de Vroege middeleeuwen getuige een aantal mooie vondsten. De middeleeuwse vesting (1299 AD) bestond uit een aarden omwalling en dubbele grachten. Later is een aantal ravelijnen aan deze omwalling aangelegd. In de Middeleeuwen was Aardenburg een belangrijke havenstad aan de Ee. Oorlogsverwoestingen en verzanding van de haven maakten echter tegen 1400 een einde aan de bloei. 1672 was een rampjaar voor Aardenburg. De haven aan de westzijde van de Kaaipoort verdween in 1813. Aan het eind van de 16^e eeuw is de middeleeuwse vesting ontmanteld en werd een nieuwe kleinere vesting (inclusief Fort Grotendorst) gebouwd waardoor het stadsgebied werd verkleind en een deel van de stad buiten de wallen kwam te liggen. In 1688 werd de vesting opgeheven en vanaf het einde

⁴ Deze grens is gebaseerd op een gemiddelde maat van een bouwvoor (omgeploegd land), waardoor alle spoorinformatie in deze bovenste 40 cm verdwenen is en geen directe wetenschappelijke waarde heeft.

van de 17^e eeuw werd de vesting geslecht. Rond 1700 werden de Ee en de Praatvliet met elkaar verbonden, waardoor een ononderbroken waterlinie ontstond.

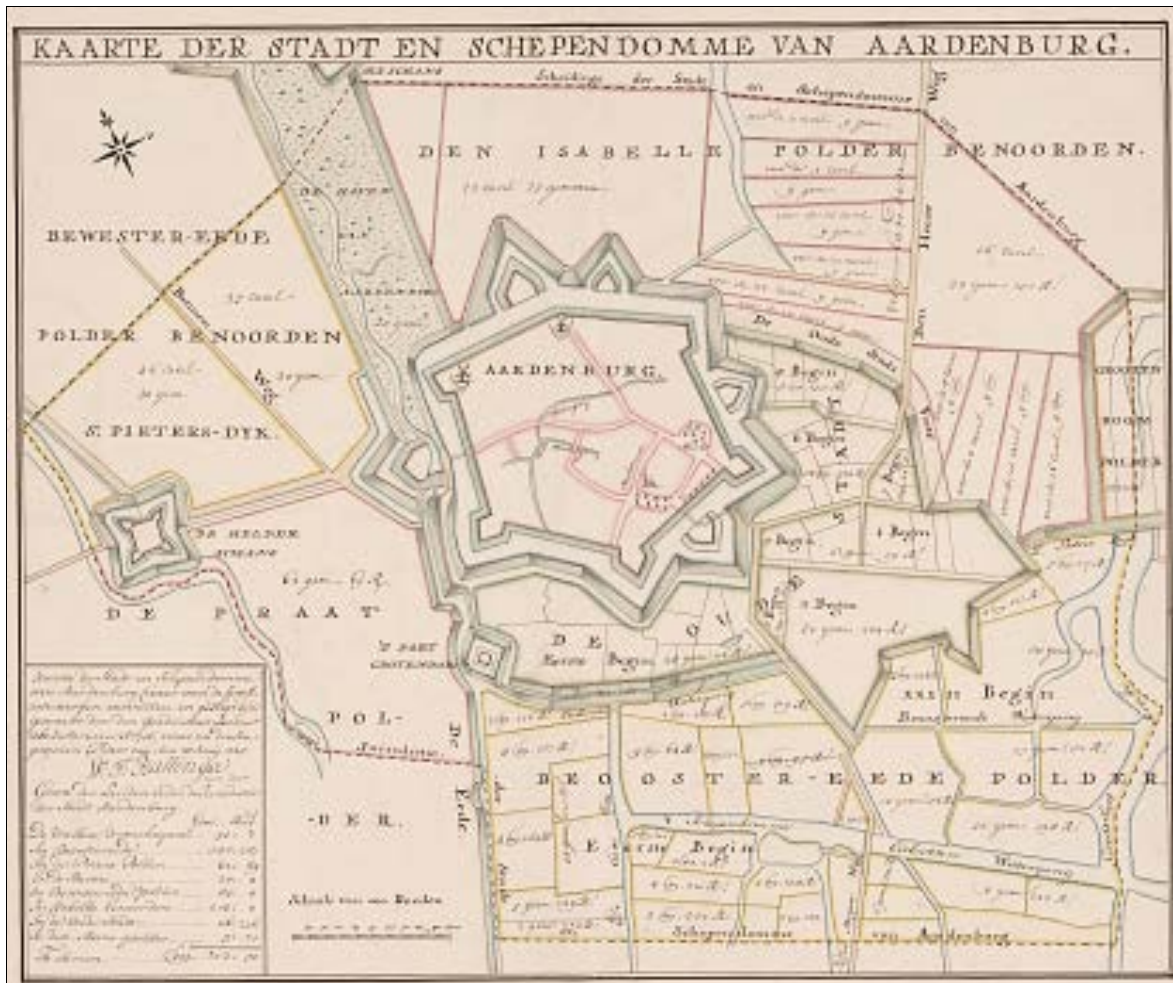
Afbeelding 2 Stad Aardenburg getekend door Jacob van Deventer. Hierop zijn de middeleeuwse vestingwerken goed zichtbaar (Bron: Jacob van Deventer, 1565)

De omwalling van Aardenburg in 1750 is nagenoeg gelijk aan de omwalling op de kadastrale minuten (1830). Het bolwerk aan de oostzijde (bij de Westpoort) is aangepast, deze was wel aanwezig in 1830, maar niet duidelijk. Het gaat daarbij alleen om de stadskern. Aardenburg was vóór 1750 groter. De kaart van Jacob van Deventer (Afbeelding 2) geeft de middeleeuwse omwalling van Aardenburg weer en ligt grotendeels buiten de omwalling van 1750. Later is een aantal ravelijnen aan deze omwalling aangelegd⁵, maar al spoedig werd de stad verkleind tot de omwalling zoals op de kaart van Hattinga (Afbeelding 3). De 'grote' stad was inclusief fort Grotendorst en schans Kijkuit. Op deze kaart zijn de oude ravelijnen (van de grotere middeleeuwse stad) nog wel herkenbaar. Door de aanleg van de 17^e eeuwse vesting werd een gedeelte van Aardenburg, vooral aan de oostkant, buitengesloten, waardoor de markt nu aan de rand van de stad ligt. Van de 17^e eeuwse vestingswerken zijn nog restanten bewaard gebleven. Tussen 1850 en 1950 zijn geen nieuwe straten aangelegd. De bebouwing uit deze periode bestond voornamelijk uit verdichting en verlenging van bestaande structuren.

Aan de noord- en noordoostzijde is aan de kern een deel van de oude vestingwerken met de latere ravelijnen op basis van historisch-geografische analyse toegevoegd. Aan de zuidoostzijde en de zuidzijde vallen nu twee AMK-terreinen binnen de kern. Het betreft de AMK-terreinen 60 en 61 (resp. laatmiddeleeuws begijnhof en Romeins nederzettingsterrein buiten het castellum). AMK-terrein 16071 (gebied met Romeinse nederzettingssporen buiten het castellum) grenst aan de maximale

⁵ Atlas van historische vestingwerken in Zeeland, p. 172.

begrenzing van de vestingwerken. Binnen de begrenzing liggen een fort en een schans (Grotendorst en Kijkuit). Archis 2-Omnr. 1553 (Archis 2-wnr. 22052) betreft de opgraving van Romeinse nederzettingssporen in 1991.

Afbeelding 3 Aardenburg omstreeks 1750 (Bron: Atlas van Hattinga, 1750)

In 2011 werden in het kader van de aanleg van de Rondweg rond Aardenburg sporen van de *vicus*⁶ van Aardenburg gevonden aan de noordzijde van Aardenburg. In het kader van nadere studies naar Aardenburg (Odyssee-project)⁷ wordt duidelijk dat de omvang van het Romeins Aardenburg aanzienlijk groter was dan de huidige begrenzing van de stad. Deze contour is niet als gewaardeerde kern maar als vindplaats opgenomen.

Slechts een deel is bebouwd binnen de vesting 1830. De 1560-grens geeft de bebouwing binnen (en buiten) de middeleeuwse omwalling aan. Op basis van de huidige archeologische informatie is voor

⁶ Een *vicus* is een nederzetting of kampdorp dat buiten het fort ontstond.

⁷ Odyssee is een nationaal programma voor het uitwerken van belangrijke achterstallig archeologisch onderzoek. Het project is gefinancierd met een belangrijke bijdrage van de provincie Zeeland (uit de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland, POAZ) en bijdragen van NWO en de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ). In 2010 werd gestart met een eerste integrale uitwerking van de opgegraven sporen met behulp van een aantal goed dateerbare vondstcategorieën. Het project met de titel 'Romeins Aardenburg: *castellum* of versterkte stad?' kon plaatsvinden binnen het programma Odyssee van de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

het 'ontbrekende gedeelte' aan de noord- en oostzijde van de historische middeleeuwse kern geen nadere lokale waardering te geven. Besloten is om het gebied van de vesting 1830 inclusief de omwalling en het daarbuiten liggende bebouwde gebied en de omgrachting van Van Deventer (de grotere middeleeuwse stad en zijn ravelijnen) als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern-)verwachting te nemen. Daarnaast is over de gewaardeerde kern heen een vindplaats gelegen zijnde het Romeins Aardenburg.

2.2.4.2 Breskens

In 1487 verleende keizer Maximiliaan van Oostenrijk octrooi voor de bedijking van de schorren en slikken 'Breskenszand' aan Phillips van Kleef. In 1510 werd de Groot-Breskenspolder bedijkt. Er werd een kerk gebouwd en er ontstond een kleine woonkern. Deze verdween echter in 1585 door inundatie. In 1610 werd de Oud-Breskenspolder herdijkt en kwam Breskens tot ontwikkeling. In 1832-1835 werd het havenfort aangelegd (opgeruimd in 1890). De haven van Breskens was in de 19^e eeuw een geul met enige paalwerken, later werd de haven verbeterd en uitgebreid. In de eerste helft van de 20ste eeuw is een nieuwe (veer)haven aangelegd.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn in een gebied van drie bij vier vierkante kilometer rondom Breskens 71 bunkers gebouwd. Ook is aan de landzijde een tankgracht gegraven. Het oude fort Frederik Hendrik werd hierin geïntegreerd. Breskens werd in de Tweede Wereldoorlog zwaar verwoest en is daarna vrijwel geheel herbouwd. Aan de Dorpsstraat/Oude Rijksweg en enkele zijstraatjes hiervan, bevindt zich vooroorlogse, voornamelijk aaneengesloten bebouwing en het wijkje ten noorden van de in 1920 gedempte spuikom (1e, 2e, 3e Zandstraat e.o.) bestaat voornamelijk uit vooroorlogse arbeiderswoningen die dateren uit het begin van de 20ste eeuw.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.3 Cadzand-Dorp

De naam Cadesant duikt voor het eerst op in een oorkonde uit 1111-1115 en in 1177 wordt geschreven over polders op het eiland Cadzand (deze inpolderingen behoren tot de oudste van West-Europa). Cadzand is naar verluidt een van de oudste dorpen van Zeeuws-Vlaanderen. Rond 1100 stond er al een kapel in Cadzand en in 1227 een kerk. Rond 1900 werd Cadzand uitgebreid met Cadzand-Haven en na de opkomst van de strandrecreatie met Cadzand-Bad. Cadzand is een kerkringdorp⁸ (met een onvolledige ring). In Cadzand zijn in de periode 1850-1950 geen nieuwe straten aangelegd. In de tweede helft van de 19^e eeuw vond vooral verdichting plaats, terwijl in de eerste helft van de 20ste eeuw uitbreiding tot stand kwam aan de tegenwoordige Badhuisweg. Ten zuidoosten van het dorp is rond 1900 een concentratie van arbeiderswoningen ontstaan.

De kern behoort tot een gewaardeerde kern op de archeologische beleidskaart.

⁸ Een kerkringdorp bestaat uit een ring van bebouwing rondom een centraal punt, waarop vaak een kerk staat met eromheen een cirkelvormig kerkhof. De oorspronkelijk in veel dorpen aanwezige gracht rond het kerkhof is vrijwel overal gedempt.

Besloten is om de huidige AMK-grens inclusief het AMK-terrein 2339 te handhaven met aanvullend twee rechthoekige 1830-contouren in het zuidoosten en het boerderijterrein die aansluiten in het noordoosten.

Afbeelding 4 Foto van de gracht in AMK-terrein 2339, aan de zuidwestelijke rand van Cadzand-dorp. (Bron: Edufact 2016)

2.2.4.4 Cadzand-Bad

Rond 1900 stond er slechts één badhuis, dat later uitgroeide tot Cadzand-Bad.

Er is geen archeologische informatie bekend over Cadzand-Bad. De ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht.

2.2.4.5 Draaibrug

In 1649/50 worden de polders 'Isabellapolder-benoorden Aardenburg' en 'Bewester Eede benoorden St.-Pietersdijkpolder' (her)bedijkt. De polders werden gescheiden door het Havenkanaal, waarover tot 1840 een draaibrug lag. Het Havenkanaal werd in 1813 afgedamd, en de brug is later vervangen door een dam. Omstreeks 1885 was Draaibrug al uitgroeid tot een flink buurtschap en werd een stationshalte en remise voor de stoomtram aangelegd.

Ten noorden van Draaibrug zijn in 1964 restanten van het verdwenen dorp Hannekenswerve gevonden. Hannekenswerve werd voor het eerst vermeld in 1169 en is ontstaan op een terp. Het dorp werd meermalen geteisterd door branden en overstromingen; halverwege de 17^e eeuw is Hannekenswerve totaal verdwenen.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.6 Eede

Eede, gelegen aan de Belgisch-Nederlandse grens, is ontstaan tijdens de Tachtigjarige Oorlog, na de verovering van dit gebied door prins Maurits in 1604. Eerst was er slechts sprake van een paar hutjes, vanaf de tweede helft van de 17^e eeuw breidde het dorpje verder uit. Coensdike wordt in 1350 genoemd en is een verdwenen gehucht. Het is niet bekend of het ter plaatse van het huidige Eede heeft gelegen. Eede heeft een lineaire structuur, bepaald door de veenontginningen. Het dorp is in 1944 nagenoeg geheel verwoest en is daarna met behoud van het oude stratenpatroon weer langzaam opgebouwd.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.7 Groede

Groede wordt in 1239 vermeld als Groda. Het dorp zou in de 12^e eeuw zijn ontstaan met de bedijking van de Oudenpolder. Tijdens de inundaties van 1583-1613 verdrinkt het oude Groede. Het huidige Groede is ontstaan na de herdijkingen aan het begin van de 17^e eeuw aan de noordzijde van de Oude Groedsche polder (bedijkt in 1613), ongeveer ter plaatse van het vroegere Groede. Ongeveer 1,5 km ten zuiden van Groede ligt de enige vliedberg (Zaemslach) van West Zeeuws-Vlaanderen.

Groede is een ringdorp⁹, het centrum is een groot rechthoekig plein, waar vier wegen op uitkomen. Rond 1830 beperkte de bebouwing zich tot de Markt en een gedeelte van de omliggende straten. In de periode 1850-1950 verdichtte en verlengde de bebouwing zich aan de bestaande straten. In de eerste helft van de 20ste eeuw werd een gedeelte van de Nieuwstraat (tussen de Slijkstraat en de Molenstraat) aangelegd en werd de Voorstraat bebouwd.

Besloten is om het bebouwde gebied rond 1830 als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern)verwachting te nemen.

⁹ Een ringdorp is een oud dorpstype waarbij de bebouwing zich concentreert rond een knooppunt van wegen en soms een kerk.

Afbeelding 5 Het Vlaamsche Erfgoed te Groede (Bron: www.het-vlaamsche-erfgoed.nl, 2016)

2.2.4.8 Heille

Al in 1189 wordt ene Gijsselbrecht van Heille genoemd. Heille wordt als parochie voor het eerst vermeld in 1279. De parochiekerk is in 1572 verwoest, maar de funderingen en het oude kerkhof zijn nog aanwezig in de bodem (AMK: 2427). Ten oosten van de dorpskern liggen mogelijk de resten van een motte met voorburcht uit de late middeleeuwen, de Blauwe Poort (AMK: 2430). In 1583-1591 inundeerde het gebied. Het Nieuwe Heille is 2,5 km van het oude Heille gelegen aan de Heilleweg (ten noorden van de Kruisschans).

De begrenzing van het AMK-terrein (13462) wordt gehandhaafd, omdat er middeleeuwse resten in dit terrein aanwezig zijn. Het gebied tussen de parochiekerk en de motte met voorburcht wordt door de gemeente als archeologisch relevant geacht.

2.2.4.9 Hoofdplaat

Hoofdplaat is ontstaan na bedijking van de Hoofdplaatpolder (1778), grotendeels gelegen op eerder verdrinken gronden. Het dorp lag ten tijde van de aanleg midden in de polder. Tussen 1790 en 1820 verdween ongeveer een derde deel van de polder onder water waardoor Hoofdplaat aan zee kwam te liggen. De landbouwhaven werd in 1970 gedempt, als gevolg van de deltawerken.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.10 IJzendijke

Oud-IJzendijke werd al genoemd in 1046 en kreeg stadsrechten in 1127. In 1404 is ze door stormvloed verdwenen. In 1587 bouwde de hertog van Parma, Alexander Farnese, op ca. 2 km ten zuidwesten van Oud-IJzendijke een schans met 4 bolwerken, die na verovering in 1604 door prins Maurits werd uitgebreid tot de vesting IJzendijke (met 6 bastions en 2 poorten). Binnen de stad werd

een haven aangelegd. In 1816 kreeg IJzendijke haar stadsrechten terug en werd de vesting opgeheven; tussen 1841 en 1843 zijn grote delen van de vesting geslecht.

De voormalige vestingstad IJzendijke heeft een centraal gelegen rechthoekig marktplein. In het midden van de 19^e eeuw werden dammen aangelegd in de grachten, om de verbinding met de omliggende dorpen te verbeteren; de groeiende stad kreeg in deze tijd ook behoefte aan meer bouwgrond. De wallen werden geslecht en hierop werden huizen gebouwd (zoals aan de Kazernestraat en Varkensmarkt). Diverse straten werden verlengd en nieuwe straten werden aangelegd. In de periode 1850-1950 is niet veel lintbebouwing aan uitvalswegen ontstaan, behalve aan het Tivoli, de uitvalsweg naar het zuiden.

Binnen de historische kern van 1830 (AMK-terrein 17905) is een waarneming bekend (wnr. 46323; muurrestanten). Er zijn geen archeologische onderzoeken uitgevoerd. Voor IJzendijke is in 2008 een beleidsadvieskaart opgesteld.¹⁰ Besloten is om het bebouwde gebied rond 1830 (vesting, incl. grachten) en de daarbuiten gelegen onderdelen van de vesting op de kaart van Hattinga (de vier wapenplaatsen) als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern-)verwachting te nemen. De contouren van de begrenzing van de vesting in 1830 wordt aangehouden, met uitzondering van waterpartijen in het westen.

Afbeelding 6 De vestingplaats IJzendijke met Prins Maurits op de Markt. Dit is een werk van kunstenaar Guido Metsers. (Bron: gemeente Sluis 2013)

2.2.4.11 Nieuwvliet¹¹

Het oude Nieuwvliet lag aan de Kapelleweg. De kapel werd in 1533 tot parochiekerk verheven. In de 16^e eeuw is het dorp verdrongen en na de afdamming van het Zwarte Gat in 1602 ontstond het nieuwe Nieuwvliet. Het Fort Sint-Pieter werd in 1599 door de Spanjaarden aangelegd, na 1604 verloor het zijn betekenis en is vervolgens geslecht.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

¹⁰ Nijdam *et al.* 2008.

¹¹ Nieuwvliet wordt plaatselijk aangeduid met de naam "Sinte Pier", naar het voormalige gelijknamige dorp in dit gebied. "Sinte Pier" is een verbastering van Sint Petrus, de patroonheilige van dit dorp.

2.2.4.12 Nieuwvliet-Bad

Nieuwvliet-bad is als badplaats ontstaan na 1950 en bestaat grotendeels uit recreatieterreinen.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.13 Oostburg

Oostburg werd in 949 voor het eerst genoemd en in 1183 kreeg deze plaats enkele stadsrechten. Oostburg heeft zich ontwikkeld rond een oude ringwalburg (zie Afbeelding 10). Het cirkelvormige grondplan dat in oorsprong teruggaat tot deze burg was tot 1944 nog aanwezig in de stadsplattegrond. In 1944 is de stad voor ongeveer 80% verwoest. De wederopbouw gebeurde naar een stedenbouwkundig plan van ir. F.H. Klokke uit Amersfoort. In de Middeleeuwen was Oostburg een 'open stad', ontstaan aan de oostzijde van de voormalige burg; het is onduidelijk of de stad in de Middeleeuwen door muren, wallen of een gracht was beschermd. Na de verovering door Maurits in 1604 werden waarschijnlijk de forten Slikkenburg en Frederik Hendrik tegen de stad aangebouwd. Vervolgens werd het westelijk front gemaakt bestaande uit een wal, gracht en twee poorten. In 1615 werd octrooi verleend om het gebied ten noordwesten van de stad opnieuw te bedijken; dit werd de Grootte Henricuspolder (definitief drooggelegd in 1637). Nu werd ook aan de westzijde van Oostburg een wal aangelegd. In de tweede helft van de 17e eeuw verviel de functie van Oostburg als vesting en vanaf 1672 wordt de vesting geslecht (de laatste delen verdwenen in 1839). Het tracé bleef herkenbaar in het landschap, hier en daar zijn nog restanten aanwezig van 17e eeuwse vestingwerken.

De oorlogsverwoesting is er de oorzaak van dat er alleen aan de uitvalswegen ongeschonden panden uit de periode 1850-1950 resteren (o.a. aan de weg richting Zuidzande (Oude Haven) en aan de weg naar het zuiden, de Nieuwstraat). Het naoorlogse stedenbouwkundig ontwerp was ruim van opzet met onder andere enkele grote pleinen, terwijl sommige straten geheel of gedeeltelijk verdwenen en andere werden verlegd. De gemeente heeft besloten de begrenzing van 1750 zonder vesting als gewaardeerde kern mee te nemen, maar wel inbegrip van de contouren van de ringwalburg.

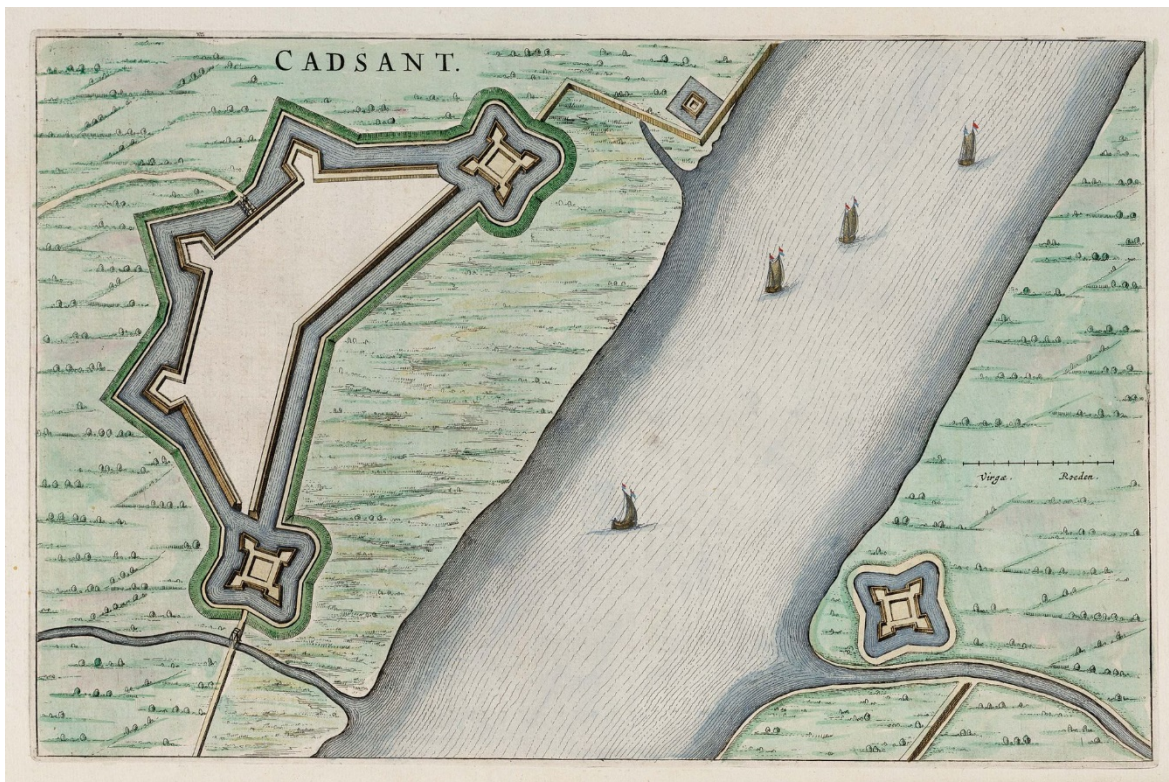
2.2.4.14 Retranchement

Na de verovering van Cadzand door prins Maurits in 1604 werden enkele schansen opgeworpen ter verdediging van het Zwin. In 1622 werd begonnen met de bouw van het Retranchement, bestaande uit fort Oranje (in 1682 opgeruimd) en fort Nassau (oorspronkelijk Terhofstede uit 1587). Het had toen nog een onregelmatige vorm. Vóór 1648 kreeg het zijn huidige vorm met drie bastions. Aanvankelijk was het een militaire nederzetting die werd bewoond door soldaten en hun gezinnen, maar al snel vestigden er zich ook burgers en kwamen er onder andere een plein, kerk en molen tot stand. In 1680 werd de vesting opgeheven, maar in 1794 werd Retranchement opnieuw in staat van verdediging gebracht. In dat zelfde jaar nog verloor Retranchement definitief zijn militaire functie.

De bebouwing is langs enkele wegen geconcentreerd. Na de bedijking van de Willem-Leopoldpolder, ten westen en noorden van Retranchement, in 1873, werd een weg in zuidwestelijke richting (richting België) aangelegd. Verder ontwikkelde de bebouwing zich aan de bestaande wegen.

AMK-terrein 16782 betreft alleen de wallen van Retranchement. Binnen dit gebied liggen twee waarnemingen. Archis 2-Wnr. 37486 betreft de locatie van fort Nassau; wnr. 403873 (omnr. 19773) betreft een elektrische weerstandsmeting van de Slikpoort). Binnen de historische kern van 1830 is een waarneming bekend. Het betreft de vondst van zeven menselijke skeletten (wnr. 408343). De andere uitgevoerde onderzoeken zijn: omnr. 29006 (renovatie Contre Escarpe) en omnr. 28916 (onderzoek aan de Noordstraat; geen resultaat).

Besloten is om de huidige AMK-begrenzing (16782) over te nemen, met een aanvulling in het westen.

Afbeelding 7 Schematische voorstelling van Retranchement (kaart zuid-noord gericht). (Bron: Blaeu 1643)

2.2.4.15 Schoondijke

Schoondijke wordt in 1248 voor het eerst genoemd; echter in 1583-1585 verdwijnt het dorp door inundatie. In 1652 wordt het dorp (dat aanvankelijk Willemsdorp zou gaan heten) opnieuw gesticht volgens een geometrisch grondplan op een kruising van belangrijke wegen (de Lange Heerenstraat en de Willemsweg). Sporen van het oude Schoondijke zijn waarschijnlijk gevonden, iets ten oosten van het huidige Schoondijke (AMK 2369).

Schoondijke is een kruiswegdorp¹² aangelegd volgens een 17e eeuws geometrisch plan met een centraal plein. Na zware verwoesting in 1944 werd het plein naar één kant verlengd. Aan de uitvalswegen komt nog vooroorlogse bebouwing voor uit de eerste helft van de 20ste eeuw.

¹² Een kruiswegdorp of kruisdorp is een dorpsstype dat zich bevindt op een kruispunt van wegen.

Kruiswegdorpen ontstonden vooral vanaf de 17e eeuw in polders, waarvan de verkaveling langs geometrische lijnen verliep en de wegen loodrecht op elkaar stonden. Kruiswegdorpen zijn dan ook gewoonlijk planmatig aangelegd, met

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.16 Sint Anna ter Muiden

Sint Anna ter Muiden is ontstaan als Mude rond 1200 aan de oever van het Zwin. Mude wordt voor het eerst vermeld in 1213, de toevoeging 'Sint Anna' stamt uit de 15^e eeuw¹³. De nederzetting kreeg stadsrechten in 1242 en werd lid van de (Vlaamse) Hanze in 1252. Het hoogtepunt van de bloei werd bereikt in de 13^e eeuw. Sint Anna ter Muiden was een voorhaven van Brugge (aan het Zwin), maar raakte al vroeg in verval. In de 14^e eeuw verplaatsten veel kooplieden zich naar de kust waar Nieuw-Mude ontstond. Vanaf het eind van de 14^e eeuw begon de verzanding van het Zwin een probleem te worden en tussen 1385 en 1483 werd Sint Anna ter Muiden diverse malen geplunderd en in brand gestoken. Tenslotte werd het plaatsje tijdens de 80-jarige oorlog geheel verwoest, met uitzondering van de kerktoren.

Sint Anna ter Muiden is ontstaan als havennederzetting; tegenwoordig is het een plattelandsdorp. In de periode 1850-1950 zijn slechts enkele individuele panden aan al bestaande wegen gebouwd.

Binnen het huidige gebied van de kern (AMK-terrein 13460) liggen geen waarnemingen. Er is een onderzoek uitgevoerd met betrekking tot de haven (omnr. 31829; geen resultaat). Waarneming 402178, buiten het AMK-terrein betreft de vondst van baksteenpuin en postmiddeleeuws materiaal. Grenzend aan het AMK-terrein van de kern ligt het AMK-terrein 2439 (met wnr. 20909) met 14e-eeuwse kerktoren, grafkelders met muurschilderingen en kinderpotten).

Besloten is om het bebouwde gebied rond 1830 als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern-)verwachting te nemen.

Afbeelding 8 De kerk van Sint-Anna ter Muiden.

op of nabij het kruispunt van wegen een aantal belangrijke gebouwen, zoals kerken, een raadhuis, een herberg en andere voorzieningen.

¹³ Sint Anna werd tot aan de reformatie vereerd. Tijdens de viering van Sint Annadag zouden er nog al eens ontsporingen plaatsvinden (sprekwoord "Naar Sint Anneken gaat men om een manneken"). Sint Anna's hulp werd onder meer ingeroepen in geval van kinderloosheid.

2.2.4.17 Sint-Kruis

Aan het eind van de 12^e eeuw stichtten de cisterciënzers van Ter Doest de uithof Pulsbroeck (AMK 2451, aan de Spitsbroekweg). Van daaruit werd het gebied ontgonnen en werd de parochie Sint Kruis gesticht (ten noorden van de uithof). De ruimtelijke structuur met de ligging aan de Sint Pietersdijk is zeer kenmerkend. Sint Kruis heeft veel te lijden gehad van oorlogsverwoestingen, waardoor er weinig bebouwing uit de periode voor 1945 aanwezig is. Het dorp is na de verwoesting weer langzaam opgebouwd.

Besloten is om het bebouwde gebied rond 1830 als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern-)verwachting te nemen.

2.2.4.18 Sluis

Sluis is waarschijnlijk aan het eind van de 13^e eeuw ontstaan aan het Zwin als Lamminsvliet (vanaf de eerste helft van de 14^e eeuw Sluis geheten) en gesticht als voorhaven van Brugge. Door de verzanding van het Zwin waren Brugge en Damme niet langer bereikbaar. Dit leidde tot de bloei van Sluis. Sluis werd echter zelf later ook getroffen door de verzanding die uiteindelijk leidde tot de bedijking van de haven van Sluis in 1861, waardoor Sluis haar havenfunctie had verloren. Het is mogelijk dat Lamminsvliet al eerder bestond als vissersdorpje.

Afbeelding 9 Kaart Van Dale - historische reconstructie van middeleeuwse situatie: dubbele gracht met stadspoorten en bruggen. In het noorden het Grote Kasteel en de Toren van Bourgondië aan de overzijde van het Zwin (met palissadenwerk ertussen). In het zuiden de stenen beer bij de Westpoort. Ook de Waterpoort aan het Zwin is goed herkenbaar. (Bron: Van Dale 1871)

Sluis kreeg in 1290 stadsrechten en haar eerste verdedigingswerken. Hierover is weinig bekend maar het bestond in ieder geval uit twee torens en een brug. De verdedigingswerken van Sluis werden continue aangepast en verbeterd naar vernieuwde inzichten. Tussen 1382 en 1392 werd de stad opnieuw versterkt; deze versterking bestond uit een gracht, barbacanen (buiten de vesting gelegen verdedigingswerken), drie bruggen en houten poorten. Er werd een kasteel (citadel) aan de noordzijde van de stad gebouwd (1386, inmiddels afgebroken). Vervolgens werden de verdedigingswerken uitgebreid en aangepast met onder andere diverse poorten, bruggen, wallen, grachten en muren. In het begin van de 15^e eeuw werd tegenover het kasteel de Toren van Bourgondië (ook wel Klein Kasteel, gesloopt in 1535) gebouwd.

Afbeelding 10 Kaart van Sluis anno 1740. (Bron: Tirion 1740, Gemeente archief Sluis inventaris nr. 163).

Vanaf 1573 werd de vesting weer aangepast en werd Sluis beschermd door wallen met bastions. Aan het eind van de 17^e eeuw werden de vestingwerken aangepast naar de inzichten van Menno van Coehoorn. In 1795 verloor de vesting haar functie; deze werd opgeheven in 1816.

In het begin van de 20ste eeuw vestigden zich enkele Franse kloostergemeenschappen nabij Sluis, omdat er in die tijd een vrijwel complete opheffing van het kerkelijk onderwijs was in Frankrijk. In

1944 werd Sluis zwaar gehavend. Hierna volgde een bijna complete wederopbouw waarbij het oude stratenpatroon werd aangehouden.

Eén van de eerste beleidskaarten die de gemeente heeft opgesteld, was deze van de stad Sluis in 2001. RAAP maakte een projectie van de Kaart van Van Dale op de toenmalige topografie en gaf daarbij zones aan waar open zones en dichte bebouwing in de middeleeuwen aanwezig waren. Verstoringen/opgravingen werden op de kaart aangegeven alsook het wegenpatroon uit de middeleeuwen. Aan het advies werden in die tijd geen oppervlaktevrijstellingen gekoppeld. In 2008 heeft ADC Heritage deze kaart geüpdatet waarbij een aantal nieuwe monumenten (Toren van Bourgondië en Klein Pasfort) werd meegenomen op de kaart. In 2011 heeft Vestigia echter een kaart gemaakt die een minder gedetailleerd beeld weergeeft. Om die reden is ervoor gekozen om in het beleid van 2013 de begrenzing van de stadskern van archeologische waarde de begrenzing van de kaart van ADC-Heritage Kaart bijlage 11: Kern Sluis over te nemen. Zowel de donkergroene als mintgroene zone gelden nu als één zone. Voor het stratenpatroon geldt dat de rooilijnen behouden moeten worden en in geval van verstoring dient een archeologisch onderzoek plaats te vinden.

In 2016 werd archeologisch onderzoek uitgevoerd waarbij talloze vondsten aan het licht kwamen waaronder de vondst van een oude sluis in het project Wallen van Sluis.

Afbeelding 11 De fundering van een oude sluis in het project wallen van Sluis. (Bron: Provincie Zeeland 2016).

2.2.4.19 Waterlandkerkje

Het oude Waterlandkerkje lag op het gebied van de voormalige heerlijkheid Waterland. Deze heerlijkheid werd in de veertiende eeuw door stormvloed overstromd en in de zestiende eeuw gedeeltelijk opnieuw ingepolderd, waarna men er een kerk bouwde, gewijd aan Sint-Nicolaas. In de Tachtigjarige Oorlog werd het gebied uit militaire overwegingen onder water gezet en regelmatig geplunderd. De overheden reageerden met de aanleg van een waterlinie, de Passageule en redoutes.

Als gevolg van religieuze twisten richtten de protestanten op een veiliger plaats een nieuw kerkgebouw op (1669 of 1674). Het dorp dat rond de kerk ontstond is het huidige Waterlandkerkje.

De relatief jonge ouderdom van deze kern wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd, waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kern.

2.2.4.20 Zuidzande

Zuidzande wordt al vermeld in 1290. Het voormalige eiland Zuidzande bestond uit een oude kerk met daaromheen een groot aantal kleine polders. Zuidzande is ontstaan op een driesprong van dijken, tegenwoordig ligt het op een kruispunt van vier wegen. Rond 1830 bestond de kern voornamelijk uit bebouwing aan de Dorpsstraat, aan de noordzijde van de Smidsweg en aan de noordzijde van de Mariastraat. Vanaf het eind van de 19^e eeuw ontwikkelde zich lintbebouwing aan de Sluissestraat (voornamelijk aan de zuidzijde). In de eerste helft van de 20ste eeuw werd aan de Oostburgsestraat gebouwd, vooral losstaande woningen. In de Tweede Wereldoorlog werd een deel van het Dorpsplein en de Dorpsstraat verwoest. In het gebied tussen Dorpsstraat, Oostburgsestraat en Smidsweg is nieuwbouw tot stand gekomen.

Besloten is om het bebouwde gebied rond 1830 als begrenzing voor een nieuw terrein van archeologische (dorps- of stadskern-)verwachting te nemen.

2.2.4.21 Conclusie

Voor de gewaardeerde kernen geldt een vrijstelling in diepte van 0,40 meter beneden maaiveld en een oppervlakte gelijk of kleiner dan 50 of 100 m².

De ondergrond van een gewaardeerde of niet gewaardeerde kern is altijd een laag waarvoor een vrijstelling bestaat van 500 of 1.000 m². Enkel Breskens, Cadzand-Bad, Hoofdplaat, Nieuwvliet, Nieuwvliet-Bad en het grootste deel van Draaibrug liggen in een (omliggende) zone dat vrijgesteld is.

De ontstaansgeschiedenis van de kernen Breskens, Cadzand-Bad, Draaibrug, Hoofdplaat, Nieuwvliet, Nieuwvliet-Bad, Eede, Schoondijke en Waterlandkerkje zijn voor de gemeente Sluis geen onderwerp van onderzoek. De relatief jonge ouderdom van deze kernen wordt door de gemeente niet archeologisch relevant geacht. Resten van bewoning zijn op oude kaarten vanaf 1811 goed gedocumenteerd waardoor archeologie een beperkte toegevoegde waarde heeft naar onderzoeksvragen ten aanzien van de ontstaansgeschiedenis van deze kernen.

2.2.5 Archeologische vindplaatsen/terreinen van archeologische waarde

In het beleid van 2013 is een vindplaatsanalyse voor de gemeente Sluis uitgevoerd waarbij alle archeologische vindplaatsen die door de gemeente als belangrijk worden geacht zijn opgenomen. In dit rapport werd deze analyse aangevuld. Het gaat om terreinen met een bekende archeologische waarde (Categorie 2) op de Archeologische Beleidskaart (zie Bijlage 2, Categorie 2). Het gaat om deze vindplaatsen die niet als kern (zie onder 2.2.4) zijn opgenomen. Voor de archeologische vindplaatsen geldt een vrijstelling in diepte van 0,40 meter beneden maaiveld en een oppervlakte gelijk of kleiner dan 50 m².

3 Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis (GOAS)

3.1 Onderzoek en methodiek

In 2006 werd in Nederland de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA) geïntroduceerd. Deze onderzoeksagenda is opgesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Universiteit Leiden (ARCHON), de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), het Convent van Gemeentearcheologen (GCA) en de Vereniging Ondernemers in de Archeologie (VOiA). In 2016 werd de NoaA 2.0 gelanceerd welke digitaal raadpleegbaar is¹⁴. De agenda heeft beleidsmatig geen dwingend karakter, maar geeft aan voor welke periode en welk thema in welk gebied nog onderzoek vereist is en welke zaken een kennislacune hebben. De gemeente Sluis valt onder Archeoregio 14, het Zeeuws kleigebied.

In 2008 volgde de provincie Zeeland met het opstellen van de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland (POAZ). Daaruit volgde voor de beleidsperiode tot 2012 tien provinciale kernthema's en zwaartepunten voor onderzoek in de provincie Zeeland.

Op 24 januari 2017 werd de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland (POAZ) "Wie wat bewaart die heeft wat" 2017-2020, alsmede het Uitvoeringsprogramma POAZ 2017 vastgesteld. Hierin zijn de volgende 11 kernthema's en zwaartepunten voor archeologisch onderzoek in de provincie Zeeland geselecteerd:

1. Basale harde gegevens en diachrone datasets.
2. Archeologisch onderzoek in diepere bodemontsluitingen.
3. Uitwerking oud archeologisch onderzoek.
4. Verdronken land en dorpen.
5. Onderzoek naar infrastructuur.
6. Verdedigingswerken in Zeeland.
7. Boerderijen en rurale nederzettingen.
8. Voedseleconomie en stad en platteland.
9. Religieuze en rituele verschijningsvormen.
10. Scheeps- en onderwaterarcheologie.
11. Publiekswerking van archeologisch onderzoek.

In het Uitvoeringsprogramma, dat jaarlijks wordt opgesteld, worden de actieve en passieve actiepunten voor dat jaar aangegeven. Met actieve actiepunten gaat de provincie zelf aan de slag om de uitvoering ervan te realiseren; passieve actiepunten worden aangepakt wanneer zich concrete mogelijkheden voordoen om aan te sluiten bij de lopende projecten. Na elke jaar wordt het Uitvoeringsprogramma geëvalueerd. Hierin zal worden aangegeven of actiepunten terug moeten geven of geschrapt moeten worden. Ook kan de evaluatie leiden tot schrappen en toevoegen van kernthema's.

¹⁴ archeologiein nederland.nl/bronnen-en-kaarten/nationale-onderzoeksagenda-archeologie-20

De provincie stelt jaarlijks een klein budget beschikbaar voor het (laten) onderzoeken van zaken die in Zeeland zijn aangetroffen bij archeologisch onderzoek. Te denken valt aan uitwerking van monsters, conservering van materiaal, et cetera. Ook de POAZ heeft geen dwingend karakter, maar kan als leidraad in de op te stellen Programma's van Eisen (PvE) voor gravend onderzoek in Zeeland dienen.

In navolging van de Walcherse gemeenten en de gemeente Schouwen-Duiveland heeft de gemeente Sluis een Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis (GOAS) opgesteld. Deze onderzoeksagenda heeft tot doel om onderzoek meer gericht in te zetten dan enkel het vrijstellingsbeleid te volgen, kennisvermeerdering van de streek op deze bepaalde thema's en te zorgen voor meer draagvlak ten aanzien van de archeologie bij de inwoners van de gemeente. Het resultaat zal zijn dat er minder onderzoek komt op zich, maar dat er een kennisverdieping plaats vindt daar waar het nodig is. In het kader van de herziening van het archeologiebeleid werd bekeken of de onderzoeksagenda gewijzigd diende te worden. Er zijn echter te weinig onderzoeken geweest die daadwerkelijk volledige thema's ingevuld zouden hebben. Om die reden blijft de onderzoeksagenda uit 2013 ongewijzigd.

3.2 Vindplaatsenanalyse

In 2010 werd door de SCEZ een vindplaatsanalyse uitgevoerd voor het gehele grondgebied van de gemeente Sluis waarbij alle archeologische vindplaatsen die bekend zijn in Archis2, het Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA) en het gemeentearchief werden bestudeerd en geanalyseerd. Dit was een aanvulling op het rapport van Vestigia voor het opstellen van een gemeentelijk beleid (zie paragraaf 2.1, punt 4). Resultaat was een kaart met daarop de begrenzing van de vindplaatsen die gekoppeld is aan een daarmee corresponderende catalogus van deze vindplaatsen. De vindplaatsanalyse die uitgevoerd is in het kader van dit rapport borduurt verder op de vindplaatsanalyse uit 2010 en 2013. Dat wil zeggen dat deze nader bekeken werd en daar waar nodig aangepast. Ook zijn onderzoeken van 2013 en later meegenomen in deze analyse en zijn nieuwe vindplaatsen die daaruit voortkomen opgenomen op de kaart (zie Bijlage 2) en de catalogus (zie Bijlage 3).

Deze vindplaatsen worden opgenomen in het gemeentelijk archeologiebeleid als gemeentelijke archeologische vindplaats. Dit is een dynamisch bestand. De gemeente Sluis beschikt over een digitale kaart waarbij na elk uitgevoerd onderzoek op haar grondgebied zij deze kaart kan aanvullen met nieuwe vindplaatsen of kan updaten waarbij ook vindplaatsen van de kaart verdwenen kunnen zijn indien deze door bijvoorbeeld een opgraving verdwenen zouden zijn. De nummering van deze vindplaatsen is uniek.

3.3 Thema's GOAS

De onderzoeksthema's die de gemeente Sluis in haar beleid heeft opgenomen zijn tot stand gekomen door een grondige analyse van het landschap, archeologische vindplaatsen en uitgevoerd onderzoek en inbreng van de gemeente Sluis, de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland en adviseurs archeologie van gemeenten uit Nederland die ook beschikken over een gemeentelijke onderzoeksagenda. Het gaat om thema's die karakteristiek en ook specifiek zijn voor de gemeente Sluis. Het resultaat zijn zes hoofdthema's, die richtinggevend zijn in het selectiebeleid van de gemeente bij uitvoerend onderzoek.

1. Het landschap en bewoning in de prehistorie (350.000 – 50 voor Christus)

De prehistorie behelst een zeer lange tijd waarvan in de gemeente Sluis in het centrum van Aardenburg en in de buurt van Sint-Kruis vindplaatsen bekend zijn. Het gaat hier om goed bewaarde vindplaatsen in het pleistoceen dekzand die aan het licht zijn gekomen door zowel opgravingen (Aardenburg) als veldkartering (Sint-Kruis). De juiste onderzoeksmethodiek naar dit soort vindplaatsen is zeer arbeidsintensief en is verschillend van de tot nu toe gebruikte methodieken, waardoor er weinig vindplaatsen zijn aangetroffen. Ook kunnen er in de diepere lagen in het dekzand (de zogenaamde paleosols) bewoningssporen aanwezig zijn. Een studie van het landschap in die tijd is een eerste vereiste als er naar bewoning wordt gezocht. Omdat het vaak om tijdelijke bewoning (kampen) ging, is opsporing ervan moeilijker.

In de periode 2013-2016 werden geen nieuwe vindplaatsen ontdekt in dit Thema.

2. Aardenburg in de Romeinse tijd (50 voor Christus – 450 na Christus)

Sinds de jaren '50 tot in de jaren '90 van de 20^e eeuw werd er een groot aantal opgravingen en onderzoeken verricht in Aardenburg om het Romeins militair kamp te onderzoeken. Uit tekeningen zijn de uitbraaksporen van het *castellum* af te lezen waarin militaire barakken stonden. De naam van het fort is niet bekend. Over de vraag of het een Romeins fort was of een vicus (burgerlijke nederzetting) of allebei, is in het verleden veel gediscussieerd door zowel wetenschappers als belangstellenden. Bij bijna elke spade die in Aardenburg de grond in gaat, komt wel een Romeinse scherf naar boven. Het gemeentelijk archeologisch museum schittert met mooie vondsten uit opgravingen. Hoewel er veel is opgegraven, is er nog weinig bekend over Romeins Aardenburg. Het is het enige tot nu toe opgegraven Romeins fort in Zeeland dat deel uitmaakte van de Romeinse kustverdediging in die tijd. Niet alleen dient het reeds opgegraven materiaal nog te worden bestudeerd, ook nieuwe vondsten kunnen een ander of groter licht werpen op Aardenburg in de Romeinse tijd. Vragen over de ligging van grafvelden, samenstelling van het leger in het fort, handelsrelaties, cultusuitingen, politieke zaken, infrastructuur (wegen, haven) en de ontwikkeling/historie van het *castellum* dienen nader te worden onderzocht. Recent is de ligging van een ambachtelijke zone rondom Aardenburg aan het licht gekomen. Verder onderzoek hiernaar is een speerpunt.

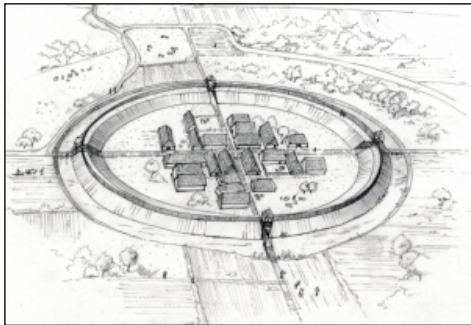
In de periode 2013-2016 werden geen nieuwe vindplaatsen ontdekt in dit Thema.

3. De vroege Middeleeuwen (450-1050 na Christus)

Over de vroege Middeleeuwen is er in de gemeente Sluis archeologisch gezien weinig bekend. Er zijn enkele vondsten bekend uit Aardenburg en er is sprake van een ringwalburg (9^e eeuw) in Oostburg dat als vluchtplaats diende tegen de aanvallen van de Vikingen. Is er een continuïteit van bewoning na de Romeinse tijd en de bloeiperiode van de streek in de 12^e tot 14^e eeuw? De stand van het onderzoek naar deze periode is dat deze periode slecht onderzocht is en weinig voorkomt in onderzoeksvragen in de uitgevoerde onderzoeken. Historisch gezien wordt de *pagus Rodanensis* vermeld dat mogelijk overeenkomt met het huidige Aardenburg. Onderzoek naar het landschap in deze periode alsook vondsten is dan ook zeer wenselijk.

In de periode 2013-2016 werd met name op dit Thema kenniswinst geboekt. In het kader van rioleringswerken in Oostburg project 't Vestje werden resten aangetroffen van de ringwalburg en

gracht. Op dit moment vindt de uitwerking van het onderzoek plaats waardoor resultaten pas in de loop van 2017 beschikbaar zijn.

Afbeelding 12 Schets van hoe een ringwalburg er uit heeft gezien. De ring is perfect rond met binnenin vanuit de kruising van wegen houten huizen

4. Het verdronken land

De gemeente Sluis bestaat grotendeels uit een gestapeld landschap. Ten zuiden van Aardenburg dagzoomt het pleistoceen dekzand. Het landschap is gevormd door invloed van de zee. Land werd overspoeld, geulen sneden in en er werd ook nieuw land afgezet. Soms bovenop het oude land. Dorpen werden weggevaagd van de kaart en later (elders) weer opgebouwd. Ook werd het land ten tijde van de godsdienstoorlog moedwillig onder water gezet om het de vijand moeilijk te maken. In de Tachtigjarige Oorlog lag de gemeente in het frontgebied van de Spaanse en Staatse troepen waarbij het landschap als instrument werd ingezet. Ook in deze tijd verdronken dorpen en gehuchten. Het middeleeuwse en post-middeleeuwse landschap ligt grotendeels goed bewaard, verborgen onder nieuwe afzettingen. Deze schat aan informatie is goud waard voor de gemeente. Te denken valt aan het land rondom Oostburg. De oude verkaveling is nog goed zichtbaar op hoogtekarten. Het eiland van Cadzand is een mooi voorbeeld van aanwas van land. Het is een pareltje aan cultuurhistorie en archeologie in de gemeente. Onderzoek naar verdronken dorpen en gehuchten, de landinrichting, dijken, oude geulen, krekken en infrastructuur valt hier allemaal onder.

In de periode 2013-2016 werden geen nieuwe vindplaatsen ontdekt in dit Thema.

5. De kernen Aardenburg, Groede, IJzendijke, Oostburg en Sluis

De gemeente Sluis herbergt een aantal dorps- en stadskernen die elk hun specifieke ontwikkelingsgeschiedenis hebben en andere archeologische waarden bewaren. De onderzoeksagenda wil het onderzoek in deze kernen benadrukken, omdat zij op hun manier specifiek zijn voor de gemeente Sluis. Zo heeft bijvoorbeeld Aardenburg vondsten vanaf de steentijd. De kernen gaan, met uitzondering van het huidige IJzendijke, allemaal terug op een Middeleeuws dorp/stad en waren ook in de Tachtigjarige oorlog (m.u.v. Groede) vestingsteden. De ontwikkeling van deze kernen staat centraal: ontstaan, ontwikkeling door de eeuwen heen, infrastructuur, verval, bewoning, bouwwerken, haven, grafvelden, openbare gebouwen, vestingwerken.

In de periode 2013-2016 werden onderzoeken uitgevoerd in de kernen IJzendijke, Oostburg en Sluis. Voor IJzendijke heeft dit geen nieuwe vindplaatsen opgeleverd. In Oostburg en Sluis is dat zeker wel het geval. Echter, vele van deze onderzoeken zijn nog niet afgerond waardoor de onderzoeksresultaten pas eind 2017 beschikbaar zullen zijn.

Afbeelding 13 Aardenburg omstreeks 1565. Het met dubbele omgrachte Aardenburg is grotendeels leeg aan de randen van de kern. Ooit was dit bebouwd gebied in de Middeleeuwen en Romeinse tijd. (Bron: Jacob van Deventer 1565)

6. De Staats-Spaanse Linies

Als een slinger door het landschap zijn resten van de Staats- en Spaanse Linies te vinden in de vorm van vestingstadjes, schansen, forten en linedijken. IJzendijke is het kenniscentrum van deze periode en herbergt het Museum Het Bolwerk. Deze linie loopt verder in het westen naar Vlaanderen en in het oosten naar de gemeente Terneuzen. De linie herbergt natuurwaarden, landschappelijke waarden, toeristische waarden, (cultuur)historische waarden en ook archeologische waarden. De linie is een toeristische trekpleister van het eerste uur. Hoe meer kennis er over komt, hoe meer dit kan worden ingezet. Onderzoeksvragen zullen zich niet alleen richten op juiste ligging en afmeting van het vestingwerk, maar ook welke functies een (deel van) een vestingwerk had.

Afbeelding 14 De vestingstad Sluis met de nieuwe buitenwallen de wallen vanuit de lucht bekeken
(Bron: Datafact 2016)

In de gemeente Sluis veel vestingwerken gelegen. In Tabel 2 een overzicht.

Voor de ligging van de vestingwerken die vallen onder de Staats-Spaanse linies wordt verwezen naar de Kaart Staats-Spaanse Linies of www.staatsspaanselinies.eu

Tabel 2. Overzicht vestingwerken gemeente Sluis.

Naam vestingwerk	Verwijzing naar ligging (op illustratie)	Jaartal
Liniedijk		
Deel ten noorden van Sluis	Kaart SSL 20	1627
Deel tussen Sluis en Aardenburg	Kaart SSL 25	1622
Deel tussen Oostburg en IJzendijke		
Deel vanaf Klein Brabant tot aan Pyramide en richting Philippine	Kaart SSL 156	1604
Linie van Oostburg	Kaart SSL 159	
Retranchement Cadsandria	Kaart SSL 76	1609-1621
Fort Oranje	Kaart SSL 74	1621-1622
Fort Nassau	Kaart SSL 75	1604
Redoute Berchem (gereconstrueerd)	Kaart SSL 77	1643

Wallen van Sluis (deels gereconstueerd, deels geaccentueerd)	Kaart SSL 78	1587-1604
Noordschans of Klein Pas	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1591
Grote Schans of Groot Pas (na 1604: kroonwerk)	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1591
Redoute Ronduit	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	
Kruisdijkschans	Kaart SSL 83	1604
Krabbenschans	Kaart SSL 84	1604
Fort Slepeldamme-Havenfort	Kaart SSL 85	1600-1604
Elderschans	Kaart SSL 79	1604
Olieschans (deels gereconstrueerd)	Kaart SSL 80	1604
Bordeelschans (deels gereconstrueerd)	www.staatsspaanselinies.eu	1604
Redoute Grotendorst	Kaart SSL 81	1604
Wallen van Aardenburg	Kaart SSL 82	1604
Schans Kijkuit		1583-1604
Fort Spitsbroek	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1604
Redoute	Kaart SSL 154	
Redoute	Kaart SSL 153	
Coxyschans	Kaart SSL 86	1600
Loofort	Kaart SSL 87	1643
Redoute Melk en Brokken	Kaart SSL 89	
Hans Vrieseschans (deels gereconstrueerd)	Kaart SSL 88	1604
Fort Nijvelt (deels gereconstrueerd)	Kaart SSL 90	1605
Redoute Spek en Brood (deels gereconstrueerd)	Kaart SSL 91	1605
Cathalijneschans	Kaart SSL 92	1593
Redoute Kaas en Brood	Kaart SSL 95	1605
Fort Frederik Hendrijk	Kaart SSL 96	

Wallen van Oostburg	Kaart SSL 97	1604
Fort Slikkenburg	Kaart SSL 98	
Redoute Scherpbier	Kaart SSL 158	1634
Redoute Marolleput	Kaart SSL 152	1602/1603
Fort Sint-Jan	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1600
Fort Sint-Pieter	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1599
Fort De Munte	Kaart SSL 100	
Schans De Drie Gatén	Kaart SSL 99	1587 en 1793
Redoute Sint Philip	Kaart SSL 93	1604
Redoute Klein kerkje	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1595
Redoute Schaapstelle	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1595 en 1695
Redoutes Waterlandkerkje	Kaart SSL 94	1595
Schans Het Vrije	Kaart SSL 101	1702
Schans Middelburg (deels gereconstrueerd)	Kaart SSL 102	1702
Schans Konstantinopel	Kaart SSL 103	1702
Schans Turkije	Kaart SSL 72	1676
Schans Groot Turkije	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1676
Schans Kleyn Turkije	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1676 en 1794
Wallen van IJzendijke	Kaart SSL 104	1587-1604
Redoute Boerenverdriet	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1587
Redoute Watergat	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1595
Jufferschans	Kaart SSL 105	1604
Westfort	Kaart SSL 149	1702
Oostfort	Kaart SSL 28	1702
Fort Napoleon (Willem I)	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1811

Batterij Joubert (Prinses Wilhelmina)	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1810
Fort Impérial (Frederik Hendrik)	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1810-1812
Toren van Caffarelli (Nassau)	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1812-1813
Havenfort	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1835
Batterij 'Embarcadère	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1811
Batterij Bakkersdam	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1789
Batterij De Keijzer	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1785
Fort Nieuwendam	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1702
Batterij Kapitale Dam	Atlas voor Vestingwerken Zeeland	1786

4 Format onderzoeksmethodiek

Het archeologiebeleid vindt zijn weerslag in het nieuwe facetbestemmingsplan Archeologie van de gemeente Sluis. Op basis van het bestemmingsplan bestaat al dan niet een vergunningplicht voor archeologie.

Op dit moment wordt al het onderzoek in de gemeente Sluis uitgevoerd door commerciële archeologische bedrijven al dan niet met assistentie van vrijwilligers. Deze bedrijven beschikken over een opgravingsvergunning uitgegeven door het Ministerie van OC&W¹⁵ of zijn gecertificeerd voor de gevraagde protocollen in kader van de Erfgoedwet en werken conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). De provincie heeft in 2014 aanvullende richtlijnen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek opgesteld, betreffende de protocollen Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) van de KNA, als aanvulling op de KNA. De gemeente Sluis conformeert zich aan deze richtlijnen, maar kan zelf besluiten wanneer zij daarvan afwijkt. In het archeologiebeleid van 2013 had de gemeente Sluis eigen richtlijnen opgesteld. Omdat deze regelmatig herzien worden is besloten om de provinciale richtlijnen te hanteren. Op dit moment worden de richtlijnen herzien door het PProvinciebreed Overleg Zeeuwse Archeologie (PROZA), waar de gemeente Sluis vier keer per jaar aan deelneemt. Naar verwachting worden deze in het voorjaar van 2017 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. De vigerende richtlijnen zijn terug te vinden op de website van de Provincie Zeeland.

Het te doorlopen stappenplan in de archeologie ligt vast in de Archeologische Monumenten Zorg cyclus (AMZ). De archeologisch adviseur van de gemeente volgt de stappen in deze cyclus. De cyclus omvat drie stadia: inventariseren/waarderen, selecteren en maatregelen nemen.

Tot de inventariserende en waarderende fase worden het bureauonderzoek (met een specifieke archeologische verwachting), het inventariserend veldonderzoek (IVO; prospectie, geofysisch onderzoek), het proefsleuvenonderzoek (IVO-proefsleuven) en de waardering gerekend. De inventariserende fase start met een bureauonderzoek, waarna op basis van de archeologische verwachting de keuze voor een vervolgonderzoek wordt gemaakt of geen vervolgonderzoek nodig wordt geacht.

Onder selectie valt het nemen van het selectiebesluit, dat na elk stadium van de inventariserende en waarderende fase genomen dient te worden door het bevoegd gezag. Doorgaans volgt een negatief besluit wanneer er geen of onvoldoende waardevolle archeologische resten te verwachten zijn. Naar aanleiding van een selectiebesluit kunnen de volgende maatregelen volgen:

- een volgende stap in de inventariserende /waarderende fase;
- het einde van het archeologisch onderzoek (bij een negatief selectiebesluit of een verrichte opgraving);
- het verrichten van een archeologische opgraving (al dan niet via archeologische begeleiding);
- het fysiek beschermen van de vindplaats.

¹⁵ Tot 1 juli 2017

Het volgen van de AMZ-cyclus is in principe het volgen van een stappenplan (zie Afbeelding 15). In dat stappenplan kunnen echter keuzes gemaakt worden vooraf of er kan een keuze gemaakt worden in wat wel en wat niet te onderzoeken.

Voor de gemeente Sluis geldt dat er vaak onderzoek uitgevoerd dient te worden op plaatsen waar in het verleden vestingwerken uit de Nieuwe Tijd gelegen waren of nog deels gelegen zijn. De vraag is echter of het zinvol is om altijd onderzoek uit te voeren op deze complexen. Onderzoek waarbij een vlak ondiep wordt ontgraven levert alleen iets op wanneer er nieuwe wetenschappelijke informatie te verkrijgen valt. Dat zal bij het ontgraven van een zone waar mogelijk in een ravelijn bebouwing gestaan heeft zinvol zijn, maar bij het ontgraven van een stukje wal of dijk niet. Op die plekken is het weer zinvol om een doorsnede te documenteren. Dit geldt met name ook voor de aanleg of vervanging van kabels en leidingen. Wanneer een onderzoek hierbij niet tot nieuwe informatie kan leiden of tot geringe informatie omdat de sleufjes erg klein zijn, wordt een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk geacht.

Een format voor advisering houdt in dat er rekening gehouden wordt in het advies met de volgende aspecten:

- diepte van te verstoren zone
- oppervlakte van te verstoren zone
- methode van (af)graven/verstoren
- aard vondstcomplex

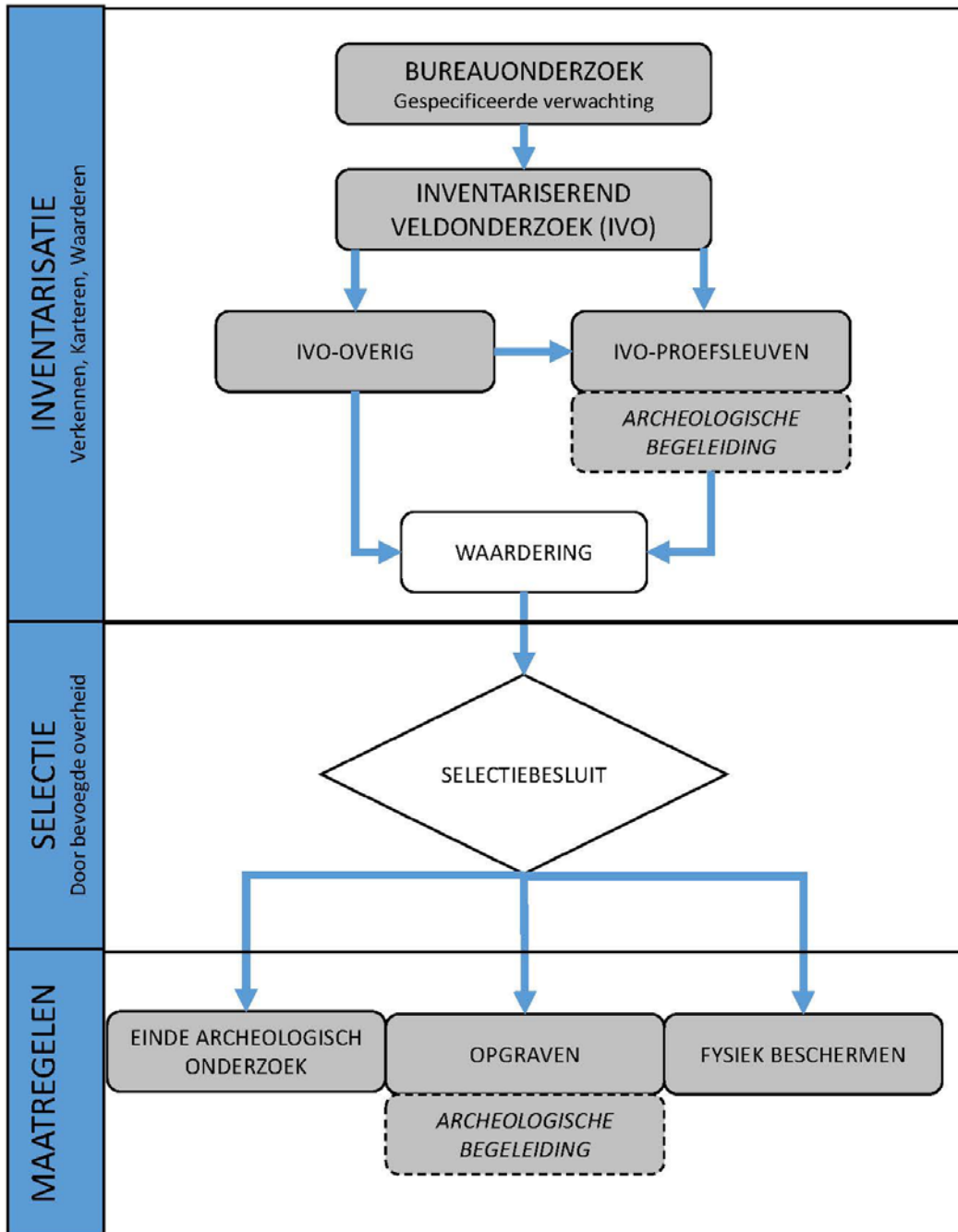
De eerste twee aspecten hebben betrekking op het archeologiebeleid. Indien daaruit voortkomt dat er onderzoek moet plaatsvinden, dient vervolgens gekeken te worden naar hoe er wordt verstoord (bijv. een gestuurde boring kan niet archeologisch worden begeleid) en welke vorm van onderzoek een bepaald type vondstcomplex nodig heeft om het best onderzocht te worden.

Een combinatie van deze zaken moet leiden tot een goed advies. Een advies komt niet tot stand enkel op basis van beleid, maar door het praktisch, efficiënt en pragmatisch omgaan ermee. Ook dit vergroot het draagvlak van archeologie bij de bevolking en bij de partijen die de bodem verstoren.

Voor gravend onderzoek wordt een Programma van Eisen opgesteld door de initiatiefnemer dat ter goedkeuring aan de gemeente wordt voorgelegd. Indien geen vervolgonderzoek noodzakelijk wordt geacht door de gemeente bestaat de Meldingsplicht Archeologie. In het kader van de Erfgoedwet is de vinder bij het vermoeden van een archeologische vondst verplicht dit te melden bij de Minister. In Zeeland heeft de Provincie Zeeland een loket hiervoor bij de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. Bij grote projecten overweegt de gemeente of een Plan van Aanpak Toevalsvondsten kan worden ingezet. Dit geldt voor gebieden of werkzaamheden die vrijgesteld zijn van onderzoek, maar waar toch resten worden aangetroffen¹⁶. Hierbij wordt stagnatie van de werken voorkomen door inzet van een archeoloog die direct ter plaatse komt om de vondsten te bekijken. De initiatiefnemer stelt een Plan van Aanpak Toevalsvondsten op dat onderdeel uitmaakt van afspraken met de gemeente.

¹⁶ Een inventariserend veldonderzoek is een steekproef. Niet elke vondst kan worden opgespoord. Het kan voorkomen dat in vrijgestelde gebieden toch archeologische vondsten in de bodem aanwezig zijn die van belang zijn voor de gemeente Sluis.

Afbeelding 15 Schema van de Archeologische Monumentenzorg Cyclus (AMZ).

Op die manier kan de gemeente ervoor zorgen dat de werken door kunnen gaan en dat de archeologie gedocumenteerd wordt voor generaties die na ons komen.

De gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen beschikken over een eigen format Plan van Aanpak Toevalsvondsten, dat gehanteerd wordt bij grotere projecten in de gemeente.

Bronnen

Literatuur

Alkemade, M., R.M. van Heeringen & W.A.M. Hessing, 2011. Archeologiebeleid gemeente Sluis Deel A: Beleidsnota archeologie (Vestigia-rapport V708-A).

Bosman, A.V.A.J. & S.M. van Roode, 2008. *Selectiebeleid gemeente Schouwen-Duiveland*, Woerden (Archaeologic rapportage 359).

Brugman, A., R.M. van Heeringen & R. Schrijvers, 2011. Archeologiebeleid gemeente Sluis Deel B: Toelichting beleidskaart (Vestigia-rapport V707B).

Burger, M., 2006a. *Nota archeologische monumentenzorg Walcheren 2006. Van krekens tot kreekruggen; de ruggengraat van de Walcherse archeologische monumentenzorg*, Middelburg/Veere/Vlissingen (nota).

Burger, M., 2006b. *Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Walcheren 2006. Van krekens tot kreekruggen; de ruggengraat van de Walcherse archeologische monumentenzorg*, Middelburg/Veere/Vlissingen (nota).

Dierendonck, R.M. van, 2005. Van Boterzande tot Wevelswaale. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, *Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis* 14, nr. 2, 96-115.

Dale, J.H., 1871. Een blik op de vorming der stad Sluis en de aanleg harer havens van 1382 tot 1587, Middelburg.

Dierendonck, R.M. van & W. de Clerq, 2008. Extrema Galliarum. Zeeland en Noordwest-Vlaanderen in het Imperium Romanum, *Zeeuws Tijdschrift* 58, nr. 3-4, 5-34.

Dierendonck, R.M. van & J. Jongepier, 2001. Verdronken landschappen: cultuurhistorie in de Westerschelde, *Zeeuws Landschap* 17, nr. 3, 6-9.

Dierendonck, R.M. van & J.J.B. Kuipers (m.m.v. D. de Koning-Kastelijn), 2004. 'Omgaan met verdronken dorpen', in: J.J.B. Kuipers (red.), *Sluimerend in slik. Verdronken dorpen en verdronken land in Zuidwest-Nederland* (Middelburg 2004), 60-87.

Dierendonck, R.M. van, J.J.B. Kuipers, J. Jongepier & D. de Koning-Kastelijn (m.m.v. L.C.J. Goldschmitz-Wielinga en H. Hendrikse), 2004. 'Littekens van landverlies', in: M. Hemminga (red.), *Deltalandschap. Natuur en landschap van Zuidwest-Nederland in historisch perspectief* (Heinkenszand 2004), 111-145.

Gemeente Sluis, 2012. Verordening interimbeleid archeologie Sluis, vastgesteld bij raadsbesluit van 21 april 2011.

Gemeente Sluis, 2012. Verordening interimbeleid archeologie Sluis 2012, vastgesteld bij raadsbesluit van 28 juni 2012.

Gottschalk, M.K.E., 1956. Aspecten van de historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen aan de hand van enige kaarten, *Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap*, Tweede Reeks, Deel 73, 7-22.

Gottschalk, M.K.E., 1984. *Historische Geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen* (herdruk; 2 delen), Dieren.

Hendrikse, H. & E.-J. Pals, 2006. *Het Sint Janskerkhof in Sluis. Verleden, heden en toekomst*, Sluis (publicatie Werkgroep St. Janskerkhof).

Hessing, W.A.M., M.M.M. Alkemade, R.M. van Heeringen, R. Schrijvers & R.M. van Dierendonck, 2008. *Archeologie naar deltoogte. Een onderzoek naar de Zeeuwse archeologiebeoefening*, Middelburg.

H+N+S Landschapsarchitecten, 2002. *Staats-Spaanse Linies. Valorisering van frontierland Zeeuws-Vlaanderen een planstudie in opdracht van de provincie Zeeland*, Utrecht.

Jansen, B. & P.A.M.M. van Kempen, 2002. Sluis aan Zee. Gemeente Sluis-Aardenburg. Een archeologische verwachtings- en advieskaart (RAAP-rapport 776).

Jongepier, J., 1995. *Zeeland in de prehistorie*, Middelburg (Provincie Zeeland, afdeling Voorlichting).

Kempen, P.A.M.M. van, & I.A. Schute, 2001. Binnenstad Sluis. Gemeente Sluis-Aardenburg. Een archeologische inventarisatie en verwachtingskaart (RAAP-rapport 718).

Kruijf, T. de et al, 2004. Atlas van historische vestingwerken in Nederland. Zeeland, Kuipers, J.J.B. (red.), 2004. *Sluimerend in slik. Verdrongen dorpen en verdrongen land in zuidwest Nederland*, Middelburg.

Kuipers, J.J.B., & R.J. Swiers, 2005. *Het verhaal van Zeeland*, Hilversum.

Kuipers, J.J.B., 2013. *De Staats-Spaanse Linies. Monumenten van conflict en cultuur*, Vlissingen.

Lauwerier, R.C.G.M. & R.M. Lotte (eds), 2002. *Archeologiebalans 2002*, Amersfoort.

Louwe Kooijmans, L., P.W. van den Broeke, H. Fokkens & A. van Gijn (red.), 2005. *Nederland in de Prehistorie*. Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam

Nota AMZ Walcheren, Evaluatie 2008. *Nota archeologische monumentenzorg Walcheren. Evaluatie 2008*, Middelburg-Veere-Vlissingen. [vastgesteld april 2009].

Nijdam, L., J. Huizer & M. Benjamins, 2008. De archeologische basis-, verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de kernen van Aardenburg, Oostburg en IJzendijke en Sluis in de gemeente Sluis (ADC Heritage rapport H 028).

Provincie Zeeland 2006a. *Nota Archeologie 2006-2012*, Middelburg. [uitwerkingsnota van *Cultuur Continu II: Cultuurnota 2009-2012 van de provincie Zeeland*, provincie Zeeland, juni 2009]

Provincie Zeeland, 2006b. *Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap. Van beleid naar uitvoering*, Middelburg.

Provincie Zeeland 2009. *De Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland 2009-2012*.

Schouwen-Duiveland 2008. *Beleidsplan archeologie gemeente Schouwen-Duiveland*, Woerden (Past2Present).

Verhagen, J.G.M., & M.P. Defilet, 2009. 'Oppervlaktegrenzen bij archeologisch onderzoek. Criteria voor ontheffing verdienen betere onderbouwing', *Archeobrief* 2009:4, p. 8-14.

Visser, N.J.G, 2013. Archeologiebeleid gemeente Sluis & Gemeentelijke Onderzoeksagenda Archeologie Sluis. (ARTEFACT rapport 18)

Vos, P.C. & R.M. van Heeringen, 1997. Holocene geology and occupation history of the Province of Zeeland (SW Netherlands), *Mededelingen Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen* 59 (1997), Haarlem, 1-109.

Wijsman, M., W.P. Brienen-Moolenaar & S. De Vos, 2005. Archeologische waarden- en beleidsadvieskaart Cadzand-Dorp (Archeomedia-rapport A04-087-H).

Verklarende Woordenlijst

Afkortingen

AMK	Archeologische Monumentenkaart
AMZ	Archeologische monumentenzorg
Archis	Archeologisch Informatiesysteem (landelijke database http://archis2.archis.nl)
Bro	Besluit ruimtelijke ordening
MER	milieu effect rapportage
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (-mv = beneden maaiveld)
OCenW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SCEZ	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
Wamz	Wet op de archeologische monumentenzorg (2007)
Wro	Wet ruimtelijke ordening (2008)
ZAA	Zeeuws Archeologisch Archief

Begrippenlijst

14C-datering - een methode om de ouderdom te bepalen van organische materialen. Organische materialen zijn bijvoorbeeld de resten van planten en dieren. Dit kan worden toegepast bij een opgraving gevonden resten van houten palen waarop een woning heeft gestaan, of een houten scheepswrak of een schedel van een holbewoner. Dan kan C14-datering worden gebruikt om te bepalen hoe oud het gevonden voorwerp is.

Archeologische Monumenten Kaart (AMK) - een archeologische beleidskaart met een overzicht van alle bekende beschermde archeologische monumenten en overige behoudenswaardige locaties in een bepaald gebied. De AMK geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van rijk en provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologisch beleid - Door een overheid vastgesteld kader voor de wijze waarop zij wil omgaan met haar zorgplicht ten aanzien van archeologische waarden in haar gebied, eventueel aangevuld met verdergaande bepalingen ten aanzien van selectieprioriteiten, een beleidskaart, etc.

Archeologische maatregelenkaart - Kaart met een ruimtelijke presentatie van het te voeren beleid, vastgesteld door de bevoegde overheid.

Archeologische verwachting - Het vermoeden over het voorkomen van (de aard, omvang en kwaliteit van) archeologische waarden in het onderzoeksgebied.

Archeologische waarde - Vindplaats of vondst met een oudheidkundige waarde. Het betreft hier met name archeologische relict(en) in hun oorspronkelijke ruimtelijke context. Zowel grote complexen/structuren zoals nederzettingsterreinen, als afzonderlijke vondsten kunnen met deze term worden aangeduid.

Archis - ARCheologisch Informatie Systeem. Het door de RCE beheerde archeologisch informatiesysteem, met informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten. De informatie kan via een GIS-module in kaartlagen zichtbaar worden gemaakt.

Basisveen - Een veel zeldzamer tweede type veen, dat ouder is dan het Hollandveen, wordt Basisveen Laag genoemd. Beide types werden vroeger ingedeeld bij de Westlandformatie. Tegenwoordig worden het Hollandveen Laagpakket en Basisveen Laag gerekend tot de Nieuwkoop Formatie

Behoudenswaardigheid - De resultante van de verschillende stappen van waardering van een archeologische vindplaats, waarbij wordt vastgesteld of een vindplaats al dan niet voor duurzaam behoud in aanmerking komt.

Bekende archeologische waarde(n) - Vastgestelde en op schrift of in kaart gebrachte archeologische waarde(n) (i.t.t. indicatieve of verwachte archeologische waarde(n)).

Booronderzoek - Methode bij inventariserend veldonderzoek, gebaseerd op het verrichten van grondboringen, waarbij vooral wordt gelet op het voorkomen van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool en fosfaatconcentraties.

Bureauonderzoek - Het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen een omschreven gebied, resulterend in een gespecificeerde verwachting.

Castellum- fort uit de Romeinse tijd aangelegd volgens een plattegrond met 2 kruisende hoofdwegen. Hierin waren vaak hulptroepen gelegerd.

Complex - Een verzameling in tijd en ruimte geassocieerde vondsten en/of grondsporen.

Complextype - Interpretatie van een specifieke vondst en/of grondspoor of een groep daarvan, geeft aan in welke systeemcontext (complex) een vondst of grondspoor heeft gefunctioneerd.

Conservering - De mate waarin grondsporen, anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Consolideren - Behandelen van een vondst, zodanig dat deze - tot het moment van conserveren - niet meer in kwaliteit achteruit gaat, of het treffen van (maximaal omkeerbare) maatregelen op een

vindplaats, zodanig dat degradatie daarvan maximaal wordt vertraagd en gericht op het fysieke behoud van de informatiewaarde.

Context- of ensemblewaarde - De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Diachrone ontwikkeling - de ontwikkeling van een verschijnsel door de tijd heen, hoe in de loop der tijd veranderingen zijn opgetreden en dergelijke.

Dendrochronologie - Dendrochronologie of jaarring(en)onderzoek is de wetenschapsdiscipline die zich bezighoudt met het dateren van houten voorwerpen of archeologische vondsten aan de hand van in de voorwerpen herkenbare groeiringen. Bomen in een gematigd klimaat groeien maar een deel van het jaar: in de winter vindt geen groei plaats.

Formatie van Boxtel - een jonge geologische formatie aan het oppervlak van grote delen van Nederland. De formatie bevat zeer uiteenlopende afzettingen uit het Midden en Laat-Pleistoceen en het Vroeg-Holoceen (ongeveer vanaf 600.000 jaar oud). De formatie is genoemd naar Boxtel in Noord-Brabant. De Formatie van Boxtel wordt onderverdeeld in negen laagpakketten, die elk op hun eigen wijze ontstaan zijn. Ze hebben gemeen dat ze in koude, periglaciale omstandigheden gevormd zijn door lokale of kleinschalige processen. Niet overal kan duidelijk onderscheid gemaakt worden, in dat geval noemt men de afzettingen slechts bij de naam Formatie van Boxtel.

In de gemeente Sluis komt het Laagpakket van Wierden voor. Dat bestaat uit dekzand, eolisch fijn tot matig grof zand uit de glaciële periodes (ijstijden).

Formatie van Naaldwijk - een zeer jonge geologische formatie, die in een groot deel van Nederland aan het oppervlak ligt. De formatie bestaat voornamelijk uit zanden en kleien die tijdens het Holoceen zijn afgezet. Dit kunnen zowel mariene, lagunaire als strandafzettingen zijn.

Fysiek beschermen - Het duurzaam in stand houden van archeologische waarden *in situ* als bron van kennis en beleving. Het streven is het (verdere) verval van archeologische waarden tegen te gaan en aangerichte schade, zo mogelijk, te herstellen.

Gaafheid - De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang).

Geofysisch onderzoek - Onderzoek gebaseerd op geofysische meettechnieken. Hiermee kunnen structuren in de bodem opgespoord en gevisualiseerd worden.

Gespecificeerde verwachting - Eindresultaat van een Bureauonderzoek. Op basis hiervan kan een besluit genomen worden over (eventueel) vervolgonderzoek.

Herinneringswaarde - De herinnering die een archeologisch monument oproept over het verleden.

Hollandveen - Het Hollandveen Laagpakket is een laagpakket in de Nederlandse ondergrond, dat het grootste gedeelte van het veen aan het oppervlak in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bevat. Het bestaat uit laagveen, zoals bosveen en rietveen, en verdrinken hoogveen, voornamelijk mosveen. Het wordt alleen onderscheiden waar de Nieuwkoop Formatie vertand voorkomt met de Naaldwijk Formatie. Het is vooral gevormd in het Midden- en Laat-Subboreaal. Er bestond toen langs de kust een relatief brede strandwal waarachter de lagune kon verzoeten door rivier- en regenwater. Dit maakte verlanding mogelijk waarbij lagunes en binnenwater dichtgroeiden

met moerasplanten. De resten van deze planten vormden een dikke veenlaag. Het veen breidde zich zo uit van het rivierengebied tot aan de strandwallen.

Huidig gebruik - Actuele situatie van grondgebruik, voor zover van belang voor de keuze van de onderzoeksstrategie.

Informatiewaarde - De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

Inventarisatie - Onderzoek naar de aard, omvang en kwaliteit van het bodemarchief.

Inventariserend veldonderzoek - Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

KNA - Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (zie www.sikb.nl).

Laag - Een over een meer of minder groot oppervlak vervolgbare grondeenheid die op archeologische of geologische gronden als eenheid wordt onderscheiden.

Laagpakket van Walcheren – Onderdeel van de Formatie van Naaldwijk. Het bestaat uit schelpenhoudend fijn zand met kleiige lagen, soms in geulafzettingen. Het Laagpakket van Walcheren ligt bovenop het Hollandveen. In de oude lithostratigrafische indeling vielen deze afzettingen onder de Afzettingen van Duinkerke

Luminiscentie (OSL) - Luminescentiedatering is in de jaren 50 van de vorige eeuw ontwikkeld voor het dateren van aardewerk. De moderne methode - Optisch geStimuleerde Luminescentie (OSL) datering - is ca. 10 jaar geleden ontwikkeld. OSL datering berust op het verschijnsel dat kwarts- en veldspaatkorrels onder invloed van natuurlijke radioactiviteit in de loop van de tijd meer en meer energie opslaan. De energie komt vrij als zichtbaar licht bij verhitting of verlichting. De hoeveelheid vrijgekomen licht is een maat voor de stralingsdosis die de korrel opgelopen heeft sinds de laatste keer in de zon of de pottenbakkersoven. Daarmee vormt het een klok die aangeeft hoe lang geleden een voorwerp verhit is, of hoe lang geleden sediment is begraven. De methode is toepasbaar tot ongeveer 150.000 jaar terug, en heeft een nauwkeurigheid van 5 tot 10% van de leeftijd.

Materiaal categorie - Vondsten gemaakt van hetzelfde materiaal, zoals keramiek, metaal, organische materialen, glas, wandschilderingen.

Meldingsplicht – Artikel 5.10 van de Erfgoedwet luidt: Een persoon die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt, waarvan deze weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), is verplicht hiervan binnen drie dagen aangifte te doen bij de bevoegde overheid. Dit is de wettelijke meldingsplicht voor 'toevalsvondsten' die voor elke burger geldt.

Monitoring - Het verwerven van meetbare, kwantitatieve gegevens over de bodemkwaliteit van een archeologische vindplaats.

Monument - Algemene term, in de archeologische monumentenzorg meestal synoniem voor vindplaats. Met de term monument wordt in de AMZ dus níet per definitie bedoeld dat er sprake is

van formele wettelijke bescherming. In de Monumentenwet 1988 is de term monument zowel van toepassing op een terrein, als op een vondst of een bouwwerk. Criterium is, dat het om een 'vervaardigde zaak' moet gaan van tenminste 50 jaar oud.

Nationale Onderzoeks Agenda Archeologie - De NOaA geeft inzicht in de actuele thema's en vragen die in de huidige archeologische discussie centraal staan en waaraan nieuw uitvoerend onderzoek een bijdrage kan leveren. In de NOaA wordt soms ook aangegeven wat de meest geschikte onderzoeksmethoden zijn voor de beantwoording van deze vragen; hij verduidelijkt de potentiële relaties tussen uitvoerend onderzoek en vigerende onderzoeksprogramma's en hij geeft inzicht in het belang van specialistisch onderzoek (bijv. van specifieke materiaalcategorieën). De NOaA kan ingezet worden als instrument voor het opstellen van onderzoeksplannen, de selectie en waardering van vindplaatsen en het opstellen van Programma's van Eisen Het is een gemeenschappelijk product van het hele archeologisch veld (RCE, universiteiten, bedrijfsleven, gemeentelijke archeologen).

Opdrachtgever - Persoon of instantie in wiens opdracht werk wordt uitgevoerd in het kader van de archeologische monumentenzorg.

Opgraven/ Opgraving - De ontsluiting van een vindplaats met als doel de informatie te verzamelen en vast te leggen die nodig is voor het beantwoorden van de in het Programma van Eisen verwoorde onderzoeksvra(a)g(en) en het behalen van de onderzoeksdoelstellingen.

Oppervlaktekartering - Karteringsmethode waarbij aan de hand van vondsten aan het oppervlak vindplaatsen worden gelokaliseerd. Hiertoe worden met name akkerbouwpercelen (in verband met de vondstzichtbaarheid) in raaien met een regelmatige tussenafstand belopen, waarbij het oppervlak op vondsten wordt geïnspecteerd.

Pagus - een gouw of het kleinste administratieve district van een provincie.

Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland- De POAZ wordt door de Provincie Zeeland opgesteld. Doel van een dergelijke provinciale onderzoeksagenda is om richting en sturing te geven aan archeologisch onderzoek in Zeeland, in het bijzonder op die gebieden waar de kennis van de Zeeuwse archeologie en geschiedenis door onderzoek nauwelijks is opgebouwd of geheel ontbreekt. Met de uitgangspunten van de agenda kunnen naar verwachting beter verantwoorde keuzes gemaakt worden voor archeologisch onderzoek in Zeeland en kunnen gelden voor archeologisch onderzoek meer gericht worden ingezet. Doel is eveneens om van deze onderzoeksagenda een complementair instrument te maken in verhouding tot de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en opgestelde en op te stellen regionale of gemeentelijke onderzoeksagenda's in Zeeland, zoals de GOAS.

Proefsleuf - Methode bij Inventariserend veldonderzoek.

Programma van Eisen (PvE) - Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

Prospectie - Systematische opsporing van archeologische waarden door middel van nondestructieve methoden en technieken.

Representativiteit - De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

Schoonheid - De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Sediment – aanduiding voor materiaal dat is meegevoerd door wind, water en/of ijs en vervolgens is neergeslagen of afgezet (bijvoorbeeld grind, zand, klei).

Selectieadvies - Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Selectiebesluit - Een gemotiveerd besluit van de bevoegde overheid tot het al dan niet behouden van een bepaalde archeologische vindplaats. Het besluit leidt tot het al dan niet, of onder voorwaarden, vrijgeven van een terrein of te nemen archeologische maatregelen. **Selectierapport** - Rapport waarin is vastgelegd welk materiaal geselecteerd is voor nadere uitwerking (direct of in een later stadium) en welk materiaal zal worden afgestoten.

Site - Een plaats waar in het verleden menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden.

Spoor - Een ruimtelijk duidelijk begrensbaar verschijnsel van antropogene oorsprong (bijvoorbeeld een paalkuil, lijksilhouet of muur) of natuurlijke oorsprong (bijvoorbeeld een boomval). Binnen een spoor kunnen verschillende, duidelijk te onderscheiden eenheden voorkomen.

Stratigrafie - Opeenvolging van lagen in de bodem.

Structuur - Meerdere met elkaar in ruimte en tijd, en in functioneel opzicht samenhangende sporen.

Typologie - Systematische chronologische en/of morfologische indeling van artefacten in kenmerkende grondvormen.

Verstoring - Aantasting van een gebied met archeologische waarden. Dit verschijnsel kan zich voordoen: door erosie, afgraving of egalisatie, door (diepe) bewerking van de bovengrond, door zetting als gevolg van ophoging, door verdroging en verzuring.

Verwachtingswaardenkaart - Een kaart waarop verwachtingen met betrekking tot de situering en mate van voorkomen van nog onbekende vindplaatsen zijn weergegeven in termen van vlakken en zones.

Vindplaats - Een ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt.

Vondst - Alle soorten mobilia: roerende of roerend geraakte onderdelen van onroerende goederen afkomstig van archeologisch veldwerk of uit bestaande collecties.

Vondstcomplex - Verzameling van alle vondsten uit één archeologische context.

Vondstmelding - De melding in Archisz of schriftelijk aan de RCE of de provincie van aangetroffen vondsten of grondsporen. De vondstmelding vormt de documentatie van één of meerdere vondsten of grondsporen, die gevonden zijn op een bepaalde vindplaats (een locatie uitgedrukt in X-Y

coördinaten), op een bepaald tijdstip en door een bepaalde persoon. In Archis 3.0 bestaat deze niet meer.

Waarderen - Het bepalen van de kwaliteit van: het bodemarchief, van vondstmateriaal of van een monster. De waardering van een vindplaats of een groep van vindplaatsen leidt tot een uitspraak over de behoudenswaardigheid ervan en vormt de basis voor het selectieadvies. Na het verwerken van het vondstmateriaal kan dit worden gewaardeerd om een selectie te kunnen maken van materiaal dat voor deponering in aanmerking komt. Monsters worden gewaardeerd teneinde een indruk te krijgen van de diversiteit, kwantiteit en conservering van organische resten.

Waarneming - Een inhoudelijk goedgekeurde vondstmelding in Archis2. In Archis 3.0 bestaat deze niet meer.

Bijlagen

BIJLAGE 1	Tijdstabel
BIJLAGE 2	Archeologische Beleidskaart gemeente Sluis
BIJLAGE 3	Catalogus van de gemeentelijke archeologische vindplaatsen in de gemeente Sluis (gebiedsdekkend) en bijbehorende vindplaatsenkaart
BIJLAGE 4	Overzicht kernen vrijstellingsgrenzen
BIJLAGE 5	Kaartbeeld van de begrenzing van de gewaardeerde kernen
BIJLAGE 6	Lijst van wettelijk beschermde archeologische monumenten in de gemeente Sluis

Bijlage 1 Tijdstabel

Paleolithicum	tot 8800 v. Chr.	Vroeg-Paleolithicum Midden-Paleolithicum Laat-Paleolithicum	tot 300.000 BP 300.000 BP - 35.000 BP 35.000 BP- 8800 v. Chr.
Mesolithicum	8800 – 4900 v. Chr.	Vroeg-Mesolithicum Midden-Mesolithicum Laat-Mesolithicum	8800-7100 v. Chr. 7100-6450 v. Chr. 6450-4900 v. Chr.
Neolithicum	5300 – 2000 v. Chr.	Vroeg-Neolithicum Midden-Neolithicum Laat-Neolithicum	5300-4200 v. Chr. 4200-2850 v. Chr. 2850-2000 v. Chr.
Bronstijd	2000 – 800 v. Chr.	Vroege Bronstijd Midden-Bronstijd Late Bronstijd	2000-1800 v. Chr. 1800-1100 v. Chr. 1100-800 v. Chr.
IJzertijd	800 – 12 v. Chr.	Vroege IJzertijd Midden-IJzertijd Late IJzertijd	800-500 v. Chr. 500-250 v. Chr. 250-12 v. Chr.
Romeinse tijd	12 v. Chr. – 450 na Chr.	Vroeg-Romeinse tijd Midden-Romeinse tijd Laat-Romeinse tijd	12 voor-70 na Chr. 70-270 na Chr. 270-450 na Chr.
Middeleeuwen	450 – 1500 na Chr.	Vroege Middeleeuwen Late Middeleeuwen	450-1050 na Chr. 1050-1500 na Chr.
Nieuwe tijd	1500 – heden		

Archeologische periode-indeling (Bron: Louwe Kooijmans et al., 2005, fig. 1.10.)

Bijlage 2 Archeologische Beleidskaart Sluis

Archeologische beleidskaart

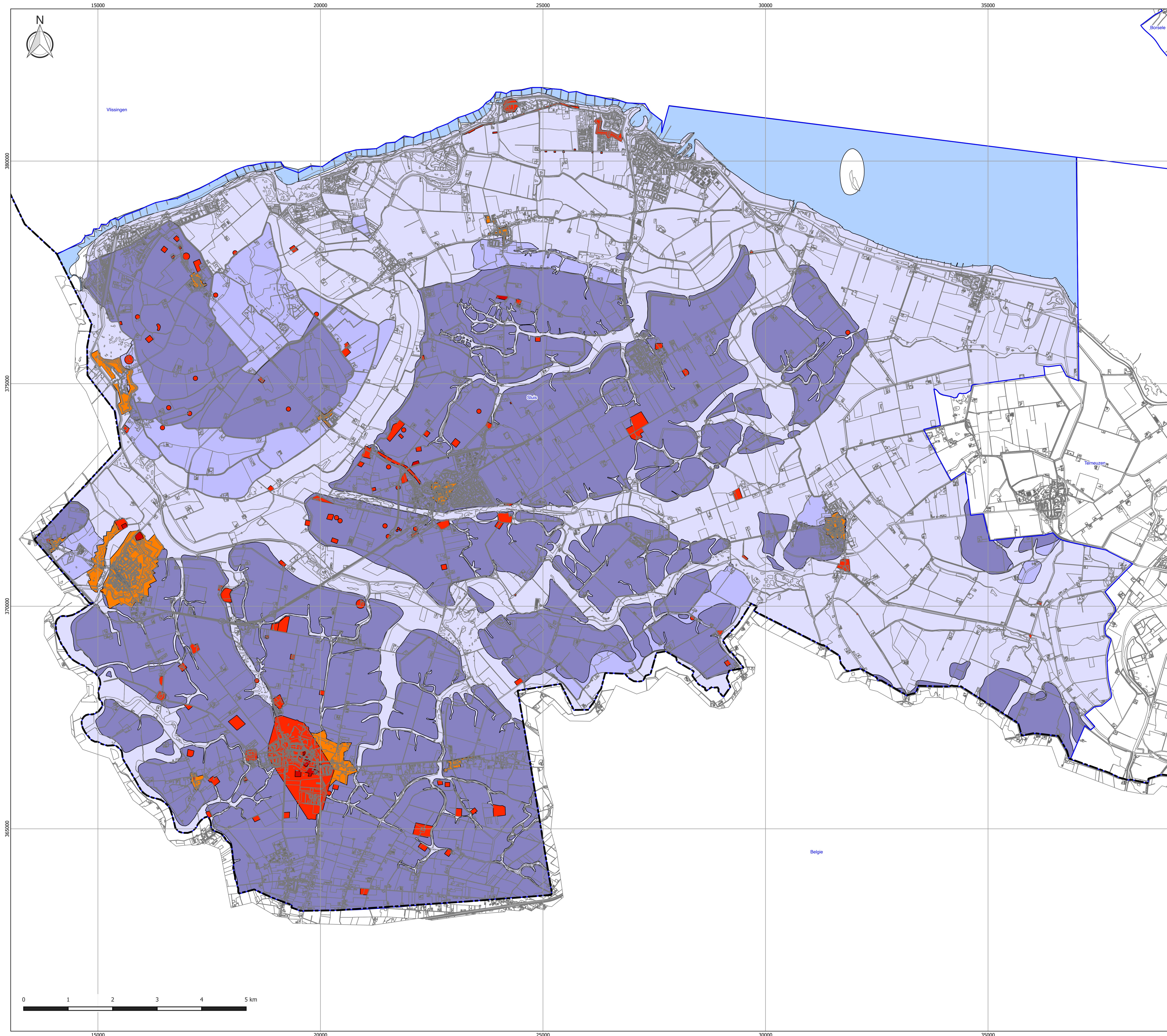
Project:
15004-006

Gemeente:
Sluis

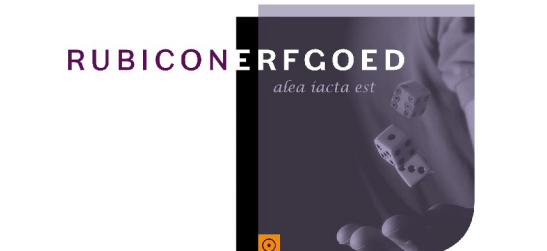
Versie:
08-11-2016

Legenda

- Landsgrens
- Gemeentegrenzen
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads- of dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodembodem
- 8 - Geen verwachting

EDUFACT
advies in erfgoed

Bijlage 3 Catalogus van de gemeentelijke archeologische vindplaatsen in de gemeente Sluis (gebiedsdekkend) en bijbehorende vindplaatsenkaart

VINDPLAATS-1

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	37521
Coördinaten	NW 36.137 / 370.113 ; NO 36.215 / 370.100 ZW 36.096 / 370.057 ; ZO 36.202 / 370.016
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	IJzendijke-Magdalenapolder/Kapitalendam
Maaiveld	Bebouwing, tuin
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,87+
Complextype	Vestingwerk, fort
Datering	NTB
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Direct aan het maaiveld. Verhoging zichtbaar in het landschap
Omvang vindplaats	Contouren van het nog zichtbare fort. Oppervlakte: 6.605 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Zichtbare verhoging in het landschap. Garage woning is in fort gebouwd; vindplaats is deels verstoord.

VINDPLAATS-2

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>411054</u>
Coördinaten	31.850 / 376.1,14+150
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	Driewegen-Roodenhoek
Maaiveld	Akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,16+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEB-NTB
Vondsten uit	Niet archeologisch onbepaald, archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Direct onder de bouwvoor
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen. Publicatie A.J.J. Lehouck, J. Vandeveld (red.) 2010. Een verdronken herenhoeve te Schoondijke

	Einsteinstraat (gemeente Sluis) Een Archeologische Opgraving, in: ADC-rapport 1425 Boer, G.H. de en F. Stevens 2004 Technopark Schoondijke, Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (kartering), in: RAAP 1033. Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2
--	--

VINDPLAATS-3

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	37518
Coördinaten	NW 32.043 / 375.674 ; NO 32.105 / 375.713 ZW 32.047 / 375.607 ; ZO 32.100 / 375.646
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	Roodenhoek
Maaiveld	
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,14 tot 3,07+
Complextype	Vestingwerk redoute
Datering	NTB
Vondsten uit	Kaart van Hinte en topografische kaart, AHN
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 4.043 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Begrenzing via AHN en topografische kaart

VINDPLAATS-4

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>Vm 414299</u> , 403901, 40675, 55953, 48839
Coördinaten	NW 27.525 / 375.906 ; NO 27.684 / 375.906 ZW 27.519 / 375.771 ; ZO 27.684 / 375.812
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Schoondijke - Einsteinstraat
Maaiveld	Bebouwing
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,15+
Complextype	VKM mottekasteel en verdronken boerderij 1584
Datering	12 ^e eeuw- 1584
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek, archeologisch proefsleufonderzoek, archeologische opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	Op basis van onderzoeksrapporten en adviezen SCEZ 2006-2010. Oppervlakte: 20.506 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie

	<p>A.J.J. Lehouck, J. Vandevelde (red.) 2010. Een verdrinken herenhoeve te Schoondijke Einsteinstraat (gemeente Sluis) Een Archeologische Opgraving, in: ADC-rapport 1425</p> <p>Boer, G.H. de en F. Stevens 2004 Technopark Schoondijke, Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (kartering), in: RAAPR 1033.</p> <p>Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdrinken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2</p>
--	--

VINDPLAATS-5

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402282
Coördinaten	19.910 / 376.560
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,51+
Complextype	Molen, molenberg
Datering	LMEB-NTB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Direct onder de bouwvoor
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Fysieke resten aangetroffen. Toewijzing op basis van resultaten, advies en kaart onderzoeksrapport.</p> <p>Publicatie</p> <p>Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in:RAAP-rapport 152, Kaartbijlage 1, nr 6 .</p>

VINDPLAATS-6

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	27893; grenst aan AMK11843
Coördinaten	NW 20.531 / 375.883 ; NO 20.606 / 375.935 ZW 20.570 / 375.788 ; ZO 20.662 / 375.855
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Zuidzande-Molenweg 20
Maaiveld	Grasland en boerenerf
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,84+
Complextype	VKM vliedberg met huisplaats ernaast
Datering	1300-1600

Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek, luchtfoto-onderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 10.214 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen.

VINDPLAATS-7

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100061, 236111
Coördinaten	W 22.938 / 373.653 ; N 23.032 / 373.771 O 23.139 / 373.685 ; Z 23.046 / 373.568
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,22+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologisch veldkartering en archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf maaiveld tot ca. 0.85 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 20.789 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 15.

VINDPLAATS-8

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100062, 236112
Coördinaten	23.560 / 374.380
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg-Hogendijk
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,14+
Complextype	1 huisplaats LMEB en opvolger in NTA
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Archeologisch veldkartering en archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf maaiveld tot ca. 1.00 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²

Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 16.
---	--

VINDPLAATS-9

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	37499
Coördinaten	NW 24.118 / 372.310 ; NO 24.322 / 372.299 ZW 24.126 / 372.282 ; ZO 24.267 / 372.258
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg Schans Kaas en Brood
Maaiveld	Grasland, bebouwing, schaapstal
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,40 tot 2,36+
Complextype	Schans Kaas en Brood
Datering	NTB
Vondsten uit	Niet archeologische kartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 8.064 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Op basis van topografische kaart en veldverkenning.

VINDPLAATS-10

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236108
Coördinaten	N 22.385 / 373.952 ; O 22.464 / 373.891 Z 22.392 / 373.799 ; W 22.313 / 373.858
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg -
Maaiveld	grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,11+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 11.694 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf

	terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 10.
--	--

VINDPLAATS-11

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236113, 100059
Coördinaten	NW 22.142 / 373.560 ; NO 22.255 / 373.587 ZW 22.155 / 373.475 ; ZO 22.270 / 373.488
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg-
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,26+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 11.165m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 14.

VINDPLAATS-12

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236110, 28079
Coördinaten	Lineair traject: NW 21.281 / 373.462 ; ZO 22.243 / 372.756
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg Oude Haven
Maaiveld	Grasland, akkerland, bebouwing
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,71 tot 2,49+
Complextype	Restant van oude Haven van Oostburg
Datering	LME
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 68.039 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 12.

VINDPLAATS-13

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100046, 236099, 100047, 236101, 100043, 236100, 100040, 236103, 100042, 236104, 100039, 236106
Coördinaten	NW 21.488 / 373.766 ; NO 21.774 / 374.186 ZW 21.558 / 373.699 ; ZO 21.892 / 374.095
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	Akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,25+
Complextype	Meerdere huisplaatsen bij elkaar
Datering	LMEA-NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 72.662 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nrs 1, 2, 3, 5, 6 en 8.

VINDPLAATS-14

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236105, 100050
Coördinaten	NW 21.752 / 373.834 ; NO 21.796 / 373.876 ZW 21.823 / 373.763 ; ZO 21.866 / 373.805
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,34+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 6.000 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 7.

VINDPLAATS-15

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236102, 100051
Coördinaten	21.870 / 373.960
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,43+
Complextype	Huisplaats
Datering	NTA-NTB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 4.

VINDPLAATS-16

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236120, 100038
Coördinaten	21.530 / 373.130
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	Akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,68+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld; ook verkleuring bodem
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 34.

VINDPLAATS-17

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236122, 100034
Coördinaten	NW 21.150 / 372.652 ; NO 21.231 / 372.672

	ZW 21.167 / 372.584 ; ZO 21.249 / 372.605
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,43+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 5.835 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 33.

VINDPLAATS-18

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236123, 100031
Coördinaten	W 20.828 / 373.169 ; N 20.892 / 373.254 O 20.984 / 373.214 ; Z 20.918 / 373.125
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	Akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,73+
Complextype	Huisplaats
Datering	NTA-NTB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 10.575 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 35.

VINDPLAATS-19

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	20922
Coördinaten	Driehoek: NW 19.919 / 372.486 ; ZW 19.821 / 372.399 ; O 20.332 / 372.289
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis

Toponiem	Oostburg Konijnenberg
Maaiveld	grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,45 tot 2,31+
Complexiteit	Grafveld, Nederzetting onbepaald
Datering	LMEA-NTC
Vondsten uit	Niet archeologisch graafwerk
Diepteligging archeologische laag/vondsten	onbekend
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 31.566 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen. Hollebollig grasland

VINDPLAATS-20

Bron(nen)	410157, 410158
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	Zeeuws Archeologisch Archief
Coördinaten	21.745 / 372.680
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	Akkerland, rondweg
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,30 +
Complexiteit	huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Circa 1.00 meter beneden maaiveld.
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen.

VINDPLAATS-21

Bron(nen)	5079 ¹
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	NW 21.807 / 372.862 ; NO 21.906 / 372.996 ZW 21.833 / 372.760 ; ZO 21.965 / 372.807
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg Veerhoekweg
Maaiveld	volkstuinten
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,49+
Complexiteit	Nederzetting onbepaald
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek, archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf maaiveld tot circa 0.50 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 22.762 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Ras, J., 2004. Aanvullende Archeologische Inventarisatie en Waarderend Archeologisch

	Onderzoek Plangebied Waterburg, Oostburg, in: SOB Research-rapport.
--	---

VINDPLAATS-22

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	409601, <u>410297</u>
Coördinaten	NW 22.035 / 371.605 ; NO 22.174 / 371.687 ZW 22.051 / 371.538 ; ZO 22.207 / 371.633
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	braakliggend
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,62 tot 1.49+
Complextype	huisplaats
Datering	11 ^e -13 ^e eeuw
Vondsten uit	Archeologische begeleiding
Diepteligging archeologische laag/vondsten	onbekend
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 10.785 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen.

VINDPLAATS-23

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>410299</u>
Coördinaten	22.136 / 371.739
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	braakliggend
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,94+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Direct onder de bouwvoor
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen.

VINDPLAATS-24

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100044
Coördinaten	21.719 / 371.699
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	
Maaiveld	akkerland

Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,45+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-NTA
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 25 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 1.953 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50.

VINDPLAATS-2

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100045
Coördinaten	21.749 / 371.749
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,27+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-NTA
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 25 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 1.953 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr .

VINDPLAATS-26

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100048, 50851
Coördinaten	21.795 / 371.716
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,22+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-NTA

Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 25 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 1.953 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50.

VINDPLAATS-27

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236134/100036
Coördinaten	21.449 / 371.804
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,02+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit centrumcoördinaat tussen archis-waarnemingen. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 36.

VINDPLAATS-28

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	50597, 50599, 100037, 50595, 236125
Coördinaten	21.523 / 371.566
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	Akkerland, weg
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,49+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld

Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit centrumcoördinaat tussen archis-waarnemingen. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 37. Zuidhoff, F.S. en A. van Benthem 2004 N58 Oostburg-Sluis bureauonderzoek en IVO fase 1 en 2, in: ADC-rapport 242

VINDPLAATS-29

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236117/100025
Coördinaten	NW 20.267 / 371.539 ; NO 20.399 / 371.490 ZW 20.236 / 371.454 ; ZO 20.368 / 371.407
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,31+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 12.600 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 29.

VINDPLAATS-30

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236118/100029
Coördinaten	20.440 / 371.920
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akker- en grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,34+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEB-NTB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering

Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 30.

VINDPLAATS-31

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236119, 100026
Coördinaten	20.360 / 371.990
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,47+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 31.

VINDPLAATS-32

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	100024, 236121
Coördinaten	NW 20.179 / 372.068 ; NO 20.300 / 372.050 ZW 20.138 / 371.961 ; ZO 20.256 / 371.932
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,42+
Complextype	Huisplaats
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 15.109 m ²

Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Visscher. H. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 50, nr 32.
---	--

VINDPLAATS-33

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	236115/22038
Coördinaten	20.900 / 370.050
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburg-Noordwijk
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,49+
Complextype	Uithof van Ter Doest of Sint-Baafs
Datering	LMEA
Vondsten uit	Niet archeologische kartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Onbekend. Mogelijk ook in huidige woning van de boerderij.
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 100 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 31.416 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Meerdere malen fysieke resten aangetroffen. Mogelijk huidige boerderij als rest van deze uithof. Er werd reeds 4 keer een andere boerderij gebouwd in het verleden.

VINDPLAATS-34

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	410882
Coördinaten	19.689 / 367.254
Kaartblad	67C
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg-Noordstraat
Maaiveld	grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,22+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEA-NTB
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf ca. 0.80 meter onder maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen.

VINDPLAATS-35

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>Vm 415956</u>
Coördinaten	19.098 / 367.445
Kaartblad	67C
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg-Rondweg
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,59+
Complextype	Stookplaats, industrie
Datering	Romeins 2 ^e -3 ^e eeuw AD
Vondsten uit	Archeologisch booronderzoek, archeologisch proefsleufonderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf ca. 1.80 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen. Publicatie In voorbereiding (Arcadis)

VINDPLAATS-36

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402268
Coördinaten	16.990 / 377.880
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,94+
Complextype	Molenberg
Datering	LMEB-NTC
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van circa 75 meter, volgt de curve van de weg. Oppervlakte: 18.497 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Op basis van resultaten archeologisch onderzoek. Verhoging van ca. 1 meter nog in het landschap zichtbaar. Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 11.

VINDPLAATS-37

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402220
Coördinaten	15.890 / 376.500
Kaartblad	66F

Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand Den Molins Hoeve
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,46+
Complextyp	Molenberg
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Op basis van resultaten archeologisch onderzoek. Verhoging van ca. 0.5 meter nog in het landschap zichtbaar. Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 22.

VINDPLAATS-38

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402218
Coördinaten	NW 15.478 / 376.391 ; NO 15.527 / 376.399 ZW 15.495 / 376.321 ; ZO 15.546 / 376.326
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Retranchement
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,91+
Complextyp	Omgracht terrein
Datering	LMEB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 3.707 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Op basis van resultaten archeologisch onderzoek. Lichte verhoging nog in het landschap zichtbaar. Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 23.

VINDPLAATS-39

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402206
Coördinaten	NW 16.317 / 376.326 ; NO 16.388 / 376.319 ZW 16.333 / 376.197 ; ZO 16.368 / 376.192

Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand Burggravensteen
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,17+
Complextype	Boerderij Hof Burggravensteen
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Op ca. 1.00 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	Circa 65 meter land. Oppervlakte: 8.454 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 29.

VINDPLAATS-40

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	60444
Coördinaten	15.700 / 375.540
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Retranchement
Maaiveld	natuurreserveaat
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,84+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	1600-1650
Vondsten uit	Archeologische veldinspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Direct onder de bouwvoor; in net gegraven plassen
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 100 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 31.416 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysieke resten aangetroffen. Betreft mogelijk tijdelijke nederzetting bij het bouwen van Cadsandria (later Retranchement).

VINDPLAATS-41

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402202
Coördinaten	18.080 / 377.940
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,18+
Complextype	Molenberg
Datering	16 ^e eeuw

Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 31.

VINDPLAATS-42

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402230, 402237, 402235, 402233
Coördinaten	NW 17.142 / 377.734 ; NO 17.279 / 377.794 ZW 17.237 / 377.498 ; ZO 17.312 / 377.554
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand-dorp
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,92+
Complextype	Nederzetting, ijzerbewerking/ijzerproductie
Datering	NTA
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Oppervlakte: 28.728 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	In onderzoeksrapport wordt gesteld dat deze vindplaatsen als 1 grote vindplaats gezien zouden moeten worden. Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nrs 14, 15, 16 en 17.

VINDPLAATS-43

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402152
Coördinaten	17.060 / 374.330
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,14+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	15 ^e -16 ^e eeuw
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld

Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 56.

VINDPLAATS-44

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402154
Coördinaten	16.589 / 374.460
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,73+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	15 ^e -16 ^e eeuw
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 55.

VINDPLAATS-45

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402156
Coördinaten	16.449 / 374.009
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,87+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	15 ^e -16 ^e eeuw
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie

	Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 54.
--	---

VINDPLAATS-46

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>413865</u>
Coördinaten	17.644 / 376.990
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,14+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	15 ^e -16 ^e eeuw
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen.

VINDPLAATS-47

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402184
Coördinaten	17.190 / 375.120
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cadzand
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,76+
Complextype	Molenberg
Datering	LMEB-NTB
Vondsten uit	Archeologische veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 41.

VINDPLAATS-48

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>410392</u>
Coördinaten	18.570 / 368.326
Kaartblad	66H
Gemeente	Sluis
Toponiem	Draaibrug Aardenburgse Havenpolder
Maaiveld	natuurontwikkeling
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,15+
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen.

VINDPLAATS-49

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	28078
Coördinaten	18.920 / 366.620
Kaartblad	66H
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg Bootstraat 16
Maaiveld	bebouwing
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,84+
Complextype	Grafveld: urnenveld
Datering	ROMM
Vondsten uit	Niet archeologisch graafwerk
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Op circa 1.00 meter onder maaiveld
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen: crematieresten in urn (Romeins) in brandlaag.

VINDPLAATS-50

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	<u>411679</u>
Coördinaten	28.359 / 369.737
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Zuidzande Molen
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1,00+
Complextype	Kapel
Datering	LMEA-LMEB
Vondsten uit	Niet archeologisch graafwerk
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld

Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Fysiske resten aangetroffen.

VINDPLAATS-51

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	402174
Coördinaten	19.280 / 374.430
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Zuidzande verbrande Hofstede
Maaiveld	akkerland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	0,67+
Complexiteit	Moated site
Datering	LMEB-NTA
Vondsten uit	Niet archeologisch graafwerk
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld.
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte: 7.854 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied kust west Zeeuwsch-Vlaanderen: een archeologische kartering en inventarisatie, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 152, nr. 46.

VINDPLAATS-52

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	433889
Coördinaten	19245 / 367435
Kaartblad	53FZ
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg Rondweg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complexiteit	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEA-NTC
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Circa 0.32 meter +NAP
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte 7580 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012, Aardenburg Rondweg. Archeologische Inspectie aanleg bermsloten langs het wegcunet van de rondweg, Middelburg. (ARTEFACT!-rapport 10).

VINDPLAATS-53

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	433881
Coördinaten	19466 / 367392
Kaartblad	66F
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg Rondweg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LME
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Circa 0.40 meter +NAP
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte 7580 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012, Aardenburg Rondweg. Archeologische Inspectie aanleg bermsloten langs het wegcunet van de rondweg, Middelburg. (ARTEFACT!-rapport 10).

VINDPLAATS-54

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 16015, vm 421101, wnr 100023
Coördinaten	19175 / 369580
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Lange Weg; Boterhoek
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Moated site
Datering	LMEB – NTA
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Maximale diepte: 1.90 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	65.014 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50.

VINDPLAATS-55

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2335, wnr 20518
Coördinaten	18675 / 375078

Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Berghoeve, Cadzand
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde
Datering	LME
Vondsten uit	Literatuur
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Onbekend
Omvang vindplaats	11.485 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Het betreft een bebouwde terp in de kern van het voormalige eiland Zuidzande, uit de 12de of 13de eeuw.

VINDPLAATS-56

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2336
Coördinaten	19399 / 378022
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kapelleweg, Cadzand
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk
Datering	LME
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	17.012 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van de voormalige St. Pieterskerk, de kerk van het verdronken oude dorp Nieuwvliet (Sinte Pier)

VINDPLAATS-57

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2337, wnr 20522, 402172
Coördinaten	16769 / 378255
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Ringdijk; Badhuisweg, Cadzand
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp
Datering	LMEB – NTA
Vondsten uit	veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	9.885 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie:

	Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied Kust West Zeeuws-Vlaanderen, in: RAAP-rapport 152
--	--

VINDPLAATS-58

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2338, wnr 20523
Coördinaten	16846 / 378055
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Elzenhof, Cadzand
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp
Datering	LME
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	2.663 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	bebouwde restant van een huisterp

VINDPLAATS-59

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2340, wnr 20528
Coördinaten	16687 / 377844
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Berghoeve, Cadzand
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp
Datering	LME
Vondsten uit	Literatuur
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	3.572 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	een bebouwde huisterp met daarop (naar verluidt) een Laat Middeleeuwse boerderij

VINDPLAATS-6o

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2341, vnr 421356, wnr 20529, 402228
Coördinaten	16491 / 378015
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Onze Lieve Vrouw Walleke; Lange Strinkweg, Cadzand
Maaiveld	Akkerbouw

Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk
Datering	LME
Vondsten uit	Veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	11.800 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied Kust West Zeeuws-Vlaanderen, in: RAAP-rapport 152

VINDPLAATS-61

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2342, wnr 402198
Coördinaten	16153 / 376002
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oudelandse Weg, Cadzand
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Moated site
Datering	LME – NTA
Vondsten uit	Veldkartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	15.630 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied Kust West Zeeuws-Vlaanderen, in: RAAP-rapport 152

VINDPLAATS-62

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2368, wnr 20520
Coördinaten	Scherpbierse Weg
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Scherpbierse Weg, Groede
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Klooster(complex)
Datering	LME
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	12.482 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van (mogelijk) een klooster. De interpretatie door Van Hinte als klooster is onzeker. Wellicht is er een relatie met de 400 meter westelijker gelegen vliedberg.

VINDPLAATS-63

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2369, wnr 20521, 48844, 432731
Coördinaten	28204 / 375253
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Generale Prins Willem Polder; Het Oude Kerkhof, Schoondijke
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/Wierde en kerkhof
Datering	LME
Vondsten uit	Kartering en archeologische begeleiding
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	16.121 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicaties: - Ovaa, I 1957 De bodemgesteldheid van westelijk Zeeuws-Vlaanderen, in: Overig - Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws- Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-64

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2424, wnr 20904
Coördinaten	17741 / 370416
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburgsche Havenpolder; Hannekenswerve, Sluis
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LME
Vondsten uit	Opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	8.563 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicaties: --- 1964, in: NKNOB Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Sluis; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAP-rapport 336 Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws- Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-65

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2425, wnr 20902, 20916, 21074
Coördinaten	17887 / 370246
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oosthavendijk; Hannekenswerve, Draaiburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde, nederzetting, onbepaald
Datering	LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	57.821 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicaties: X 1964 , in: NKNOB Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Sluis; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAP-rapport 336 Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdrinken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-66

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2426, wnr 20905
Coördinaten	19145 / 370960
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Diomedeweg; De Maagdenberg, Oostburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde
Datering	LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	12.675 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Hier zou de vroege terp 'de Maagdenberg' - oorspronkelijk een schapenstalle - liggen. Het terpje is circa 1 meter hoog en heeft een diameter van zo'n 35 meter. Opmerking: mogelijk is er sprake van verwarring met circa 2 km oostelijker gelegen boerderij de Maagdenberg.

VINDPLAATS-67

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2427, wnr 20867
Coördinaten	17160 / 366129
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Heille
Maaiveld	Boomgaard
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk en kerkhof
Datering	LME
Vondsten uit	Onbepaald
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	2.424 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	In de bodem bevinden zich de funderingen van een 13de eeuwse kerk en de bijbehorende begraafplaats.

VINDPLAATS-68

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2428, wnr 20868
Coördinaten	18313 / 366114
Kaartblad	67 A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Ydewalle, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp
Datering	LME
Vondsten uit	Onbepaald
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	6.431 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	De terp dateert uit de 14de-15de eeuw. Tot circa 1990 stond hier een oude boerderij. De eigenaar heeft op enkele plaatsen nog fundamenteen aangetroffen. Literatuur: Gottschalk, M.K.E. 1955, in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404

VINDPLAATS-69

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2430, wnr 34523
Coördinaten	17612 / 366081
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis

Toponiem	Helle-Oost; De Blauwe Poort, Heille
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde Motte/kasteelheuvel/vliedberg
Datering	LME
Vondsten uit	booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	32.026 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk Zeeuws Vlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-70

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2432, wnr 21079
Coördinaten	17030 / 367742
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Hoge Weg, Sluis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kasteel Schans
Datering	Kasteel: LME ; Schans: NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	11.790 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-71

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2435, wnr 20912, 21087
Coördinaten	18797 / 369308
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Spelinghove; Vinckebroeck, Draaiburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Moated site
Datering	LME
Vondsten uit	booronderzoek

Diepteligging archeologische laag/vondsten	Maximaal 1.25 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	4.589 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Literatuur:</p> <p>Gottschalk, M.K.E. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404</p> <p>Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337</p> <p>Publicatie:</p> <p>Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50</p>

VINDPLAATS-72

Bron(nen)	AMK 2436, wnr 20913
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	19713 / 371868
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Diomedede Polder, Oostburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk
Datering	LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	12.334 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Literatuur:</p> <p>Gottschalk, M.K.E. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404</p> <p>Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2</p>

VINDPLAATS-73

Bron(nen)	AMK 2437, wnr 20906
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	19371 / 368860
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Olieweg, Draaiburg

Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp
Datering	LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	10.446 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Literatuur: Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337

VINDPLAATS-74

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2438, wnr 20869
Coördinaten	18120 / 367382
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Bewester Eedeweg, Heille
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Klooster(complex)
Datering	LME
Vondsten uit	Indirect
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	65.908 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Literatuur: Gottschalk, M.K.E. 1955, in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404

VINDPLAATS-75

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2439, wnr 20909
Coördinaten	13887 / 371487
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Vieringtoren, Sint Anna ter Muiden
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Stad Kerkhof Kerk
Datering	Stad: LME – NT Kerkhof: LME – NTA Kerk: LME
Vondsten uit	Archeologische opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	

Omvang vindplaats	5.304 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Literatuur: --- 1962 , in: NKNOB

VINDPLAATS-76

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2444, vnr 421100
Coördinaten	19802 / 365280
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Eedeweg, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	Romeins
Vondsten uit	booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf maaiveld
Omvang vindplaats	26.180 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Literatuur: Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337 Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk Zeeuws-Vlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Diependaele, S. 2005 Verkennend archeologisch onderzoek Rondweg Aardenburg, deellocaties I, II en III. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, in: Arnicon/Archeomedia-rapport A04-489/491-Z

VINDPLAATS-77

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2446
Coördinaten	18977 / 369535
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Lange Weg; Maagdenweg, Draaiburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Moated site
Datering	LMEB – NTA
Vondsten uit	Archeologische kartering en inventarisatie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf maaiveld
Omvang vindplaats	24.288 m2

Motivatatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50
---	--

VINDPLAATS-78

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2451, wnr 20839, 21093, 54269
Coördinaten	22294 / 364966
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Spitsbroek; Spitsbroekweg 1, Sint Kruis
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Klooster(complex) Schans Terp/wierde
Datering	Klooster(complex) en Terp/Wierde: LME Schans: NTA
Vondsten uit	Boringen en een inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	102.191 m2
Motivatatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Literatuur: Gottschalk, M.K.E. 1955, in: Historische Geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk Zeeuws-Vlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Jongepier, J. 2004 Archeologische inspectie St. Kruis-Spitsbroekweg 1, in: SCEZ-Rapport 2004-003

VINDPLAATS-79

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2452, wnr 38652
Coördinaten	22684 / 366040
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Groote Gat, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	

Omvang vindplaats	11.244 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6 Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-8o

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2453, wnr 20935
Coördinaten	22852 / 365994
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Groote Gat, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Veekraal/schaapskooi
Datering	LME – NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	10.331 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6 Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-81

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2454, wnr 20930, 106340
Coördinaten	22777 / 370880
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Bakkersstraat, Oostburg
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT
Vondsten uit	(veld)kartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	13.036 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6

	Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Visscher, H.C.J. 1990 Rijkweg 58:trace om Oostburg. Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van 12 terreinen., in: RAAP-rapport 50
--	--

VINDPLAATS-82

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2455, wnr 20936
Coördinaten	22303 / 364589
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Eekloosche Watergang, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Boringen en een inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	20.518 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Datema, R.R. 2005 Inspectierapport archeologische monumenten op de terreinen van Staatsbosbeheer Regio Zuid, West-Brabant-Deltagebied, in: Rapport Stichting Archeologische Monumentenwacht Nederland 05-026

VINDPLAATS-83

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2456, wnr 20937, 414564
Coördinaten	20341 / 365938
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Smedekensbrugge-Oost, Smedekensbrugge
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisplaats, onverhoogd
Datering	LME
Vondsten uit	booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf variërende dieptes tussen 0.20 en 0.90 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	12.420 m2

Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337 Tump, M. en A. Wagner, 2007, Briefrapportage archeologisch onderzoek AMK-terrein 2456 te Aardenburg.
---	---

VINDPLAATS-84

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2457, wnr 38653
Coördinaten	23443 / 365395
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kerkweg, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Moated site
Datering	LME
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	12.265 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-85

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2458, wnr 21092
Coördinaten	22876 / 364464
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Vuilpanstraat, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Booronderzoek en een inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	15.954 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie:

	Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Datema, R.R. 2005 Inspectierapport archeologische monumenten op de terreinen van Staatsbosbeheer Regio Zuid, West-Brabant- Deltagebied, in: Rapport Stichting Archeologische Monumentenwacht Nederland 05-026
--	---

VINDPLAATS-86

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2459, wnr 21098
Coördinaten	23105 / 365366
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kerkweg-West, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	23.623 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-87

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2460, wnr 22043
Coördinaten	24010 / 365406
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oranjedijk, Sint Kruis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Opgraving en booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	63.452 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: --- 1990 Diverse krantenartikelen De Stem en PZC Heeringen, R.M. van 1990 , in: Archeologische Kroniek van Zeeland over 1989

	<p>Heeringen, R.M. van 1991, in: Archeologische kroniek van Zeeland over 1990</p> <p>Heeringen, R.M. van 1991 Verslagen provinciaal archeologen - Zeeland, in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek</p> <p>Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB</p>
--	---

VINDPLAATS-88

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2462, wnr 100063
Coördinaten	24280 / 374566
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Scherpbier; Welgelegen, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisplaatse, onverhoogd
Datering	LME
Vondsten uit	(veld)kartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Maaiveld
Omvang vindplaats	1.216 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Publicatie:</p> <p>Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB</p> <p>Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50</p>

VINDPLAATS-89

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2463
Coördinaten	27151 / 374154
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Generale Prins Willempolder; Lange Heerenstraat, Schoondijkje
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Klooster(complex)
Datering	LME
Vondsten uit	Booronderzoek

Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	101.221 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404 Lehouck, A. 2005 , in: Het verzwolgen cultuurlandschap. Archeologische sporen van middeleeuwse infrastructuur in westelijk Zeeuws-Vlaanderen. Lehouck, A. 2004 , in: Rondweg Schoondijke. Rapportage van mogelijk aan te snijden sites op en bij het voorziene plan van aanleg ter voorlegging in 2004

VINDPLAATS-90

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2464
Coördinaten	27063 / 373887
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Groene Weg, Schoondijke
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LME – NTA
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	71.255 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404 Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland 2002 Verdronken dorpen in Zeeland, in: Zeeuws Erfgoed Special 3 Lehouck, A. 2005 , in: Het verzwolgen cultuurlandschap. Archeologische sporen van middeleeuwse infrastructuur in westelijk Zeeuws-Vlaanderen. Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-91

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2466, wnr 20924
--	---------------------

Coördinaten	24010 / 371824
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Cathalijnepolder, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk Schans
Datering	Kerk: LMA Schans: NTA
Vondsten uit	Niet-archeologische graafwerkzaamheden en Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Maaiveld
Omvang vindplaats	18.264 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404 Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-92

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2467, wnr 20923, 411050
Coördinaten	28971 / 369408
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Het Groene Woud, Waterlandkerkje
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk
Datering	LME
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf circa 0.30 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	10.558 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E.. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404 Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-93

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2471, wnr 20943
Coördinaten	20033 / 368055
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Isabellapolder-Benoorden Aardenburg; Oud-Jeruzalem, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde
Datering	VMEC-LME
Vondsten uit	Literatuur
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	10.908 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E. 1955, in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404 Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337

VINDPLAATS-94

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2473, wnr 20941
Coördinaten	29147 / 368722
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Lijsensweg, Waterlandkerkje
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Borg/stins/versterkt huis
Datering	LME
Vondsten uit	Onbekend
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf 1.30 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	11.156 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Gottschalk, M.K.E. 1955, in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404

VINDPLAATS-95

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2478, wnr 21095
Coördinaten	24454 / 368302
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Buitendijk, Sint Kruis

Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Veekraal/schaapskooi
Datering	LME-NT
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	16.067 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6 Klaveren, H.W. van 1990, in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk Zeeuws-Vlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB

VINDPLAATS-96

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 11843, wnr 27893
Coördinaten	20573 / 375707
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Molenweg 20, Zuidzande
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Motte/kasteelheuvel/vliedberg Huisplaats, onverhoogd
Datering	LME
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Maaiveld
Omvang vindplaats	23.375 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Naast de gracht ligt een verhoging met steenresten erin, die wordt geïnterpreteerd als nederzetting (huisplaats); er zou mogelijk sprake zijn van continue bewoning sinds 1350. Op de luchtfoto is buiten de omgrachting een rechthoekige, eveneens omgrachte structuur te zien.

VINDPLAATS-97

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13500, wnr 20917
Coördinaten	22437 / 369296
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Grote Boomdijk, De Platluis, Sint-Kruis
Maaiveld	Grasland/weiland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT

Vondsten uit	Onbekend
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	1.057 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6

VINDPLAATS-98

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13512, wnr 37523
Coördinaten	35951 / 369330
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	Pyramide, IJzendijke
Maaiveld	Grasland/weiland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Onbekend
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	3.432 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van de voormalige schans Oude Batterij (Spaans, Staats en 1830)

VINDPLAATS-99

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13513, wnr 37451
Coördinaten	22293 / 375577
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Marolleput, Nieuwvliet
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NTA
Vondsten uit	Onbekend
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	8.690 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van het voormalig Sint Pieterfort. Waarschijnlijk tussen 1602 en 1604 aangelegd door de Spanjaarden en in 1604 veroverd door prins Maurits. Later in gebruik als veerhuis.

VINDPLAATS-100

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13514, wnr 28979, 429346
Coördinaten	15633 / 373983

Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Ter Hofstede, Retranchement
Maaiveld	Onbekend
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	(veld)kartering, proefsleuven, begeleiding
Diepteligging archeologische laag/vondsten	0.30 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	15.702 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Schute, I.A. 1996 Herinrichtingsgebied Kust West Zeeuws-Vlaanderen, in: RAAP-rapport 152 Vandevelde, J. en J. Claeys, 2009, Op zoek naar Fort Berchem en voorlopers, Amersfoort. Coppens, E., 2012, Gemeente Sluis. Retranchement (Fort Berchem) en Nieuwvliet (Marolleput). Archeologische begeleiding met Protocol Opgraven, BAAC-rapport 09-0358, 's-Hertogenbosch.

VINDPLAATS-101

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13515, wnr 37458, 410731
Coördinaten	16415 / 367982
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kruisdijk, Sluis
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NTA – NTB
Vondsten uit	Proefsleuf, booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	37.556 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Dasselaar, M. van en M.W.A. de Koning 2002 Verkennd archeologisch bodemonderzoek Kruisdijkschans, Kruisdijk 1 te Sluis- Aardenburg, in: Arnicon/Archeomedia-rapport

VINDPLAATS-102

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13516, wnr 37460
Coördinaten	18445 / 366654
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Elderschans, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof

Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	63.515 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	De schans werd aangelegd in de 'Spaanse tijd', in circa 1600. Na 1604 werd ze vergroot en ging dienst doen als fort. Momenteel is het terrein in gebruik als een conferentieoord / hotel.

VINDPLAATS-103

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13517, wnr 37476, 406992, 406994, 406996, 406998, 416754
Coördinaten	19059 / 367850
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Steenfabriek, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NTA – NTB
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	48.239 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAP-rapport 337 Schiferli, R., 2004, De Olieschans, gemeente Sluis: archeologisch vooronderzoek: bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. RAAP-rapport 986. Dyselinck, T., 2007, Archeologische Begeleiding, Sluis, aardenburg – Draaiburgseweg/Olieweg (Olieschans), BAAC-rapport 06-293.

VINDPLAATS-104

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13518, wnr 37477
Coördinaten	16901 / 368633
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Blauwe Hofstee, Sluis
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT

Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	20.940 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van de voormalige Mosselschans

VINDPLAATS-105

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13519, wrn 22029, 37478, 138956, 411693
Coördinaten	17178 / 369056
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Krabbeschans, Sluis
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Proefsleuven
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	32.455 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Kempen, P.A.M.M. van 2000 De Krabbeschans, gemeente Sluis-Aardenburg; een archeologisch onderzoek, in: RAAP-rapport 618 Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Sluis; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAP-rapport 336 Dierendonck, van R.M., 2000, Nieuwsbrief Arch. Provincie Zeeland, nummer 13.

VINDPLAATS-106

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13521, wnr 37488
Coördinaten	18882 / 372644
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oude Zeedijk, Sluis
Maaiveld	Onbekend
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	10.473 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van het voormalig Loofort

VINDPLAATS-107

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13522, wrn 37490, 49755, 236109, 406869, 431459
Coördinaten	21045 / 373452
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oostburgsestraat; Hans Vriezschans, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	(veld)kartering en booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	40.973 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Jansen, B. en A.E. Kattenberg 2001 N674 (Zuidzande-Oostburg) & Hans Vriezschans, gemeente Oostburg; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI), in: RAAP- rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 627 Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50 Huizer, J., 2008, Staats-Spaanse Linies fase 2, gemeente Sluis, ADC – rapport 1566. Boer, G.H. de, 2005, De Hans Vriezschans, gemeente Sluis: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (waardering). RAAP-rapport 1088.

VINDPLAATS-108

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13524, wrn 37495, 431457
Coördinaten	22769 / 371839
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Bakkerstraat, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	40.046 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Huizer, J., 2008, Staats-Spaanse Linies fase 2, gemeente Sluis, ADC – rapport 1566.

VINDPLAATS-109

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13525, wnr 37498
Coördinaten	24138 / 371979
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Catalijneschans, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Kerk Schans
Datering	Kerk: LME Schans: NTA
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	62.522 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaele. Archeologische gegevens van verdronken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2

VINDPLAATS-110

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13526, wnr 37509
Coördinaten	29536 / 371094
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Turkeye, IJzendijke
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	7.326 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van het voormalig Klein Turkeyen fort

VINDPLAATS-111

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13527, wnr 37511, 431463
Coördinaten	31775 / 370923
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	Ponte, IJzendijke

Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	61.506 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Huizer, J., 2008, Staats-Spaanse Linies fase 2, gemeente Sluis, ADC – rapport 1566.

VINDPLAATS-112

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13563, wnr 37847
Coördinaten	23783 / 374061
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Scherpbier, Oostburg
Maaiveld	Grasland, weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	14.238 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: trace om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50

VINDPLAATS-113

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13571, wnr 20531, 27144
Coördinaten	24883 / 376003
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Nieuwkerksche Kreek, Groede
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Kerk Nederzetting, onbepaald
Datering	LME – NTA
Vondsten uit	Opgraving, metaaldetector
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	12.010 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie:

	Dierendonck, R.M. 2005 Van Boterzande tot Wevelswaale. Archeologische gegevens van verdrinken dorpen in West-Zeeuws-Vlaanderen, in: Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 2
--	--

VINDPLAATS-114

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13575, wnr 38655
Coördinaten	17077 / 366699
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Stierskreek, Heille
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	(veld)kartering
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	19.501 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een versterking (schans of redoute)

VINDPLAATS-115

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13576, wnr 38656
Coördinaten	16420 / 368331
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Ronduit, Sluis
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	13.140 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een schans / redoute

VINDPLAATS-116

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13577, wnr 38657
Coördinaten	20982 / 363589
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Biezen, Aardenburg

Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	24.050 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een schans / redoute

VINDPLAATS-117

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13578, wnr 38658
Coördinaten	19238 / 365305
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Eedeweg, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	16.990 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een schans / redoute

VINDPLAATS-118

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13579, wnr 38659
Coördinaten	17491 / 365324
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	De Tol, Heille
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Versterking, onbepaald
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	11.626 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een mogelijke versterking

VINDPLAATS-119

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13580, wnr 38660
--	----------------------

Coördinaten	18559 / 365230
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Krakeelweg, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf het maaiveld
Omvang vindplaats	14.964 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van een schans / redoute

VINDPLAATS-120

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13581, wnr 38651
Coördinaten	32065 / 369822
Kaartblad	67B
Gemeente	Sluis
Toponiem	Mollekotweg, IJzendijke
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	1.186 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6

VINDPLAATS-121

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13582, wnr 38648
Coördinaten	24380 / 370253
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	De Munte; Schuttershuis, Oostburg
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	1.464 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie:

	Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6
--	--

VINDPLAATS-122

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13583, wnr 38649
Coördinaten	29683 / 377962
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Nummer Een, Breskens
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	3.528 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6

VINDPLAATS-123

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13594, wnr 38650
Coördinaten	29563 / 373543
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oudeland, Schoondijke
Maaiveld	Grasland/weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Drenkplaats/dobbe
Datering	LME – NT
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	829 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Bruin, M.P. de 1952 Van Stellen en Stellenaars. Pp. 143-147., in: Zeeuws tijdschrift 2/6

VINDPLAATS-124

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 13612, wnr 38654
Coördinaten	26430 / 380674
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Camping Het Heem, Breskens
Maaiveld	Grasland, weideland, bebouwing

Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Schans
Datering	NTB
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	109.763 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	resten van het voormalige fort Frederik Hendrik

VINDPLAATS-125

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 15663
Coördinaten	15516 / 371851
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kleinpasfort; Weg om den Paspolder, Sluis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Legerplaats
Datering	NTA
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	39.671 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Kempen, P.A.M.M. van 2003 Toren van Bourgondie en Kleinpasfort te Sluis, gemeente Sluis-Aardenburg; een inventariserend archeologisch onderzoek, in: RAAP-rapport 893

VINDPLAATS-126

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 15793, wnr 47893
Coördinaten	29371 / 372513
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Mauritspolder, IJzendijke
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Scheepvaart
Datering	LMEB
Vondsten uit	Niet- archeologische graafwerkzaamheden
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	36.339 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Doe, F. van der 1995 Een oud scheepswrak te IJzendijke. Jan van Hinte, Elmare en de Provinciale Zeeuwse Archeologische Commissie., in: Heemkundige Kring West-Zeeuws-Vlaanderen 23

VINDPLAATS-127

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 16017, wnr 20871, 20872, 20875, 410871
Coördinaten	19798 / 365968
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Eedeweg, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	ROM - NT
Vondsten uit	Archief ; Niet –archeologisch, onbepaald; Booronderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Vanaf 0.40 – 0.90 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	139.252 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Klaveren, H.W. van 1990 , in: Proefboringen op een aantal archeologische objecten in zuidwestelijk ZeeuwsVlaanderen, uitgevoerd eind 1989. Intern rapport ROB Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337

VINDPLAATS-128

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	Vondstmelding 420517
Coördinaten	20194 / 365800
Kaartblad	54AZ
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg Rondweg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	ROM-LMEB
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Circa 0.20 meter +NAP
Omvang vindplaats	Cirkel met straal van 50 meter vanuit coördinaat archis-waarneming. Oppervlakte 7580 m ²
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012, Aardenburg Rondweg. Archeologische Inspectie aanleg bermsloten langs het wegcunet van de rondweg, Middelburg (ARTEFACT!-rapport 10).

VINDPLAATS-129

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	
Toponiem	
Maaiveld	
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	
Datering	
Vondsten uit	
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	

VINDPLAATS-130

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	Aardenburg Odyssee-project
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Aardenburg
Maaiveld	divers
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	ROMM
Vondsten uit	Vele onderzoeken
Diepteligging archeologische laag/vondsten	divers
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Dierendonck, R.M. & W.K. Vos, 2013. De Romeinse agglomeratie Aardenburg. Onderzoek naar de ontwikkeling, structuur, datering van de Romeinse <i>castella</i> en hun omgeving opgegraven in de periode 1955 - heden. (Hazenberg Archeologische Series 3)

VINDPLAATS-131

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen Breskens Fort Napoleon
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Fort

Datering	NTB-C
Vondsten uit	Archeologisch onderzoek
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 1.

VINDPLAATS-132

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	Dijk
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Dijk
Datering	LMEB-NTB
Vondsten uit	Archeologische Begeleiding
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Boven maaiveld
Omvang vindplaats	Dijk 2,5 kilometer
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect)Zone 2. Wilgen, L.R, 2016. Archeologische Begeleiding Plangebied Groede Waterdunen Dijkontgravingen 't Zandertje Bresekens Gemeente Sluis.

VINDPLAATS-133

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie

	Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect).Zone 3.
--	---

VINDPLAATS-134

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect).Zone 9.

VINDPLAATS-135

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 10.

VINDPLAATS-136

Bron(nen)	
-----------	--

ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Nederzetting, onbepaald
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 11.

VINDPLAATS-137

Bron(nen)	
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Nederzetting, onbepaald
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 12.

VINDPLAATS-138

Bron(nen)	
ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextyp	Nederzetting, onbepaald

Datering	
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 13.

VINDPLAATS-139

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Waterdunen
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Coppens, E., 2012. Project Waterdunen. Gemeente Sluis. Aanvullend archeologisch onderzoek met controleboringen (Transect). Zone 14.

VINDPLAATS-140

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AB Wallen van Sluis
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Sluis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Sluis
Datering	NTA-B
Vondsten uit	Archeologische inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Nog in voorbereiding. Artefact!

VINDPLAATS-141

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AB sluis Wallen van Sluis
Coördinaten	
Kaartblad	
Gemeente	Sluis
Toponiem	Sluis Wallen van Sluis ravelijn Groningen
Maaiveld	grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald
Datering	LMEB
Vondsten uit	Archeologische Begeleiding
Diepteligging archeologische laag/vondsten	Aan het maaiveld
Omvang vindplaats	Exacte afmeting vindplaats 40x25 meter
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie Nog in voorbereiding. Artefact!

Archeologische vindplaatsenkaart Sluis

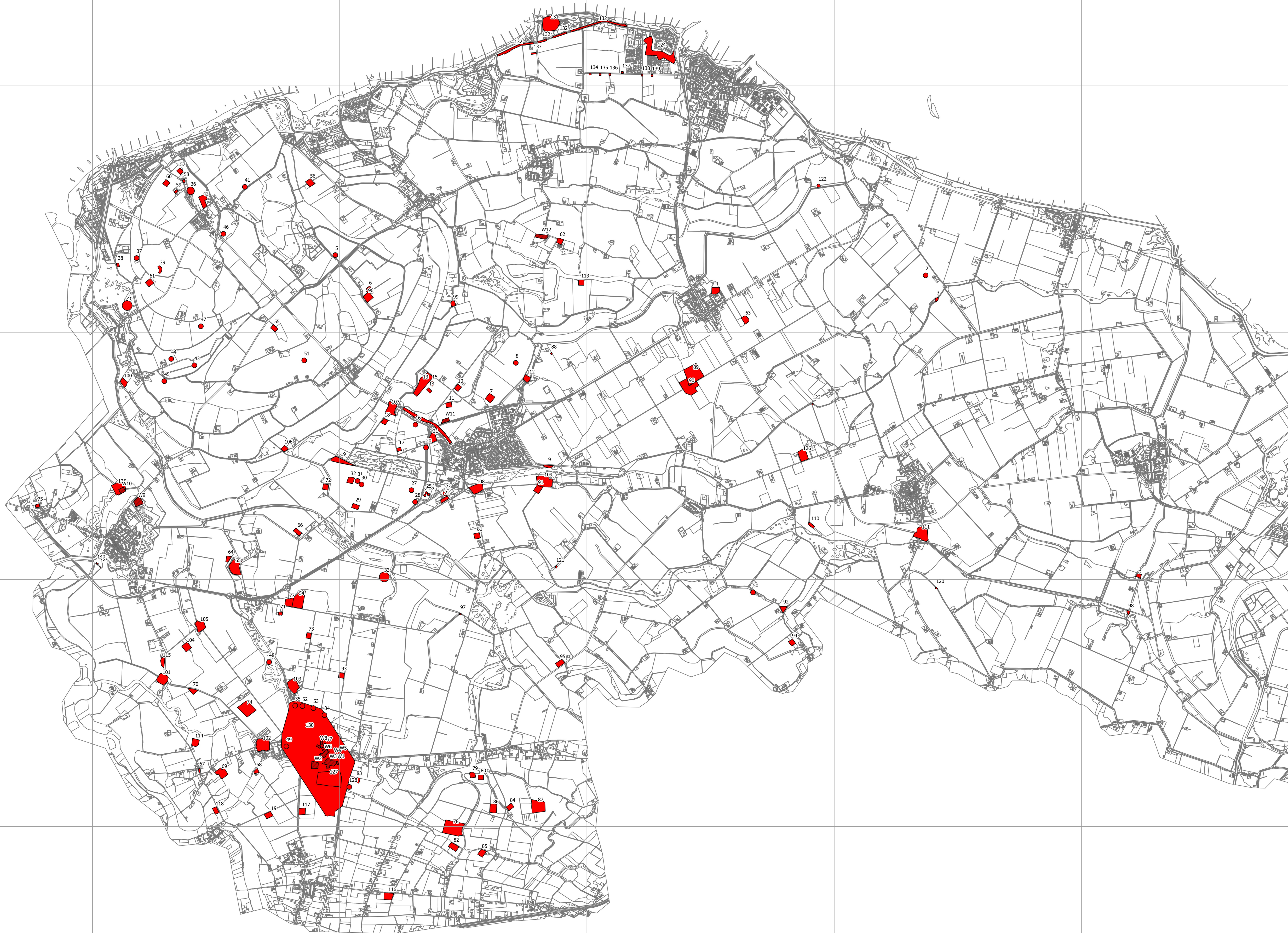
Project:
15004-006

Gemeente:
Sluis

Versie:
23-01-2017

Legenda

- Wettelijk beschermde monumenten
- Archeologische vindplaatsen

Legenda

- Wettelijk beschermde monumenten
- Archeologische vindplaatsen

Aardenburg

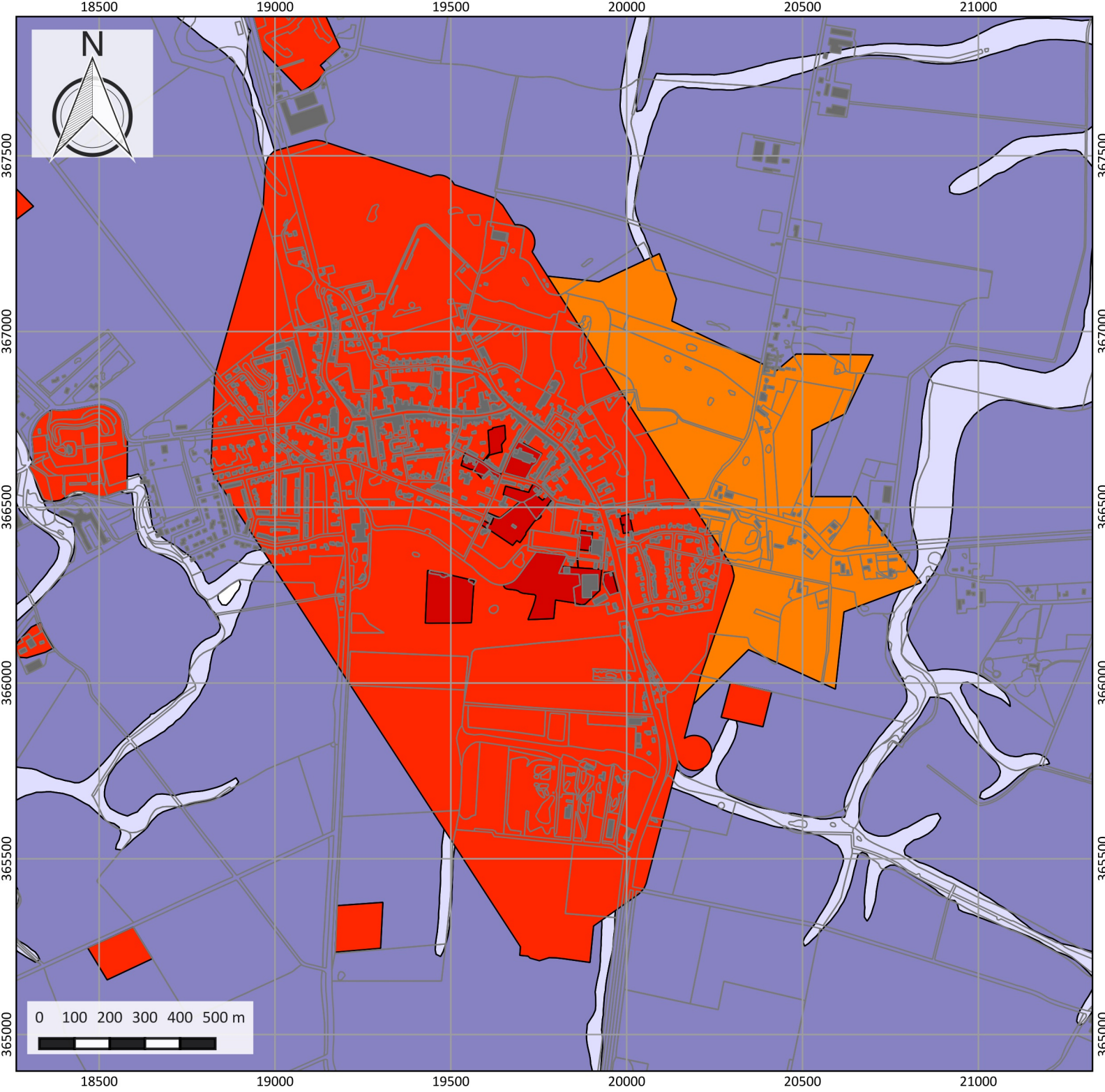
Bijlage 4 Overzicht kernen vrijstellingsgrenzen

Kern	Brondocument	Vrijstellingsgrenzen
Aardenburg	Visser 2016	Wettelijk beschermd monumenten: 0 m ² / 0 m -mv Gewaardeerde kern GOAS: 50 m ² / 0,40m -mv Vindplaats: 50 m ² / 0,40m -mv
Breskens	Visser 2016	Geheel vrijgesteld in oppervlakte en diepte
Cadzand-Dorp	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv
Cadzand-Bad	Visser 2016	Geheel vrijgesteld in oppervlakte en diepte
Draaibrug	Visser 2016	Deels vrijgesteld, deels Catgorie 4: 500 m ² / 0,40 m -mv
Eede	Visser 2016	Categorie 4: 500 m ² / 0,40 m -mv
Groede	Visser 2016	Gewaardeerde kern GOAS: 50 m ² / 0,40m -mv
Heille	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv
Hoofdplaat	Visser 2016	Geheel vrijgesteld in oppervlakte en diepte
IJzendijke	Visser 2016	Gewaardeerde kern GOAS: 50 m ² / 0,40m -mv
Nieuwvliet	Visser 2016	Geheel vrijgesteld in oppervlakte en diepte
Nieuwvliet-Bad	Visser 2016	Geheel vrijgesteld in oppervlakte en diepte

Oostburg	Visser 2016	Gewaardeerde kern GOAS: 50 m ² / 0,40m – mv
Retranchement	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv
Schoondijke	Visser 2016	Categorie 4: 500 m ² / 0,40 m -mv
Sint Anna ter Muiden	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv
Sint-Kruis	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv
Sluis	Visser 2016	Gewaardeerde kern GOAS: 50 m ² / 0,40m – mv
Waterlandkerkje	Visser 2016	Categorie 4: 500 m ² / 0,40 m -mv
Zuidzande	Visser 2016	Gewaardeerde kern: 100 m ² / 0,40m -mv

Bijlage 5 Kaartbeeld van de begrenzing van de gewaardeerde kernen (Categorie 3)

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

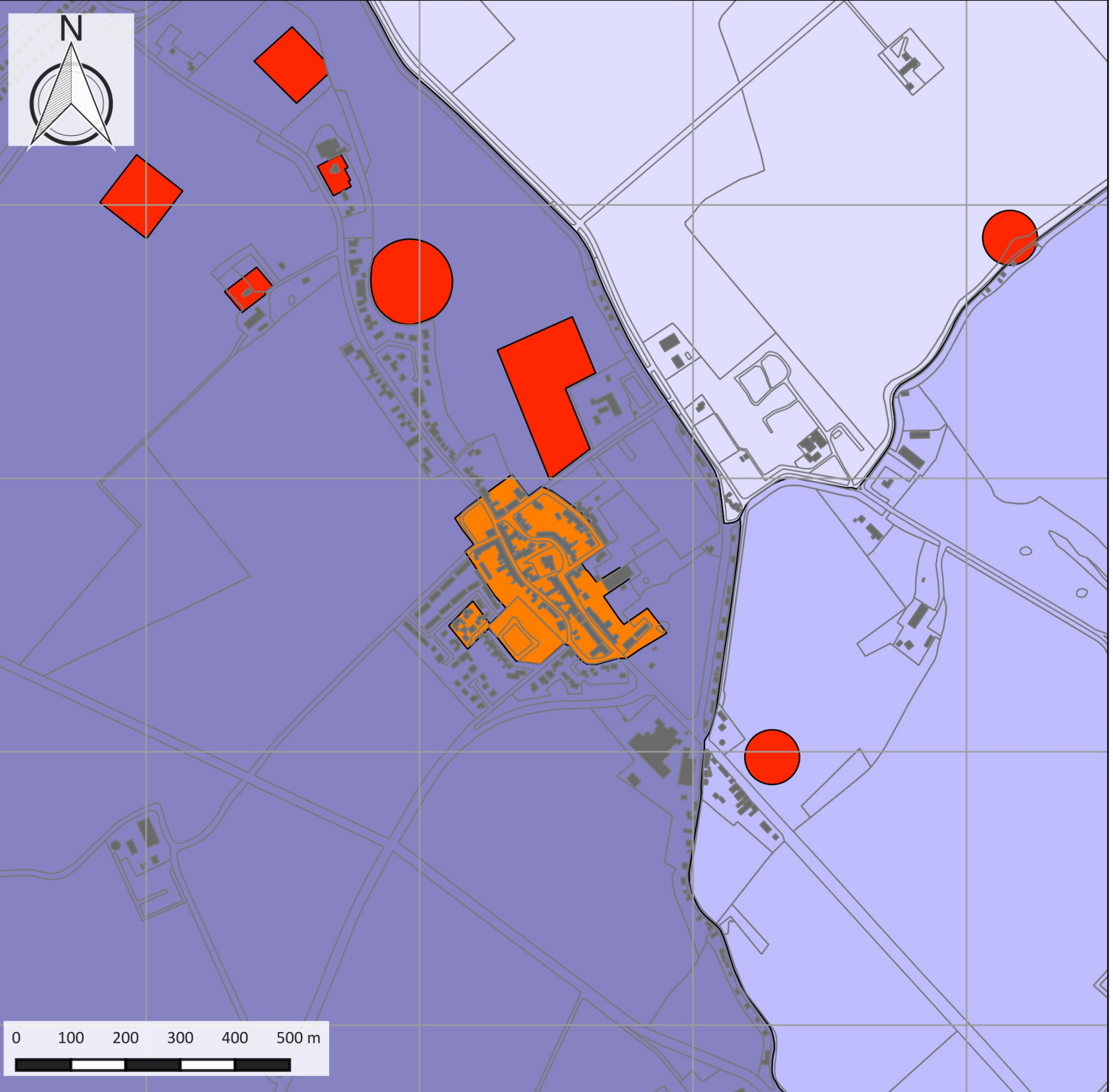
Aardenburg

16500

17000

17500

18000

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Cadzand

16500

17000

17500

18000

378000

377500

377000

376500

378000

377500

377000

376500

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Groede

379000

378500

378000

377500

23500

24000

24500

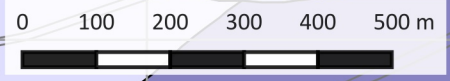
25000

23500

24000

24500

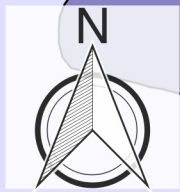
25000

16500

17000

17500

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Heille

366500

366500

366000

366000

365500

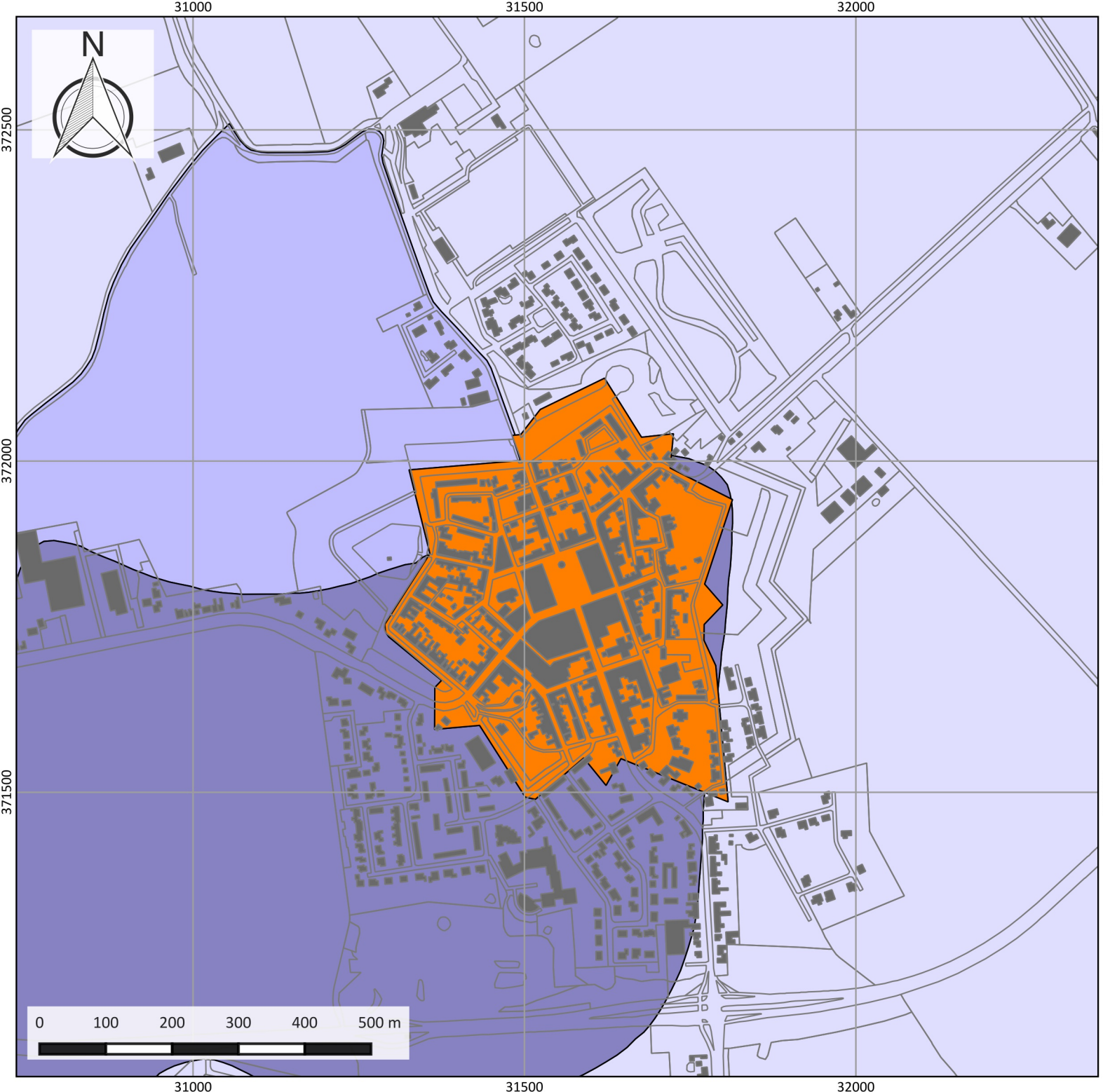
365500

16500

17000

17500

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

IJzendijke

22000

22500

23000

23500

24000

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Oostburg

373500

373500

373000

373000

372500

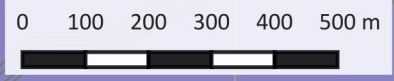
372500

372000

372000

371500

371500

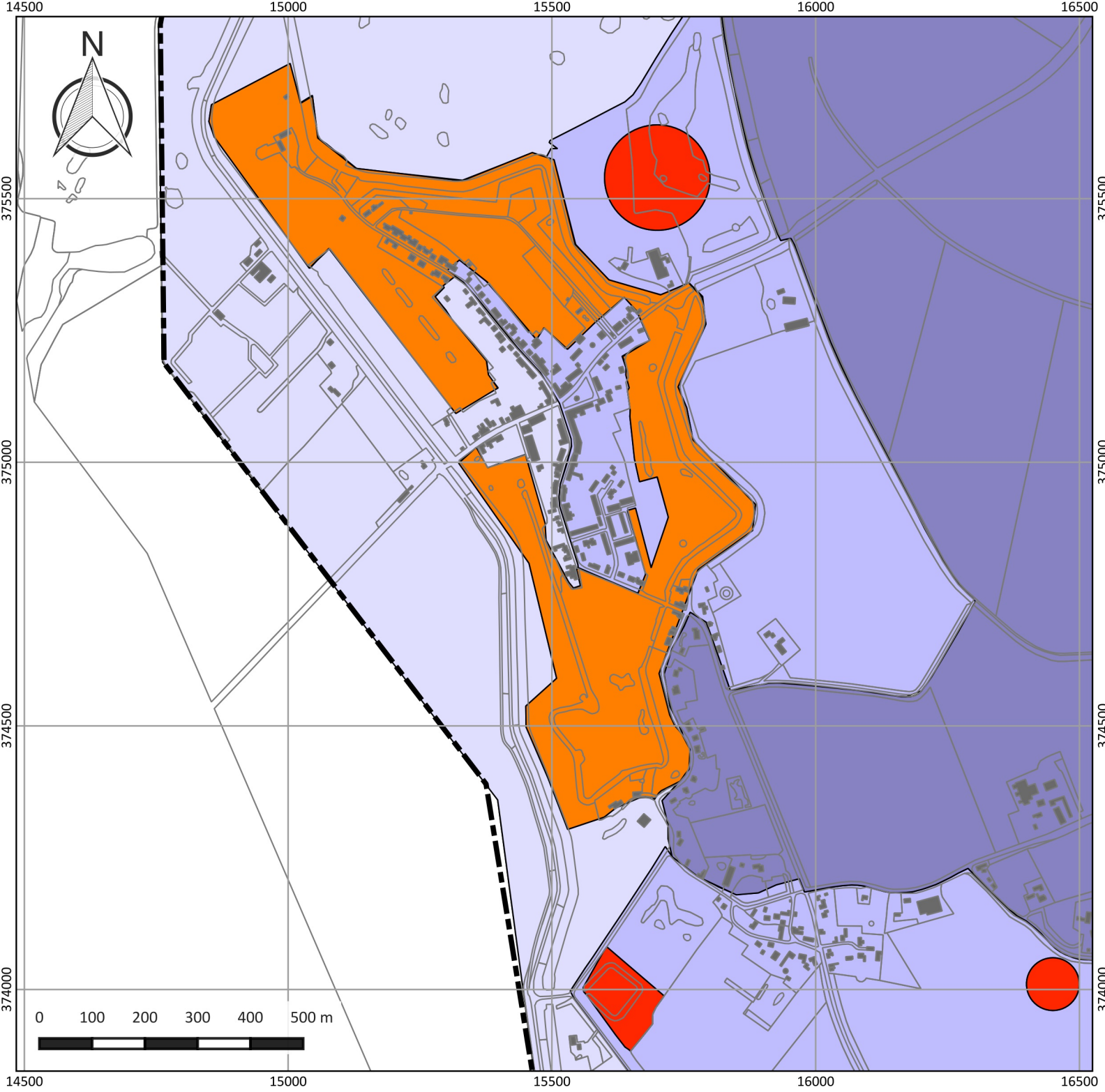
22000

22500

23000

23500

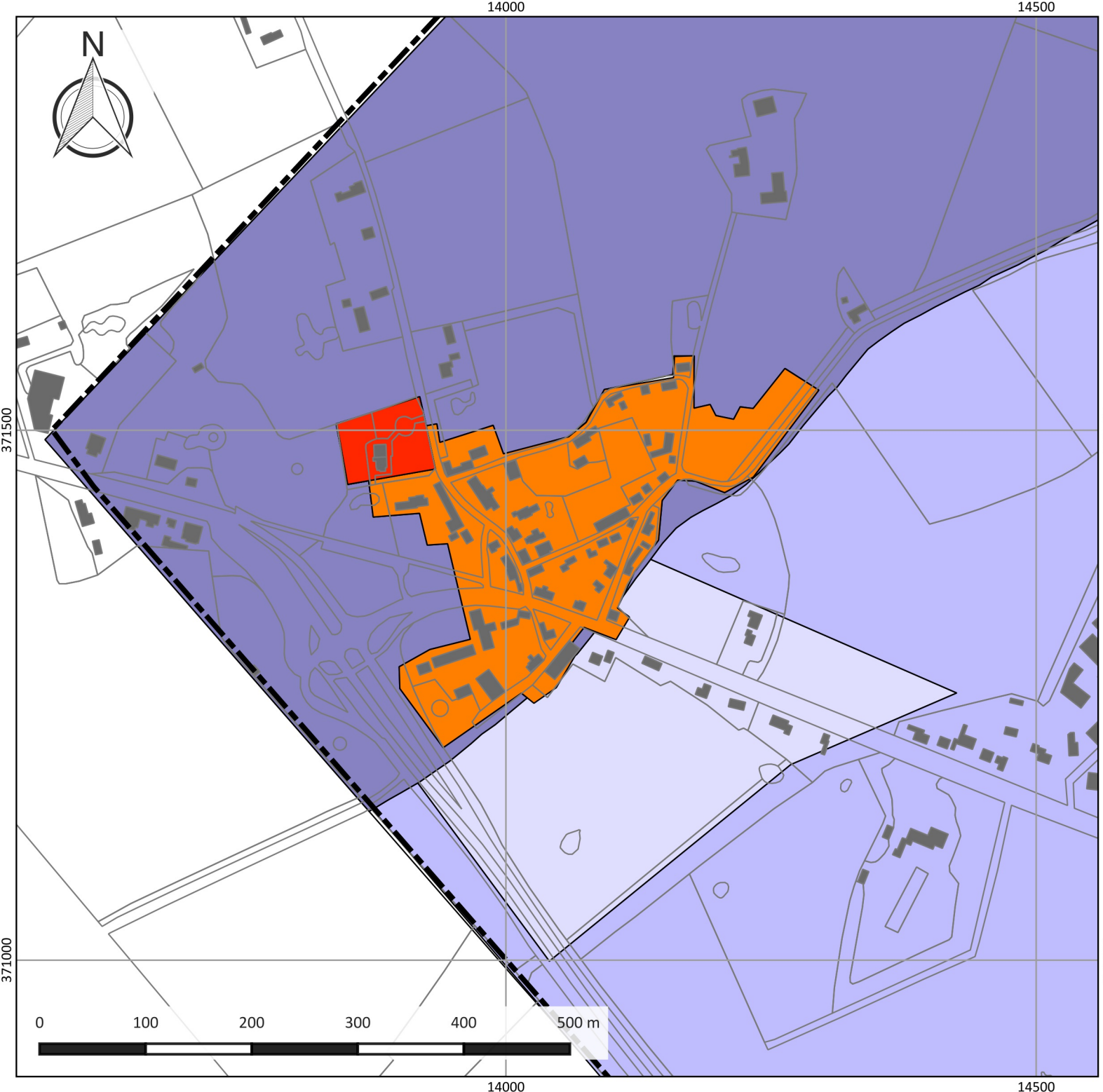
24000

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Retranchement

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

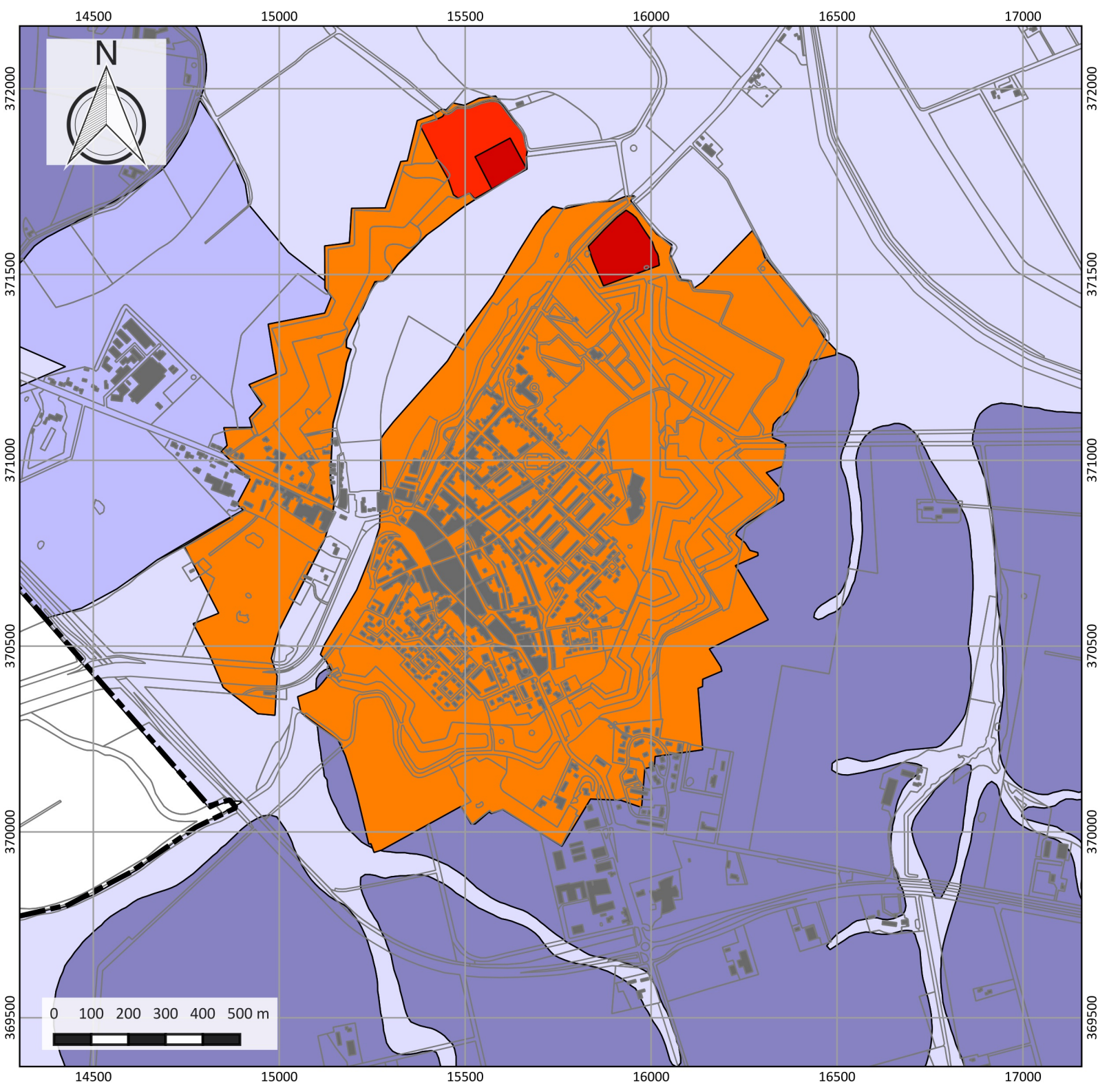
Sint Anna ter
Muiden

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Sint Kruis

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Sluis

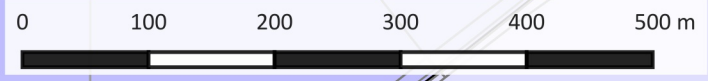

Legenda

- Landsgrens
- 1 - Wettelijk beschermd monument
- 2 - Terrein van archeologische waarde
- 3 - Gewaardeerde stads-/dorpskern
- 4 - Hoge verwachting
- 5 - Gematigde verwachting
- 6 - Lage verwachting
- 7 - Waterbodem

Zuidzande

Bijlage 6 Lijst van wettelijk beschermde archeologische monumenten in de gemeente Sluis

W1-W3

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 61, wnr 20853, 21083, 21084, 54238, 236015, 236086
Coördinaten	19789 / 366276
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Eecloosche Watergang, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Nederzetting, onbepaald Graf, onbepaald
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM -NT Nederzetting, onbepaald: ROMM - ROML Graf, onbepaald: ROMM - ROML
Vondsten uit	Archief; Niet-archeologisch: boring, onbepaald; archeologisch: booronderzoek, inspectie
Diepteligging archeologische laag/vondsten	1 tot 1.5 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	30.837 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Ode, O. en H.F.A. Haarhuis 1999 Voorstudie Actualisering Archeologisch Monumentenbestand (VAAM); realistische en optimale kostenramingen op basis van een steekproef, in: RAAP-rapport

W2

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 60, wnr 20852, 54241, 410869
Coördinaten	19494 / 366239
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Kloosterwei; Begijnhof, Aardenburg
Maaiveld	Grasland, weideland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Klooster(complex)
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM - NT Klooster(complex): LME
Vondsten uit	Archeologisch: onbepaald, Booronderzoek

Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	18.004 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Vries, D. de 1968 The early history of Aardenburg to 1200, in: BROB Trimpe Burger, J.A. 1985 Aardenburg - Rodanburg - Burg aan de Rudanna, in: Naamkunde 17 (Feestbundel voor M. Gijsseling) --- o, in: Aardenburgs Historie

W4

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 62, wnr 20854
Coördinaten	19883 / 366405
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Beekmanstraat; voormalige gasfabriek, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Nederzetting, onbepaald Nederzetting, onbepaald Weg
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM - NT Nederzetting, onbepaald: LME Nederzetting, onbepaald: ROM Weg: ROM
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	1.819 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Ode, O. en H.F.A. Haarhuis 1999 Voorstudie Actualisering Archeologisch Monumentenbestand (VAAM); realistische en optimale kostenramingen op basis van een steekproef, in: RAAP-rapport 453 Trimpe Burger, J.A. Korte vondstberichten uit Aardenburg II, in: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

W5

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 67, wnr 20859
Coördinaten	29371 / 372513

Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Akkerstraat; Boogaardstraat, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Kerkhof Kerk
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM - NT Kerkhof: LME Kerk: LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	1.361 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Publicatie:</p> <p>Heeringen, R.M. van 1993 Archeologische kroniek van Zeeland over 1992 (p.), in: Archief. Mededelingen v/h Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 1993</p> <p>Onbekend 1965 , in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek</p> <p>Heeringen, R.M. van 1993 Verslagen van provinciaal en regionaal archeologen-Zeeland (p.), in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1992</p> <p>Onbekend 1973 , in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek</p> <p>Heeringen, R.M. van 1994 Aardenburg 1 (p.182)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1993</p> <p>Trimpe Burger, J.A. 1975 Aardenburg (Z.). Stadsonderzoek (p.22-23)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1973</p> <p>--- 1968 , in: BROB</p> <p>ELZINGA, G. 1965 , in: NKNOB</p> <p>Schute, I.A. 1998 M.e.r.-procedure rondweg Aardenburg; archeologische verwachtingskaart ten behoeve van de m.e.r., in: RAAPrapport 337</p> <p>Ode, O. en H.F.A. Haarhuis 1999 Voorstudie Actualisering Archeologisch Monumentenbestand (VAAM); realistische en optimale kostenramingen op basis van een steekproef, in: RAAP-rapport 453</p> <p>Heeringen, R.M. van 1988 Jaarverslag ROB 1987 - provinciaal archeologen - Zeeland, in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1987</p>

W6

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 63, wnr 20855
Coördinaten	19691 / 366465
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Scheidingspad; Zuidwal, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Weg Wal/omwalling Nederzetting, onbepaald Legerplaats Nederzetting, onbepaald Weg Legerplaats Stad
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM -NT Weg: ROM Wal/omwalling: NT Nederzetting, onbepaald: ROM Legerplaats: ROM Nederzetting, onbepaald: ROM Weg: ROM Legerplaats: ROM Stad: LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	12.707 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Trimpe Burger, J.A. 1985 Aardenburg - Rodanburg - Burg aan de Rudanna, in: Naamkunde 17 (Feestbundel voor M. Gijseling)

W7

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 64, wnr 20856
Coördinaten	19699 / 366539
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Ruiterskwartier; Scheidingspad, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Weg

	Wal/omwalling Nederzetting, onbepaald Legerplaats Nederzetting, onbepaald Weg Legerplaats Stad
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM -NT Weg: ROM Wal/omwalling: NT Nederzetting, onbepaald: ROM Legerplaats: ROM Nederzetting, onbepaald: ROM Weg: ROM Legerplaats: ROM Stad: LME
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	2.730 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: --- 1961, in: NKNOB Ode, O. en H.F.A. Haarhuis 1999 Voorstudie Actualisering Archeologisch Monumentenbestand (VAAM); realistische en optimale kostenramingen op basis van een steekproef, in: RAAP-rapport 453

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 16914, wnr 20839, 20870, 31075, 31865
Coördinaten	19703 / 366632
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Sint Bavostraat, Aardenburg
Maaiveld	Bebouwing/erf/weg/kerkhof
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Legerplaats Grafveld, inhumaties Kerk
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM - NT Legerplaats: ROM Grafveld, inhumaties: LME - NT Kerk: VME - LME
Vondsten uit	Archeologisch: onbepaald, opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	6.422 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie:

	<p>Anoniem 1950 Aardenburg, in: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig bodemonderzoek</p> <p>Anoniem 1950 Aardenburg (pp17), in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek</p> <p>Anoniem 1950 Aardenburg (Zeel); pp107, in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 3</p> <p>Heijenbrok, J. & G. Steenmeijer 1999, in: Bouwhistorische aantekeningen. N.H. kerk Sint-Bavo, Sint Bavostraat 5, Aardenburg</p> <p>Jacob, H.E. 1955 Beschilderde Middeleeuwse grafkelders te Aardenburg en Sluis (pp125-150), in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 8</p> <p>Janse, H. 1969, in: Kerken en torens in Zeeland</p> <p>Renaud, J.G.H. 1956 Onderzoekingen in de Sint Bavo te Aardenburg (--189-195), in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 9</p> <p>Sarfati, H. 1985 Dordrecht-Voorstraat (pp358-362), in: Holland, regionaal-historisch tijdschrift 17</p> <p>Devliegheer, L 1956 De Sint bavokerk te Aardenburg (pp196-215), in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 9</p>
--	---

W8

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 65, wnr 20843, 20857
Coördinaten	19580 / 366617
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; Burchtstraat, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Nederzetting, onbepaald Legerplaats Brug Nederzetting, onbepaald Weg Nederzetting, onbepaald
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM - NT Legerplaats: ROM Brug: ROM Nederzetting, onbepaald: LME Weg: ROM Nederzetting, onbepaald: VME

Vondsten uit	Archief en Opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	3.534 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Trimpe Burger, J.A. 1976 The Islands of Zeeland and South Holland in Roman Times (p.141-144)., in: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 23-1973 Trimpe Burger, J.A. 1977 Aardenburg (Z.). Stads kernonderzoek (p.23)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1976 Trimpe Burger, J.A. 1992 , in: Romeins Aardenburg. Opgravingen en vondsten.

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 66, wnr 20850, 20858
Coördinaten	19629 / 366691
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Centrum; St. Bavostraat, Aardenburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complex type	Nederzetting, onbepaald Legerplaats
Datering	Nederzetting, onbepaald: ROM -NT Legerplaats: ROM
Vondsten uit	Archief
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	3.234 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: --- 1979 , in: JROB --- 1956 , in: NKNOB Trimpe Burger, J.A. 1992 , in: Opgravingen en vondsten Romeins Aardenburg Trimpe Burger, J.A. 1977 Aardenburg (Z.). Stads kernonderzoek (p.23)., in: Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 1976

W9

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2929, wnr 20908, 53893, 413867
Coördinaten	15926 / 371571
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis

Toponiem	Camping Rozenoord-Noord, Sluis
Maaiveld	Grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Stad Kasteel Motte/kasteelheuvel/vliedberg
Datering	Stad: LME - NT Kasteel: LME Motte/kasteelheuvel/vliedberg: LME
Vondsten uit	Niet-archeologisch: graafwerkzaamheden; Archeologisch: booronderzoek, opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	23.323 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Broecke, J.P. van den 1978 , in: Middeleeuwse kastelen van Zeeland. Bijzonderheden over verdwenen burchten en ridderhofsteden. Trimpe Burger, J.A. 1967 pp. 246-247, in: Zeeuws tijdschrift 17 Anoniem 1911 , in: Zeelandia Illustrata, 2e afl.,XII, pag.484-486 LENNEP VAN, J./HOFDIJK, W.J. 1884 , in: Merkwaardige kastelen in Nederland, Leiden, pp. 325 Halbertsma, H. 1967 Archeologisch Nieuws, Utrecht, Amersfoort (p. 42), in: Bulletin van de (Koninklijke) Nederlandse Oudheidkundige Bond 4 Kempen, P.A.M.M. van en I.A. Schute 2001 Binnenstad Sluis, gemeente Sluis-Aardenburg, een Archeologische Inventarisatie en verwachtingskaart, in: RAAP-rapport 718

W10

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 15662, wnr 53857, 53863, 53865, 54090, 54096
Coördinaten	15596 / 371799
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Toren van Bourgondie; Weg om den Paspolder, Sluis
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	1 meter
Complextype	Kasteel
Datering	LMEB - NTA
Vondsten uit	Onbekend; Niet-archeologisch: graafwerkzaamheden ; Archeologisch: inspectie, booronderzoek

Diepteligging archeologische laag/vondsten	Circa 1.53 meter beneden maaiveld
Omvang vindplaats	10.322 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Kempen, P.A.M.M. van 2003 Toren van Bourgondië en Kleinpasfort te Sluis, gemeente Sluis-Aardenburg; een inventariserend archeologisch onderzoek, in: RAAP-rapport 893

W11

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 2449, wnr 20918, 20919, 20920, 32711, 100055
Coördinaten	22137 / 373211
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Oude Haven; Combingascura; Commerswerve; Commerswal, Oostburg
Maaiveld	Akkerbouw
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Terp/wierde
Datering	VME - LME
Vondsten uit	Niet-archeologisch: onbepaald, graafwerkzaamheden; Archeologisch: (veld)kartering, opgraving
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	10.868 m2
Motivatie toewijzen terrein van archeologische waarde	Publicatie: Heeringen, R.M. van 1995, in: AZG Heeringen, R.M. van 1995, in: JROB Visscher, H.C.J. 1990 Rijksweg 58: tracé om Oostburg; Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119, in: RAAP-rapport 50

W12

Bron(nen) ARCHIS-waarnemingsnummer(s)	AMK 1656, wnr 20515, 20516
Coördinaten	24080 / 376937
Kaartblad	67A
Gemeente	Sluis
Toponiem	Scherpbierse Weg, Groede
Maaiveld	Grasland
Hoogte maaiveld t.o.v. NAP	
Complextype	Huisterp

	Motte/kasteelheuvel/vliedberg
Datering	Huisterp: VME Motte/kasteelheuvel/vliedberg: LME
Vondsten uit	Onbekend
Diepteligging archeologische laag/vondsten	
Omvang vindplaats	18.542 m2
Motivatatie toewijzen terrein van archeologische waarde	<p>Publicatie:</p> <p>R.M.VAN HEERINGEN 1989 Het kasteel van Zaamslag (II). Archeologisch onderzoek op het voorterrein van de "Torenberg" (p. 1- 6), in: Zeeuws tijdschrift 39/6</p> <p>Gottschalk, M.K.E.. 1955 , in: Historische geografie van Westelijk Zeeuws-Vlaanderen 1. Tot de St.Elisabethsvloed in 1404</p> <p>Klok, R.H.J. 1977 De vluchtberg "Berg van Troje" te Borssele, in: Archeologisch reisboek voor Nederland</p> <p>Man, J.C. de 1897 De vluchtbergen in Schouwen, de Bevelanden en Tholen (94-95), in: Archief Mededelingen van het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen VII (2de stuk)</p> <p>Gittenberg, F en H. Weiss 1983 , in: Zeeland in oude kaarten</p> <p>Man, J.C., de 1887 Vluchtbergen in Walcheren, waarvan in 1887 nog overblijfselen waren te vinden., in: Archief. Mededelingen v/h Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen</p> <p>Heeringen, R.M. van; et al 2007 , in: Monumenten van aarde. Beeldcatalogus van de Zeeuwse Bergjes</p>